

SPOR VE REKREASYON ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

JOURNAL OF SPORT AND RECREATION RESEARCHES

E-ISSN 2667-8985

www.dergipark.org.tr/srad

Cilt / Vol : 3

Sayı / No : Özel Sayı 1

Yıl / Year : Eylül 2021

Scan me

SPOR VE REKREASYON ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Journal of Sport and Recreation Researches

Hakemli E-Dergi
E-ISSN NO: 2667-8985

2021, Cilt: 3, Sayı: Özel Sayı 1 / 2021, Volume: 2, Issue: Special Issue 1
Basım Tarihi (Publishing Date) / Yeri: Eylül (September) 2021 / Sinop
<http://dergipark.gov.tr/srad>
sradergisi@gmail.com

YAYIMCI / PUBLISHER

Ozsum Academic Publishing

HAKKIMIZDA / ABOUT US

Hakemli ve akademik bir elektronik dergi olan Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi açık erişime uygundur. Ayrıca spor ve rekreasyon bilimleri camialarına katkı sağlamayı amaç edinmiştir. Dergimizde; spor ve rekreasyon alanlarında hazırlanan özgün, derleme ve araştırma konulu çalışmalara yer verilmektedir. Derginin yayın dili Türkçe ve İngilizcedir. **Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi Haziran ve Aralık aylarında olmak üzere yılda iki kez çevrim içi olarak yayımlanan yaygın süreli hakemli bir e-dergidir.** *The Journal of Sport and Recreation Researches, which is a refereed and academic electronic journal open access also it aims to contribute to sports and recreation sciences. In our journal, there are studies on original, compilation and research in the fields of sports and recreation. The publication language of the journal is Turkish and English. The Journal of Sport and Recreation Researches is a widely published peer-reviewed e-journal published online twice a year in June and December.*

Editörler/ Editors

Dr. Öğr. Üyesi Arda ÖZTÜRK

Uzm. Ozan YILMAZ

Yayın ve Bilimsel Danışma Kurulu/ Editorial and Scientific Advisory Board

Prof. Dr. Betül BAYAZIT (Kocaeli Üniversitesi)
Doç. Dr. Ali Turan BAYRAM (Sinop Üniversitesi)
Doç. Dr. Ercan KARAÇAR (Sinop Üniversitesi)
Doç. Dr. Özgür DİNÇER (Ordu Üniversitesi)
Doç. Dr. Ümit Doğan ÜSTÜN (Mustafa Kemal Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Eylem GENCER (Ahi Evran Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Hasan SÖZEN (Ordu Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Gamze DERYAHANOĞLU (Hitit Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Mert PASLI (Giresun Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mürşit AKSOY (Hakkari Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Osman Tolga TOGO (Harran Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Özgür YAYLA (Akdeniz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Tolga GÜL (Alanya Keykubat Üniversitesi)

Sayı Hakemleri / Ad-hoc Peer Reviewers

Prof. Dr. Fikret RAMAZANOĞLU (Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi)
Prof. Dr. Menşure AYDIN (Haliç Üniversitesi)
Doç. Dr. Bergün MERİÇ BİNGÜL (Kocaeli Üniversitesi)
Doç. Dr. Fehmi ÇALIK (Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi)
Doç. Dr. Nurullah Emir EKİNCİ (Yalova Üniversitesi)
Doç. Dr. Osman GÜMÜŞGÜL (Kütahya Dumlupınar Üniversitesi)
Doç. Dr. Özlem KESKİN (Sinop Üniversitesi)

Doç. Dr. Utku IŞIK (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)
Doç. Dr. Ümit Doğan ÜSTÜN (Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Gamze DERYAHANOĞLU (Hitit Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Gökhan ARIKAN (Harran Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Merve UCA (İstanbul Aydın Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Adem YAPICI (Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi)
Dr. Eyyüp SARIKOL (İğdır Üniversitesi)

Akademik unvan ve harf sırası gözetilerek sıralanmıştır.

Dergimiz ULAKBİM DERGİPARK' ta yer almaktadır.

Sorumluluk Reddi: Dergide yer alan yazıların sorumlulukları yazarlara aittir. Dergimizde çifte kör hakemlik yapılmakta olup Tubitak ve Cope kriterleri esas alınmaktadır.

Tarandığımız Dizinler

Google Scholar | İdealonline | Research Bible | Index Copernicus | Directory of Research Journals Indexing | Scientific Indexing Services (SIS) | Asos İndeks | Rootindexing | Bielefeld Academic Search Engine (BASE) | Journal Factor | Cite Factor | International Institute of Organized Research (I2OR) | Infobase Index

İÇİNDEKİLER / CONTENT

Alparslan Gazi AYKIN

Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu & Spor Bilimleri Fakültesi Müdür & Dekanlarının Politik Beceri Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi **1-14**

Investigation of Political Skill Levels of The Principals & Deans of School of Physical Education and Sports & Faculty of Sport Sciences in Terms of Different Variables

Neslişah AKTAŞ ÜSTÜN & Mustafa EKİN

Görsel Spor Medyasında Çalışan Kadınların Uğradıkları Siber Zorbalık Hakkında Görüşleri **15-23**

Views of Women Working in Visual Sports Media On Cyberbullying

Cuma ECE & Semra ÇETİN

Antik Yunanda Kadınlarda Spor ve Hera Oyunları **24 - 37**

Sports and Hera Games for Women in Ancient Greece

Fatma Yeşim KÖRMÜKÇÜ, Hülya ADALI & Hakim ŞAHİN

Kocaeli Üniversitesi'ndeki Öğretmen Adaylarının İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Belirlenmesi **38-51**

Determination of Internet Addiction Levels of Teacher Candidates at Kocaeli University

Semra ÇETİN, Ömürcañ BAŞAR & Hasan Nedim ÇETİN

Amatör ve Profesyonel Futbolcularda Tekrarlı Sprint, Toparlanma ve Dinlenme Sürelerinin Belirlenmesi **52-62**

The Determination of Repetitive Sprint, Recovery and Relaxation Durations of Amateur and Professional Footballers

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU & SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ MÜDÜR & DEKANLARININ POLİTİK BECERİ DÜZEYLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Alparslan Gazi AYKIN *1 ABCDE

¹Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği
Bölümü, Hatay, TÜRKİYE

A Çalışma Deseni (Study Design)

B Verilerin Toplanması (Data Collection)

C Veri Analizi (Statistical Analysis)

D Makalenin Hazırlanması (Manuscript Preparation)

E Maddi İmkânların Sağlanması (Funds Collection)

ÖZET

Orijinal Makale

Amaç: Politik davranışların kişilere çıkar sağlayabildiği ve bu yönüyle insan yaşamında önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Bu durum, politik davranışlar ortaya koyulurken istenilen hedeflere ulaşılmasında politik becerinin önemini de artırmaktadır. Örgütsel alanda ise özellikle yöneticilerin politik beceri düzeyleri, örgütün amaçlarına ulaşmasında önemli bir etken olarak görülmektedir. Bu bağlamda, Yükseköğretim kurumlarından Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları ile Spor Bilimleri Fakültelerini en üst düzeyde temsil eden Müdür ve Dekanların politik beceri düzeyleri de Beden Eğitimi ve Spor alanındaki hedeflere ulaşmada önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışma ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu & Spor Bilimleri Fakültesi Müdür & Dekanlarının politik beceri düzeylerinin farklı değişkenler açısından ortaya koyulması amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışmada model olarak, var olan durumu olduğu şekliyle ve değiştirmeden tasvir eden tarama modeli kullanılmıştır.(Karasar, 2009) Örneklem yöntemi olarak ise, amaçlı örneklem yöntemlerinden benzeşik örneklem yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler nicel olarak çözümlenmiştir. Veri toplama aracı olarak; kişisel bilgi formu ile Ferris ve arkadaşları (2005) tarafından geliştirilen ve Özdemir ve Gören (2015) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılarak Türkçe'ye uyarlanan Politik Beceri Envanteri (PBE)'nin yer aldığı anket formu kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %8,7'si kadın, %91,7'si erkektir. Müdür ve Dekanların yaşı, çalıştıkları birim ve bölüm, müdür & dekan olarak çalıştıkları süre açısından politik beceri düzeylerini ortaya koymak üzere yapılan analizler sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilememiştir ($p>0,05$). Bununla birlikte Müdür & Dekanların politik beceri düzeyleri ortalamasının üzerinde bulunmuştur.

Sonuç: Sonuç olarak, Yükseköğretimde Beden Eğitimi ve Spor alanındaki politik becerileri yüksek yöneticilerin varlığı eğitim kurumlarındaki örgütsel ortam açısından olumlu bir durum olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Politik beceri, beden eğitimi, spor, müdür, dekan

INVESTIGATION OF POLITICAL SKILL LEVELS OF THE PRINCIPALS & DEANS OF SCHOOL OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS & FACULTY OF SPORT SCIENCES IN TERMS OF DIFFERENT VARIABLES

ABSTRACT

Original Article

Aim: It is known that political behaviors can benefit people and in this respect they have an important place in human life. This situation also increases the importance of political skills in achieving the desired goals while revealing political behaviors. In the organizational field, especially the political skill levels of the managers are seen as an important factor in achieving the goals of the organization. In this context, the political skill levels of the Principals and Deans, who represent the Schools of Physical Education and Sports and the Faculty of Sport Sciences at the highest level, appear as an important factor in achieving the goals in the field of Physical Education and Sports. With this study, it is aimed to reveal the political skill levels of Principals & Deans of School of Physical Education and Sports & Faculty of Sport Sciences in terms of different variables.

Method: In this study, the scanning model which describes the existing situation as it is and without changing it, was used as a model (Karasar, 2009). As the sampling method, homogeneous sampling method, one of the purposive sampling methods was used. The obtained data were analyzed quantitatively. As a data collection tool; Personal information form and a questionnaire including the Political Skills Inventory (PSI), which was developed by Ferris et al. (2005) and adapted into Turkish after validity and reliability studies by Özdemir and Gören (2015), were used.

Findings: 8.7 % of the participants are female and 91.7 % are male. No statistically significant difference was found as a result of the analyzes performed to reveal the political skill levels of the principals and deans in terms of the age, unit and department they work, and the length of time they worked as principals & deans ($p>0.05$). However, the political skill levels of the Principals & Deans were above average.

Conclusion: As a result, the presence of administrators with high political skills in the field of Physical Education and Sports in Higher Education is considered as a positive situation in terms of the organizational environment in educational institutions.

Keywords: Political skill, physical education, sports, principal, dean

*Sorumlu Yazar, Corresponding Author: Alparslan Gazi AYKIN, aykinalparslan@gmail.com,

Çıkar Çatışması, Yok – Conflict of Interest, No, Etik Kurul Raporu veya Kurum İzin Bilgisi- Ethical Board Report or Institutional Approval, Var/ Yes

1. GİRİŞ

Günümüz dünyasında, menfaatler ekseninde şekillenen ve kişiye çıkar sağlayan politik davranışların hayatın bir parçası haline gelmesi, bireylerde ve özellikle de yöneticilerde politik becerinin önemini artırmaktadır. Mintzberg (1983), bireylerin politik bir ortamda hayatta kalabilmeleri için hem politik becerilere hem de politik iradeye sahip olmaları gerektiğini ileri sürmüştür. Kısacası, politik davranışların beceriyle ortaya koyulabilmesi için politik iradenin ortaya koyulabileceği bir yönetim kademesi başarılı sonuçlar alınabilmesi açısından önemlidir. Yüksek politik iradeye sahip bireyler, politik davranışın erdemlerini tanır ve benimser ve böylece örgütsel bağlamda hedeflere ulaşırken izlenimleri yönetme ihtiyacını belirler (Maher vd., 2018). İşte bu noktada politik beceri düzeyinin yüksek veya düşük olması başarıya ulaşmada belirleyici bir rol üstlenir.

Sonuç doğuracak hareketlerin sergilendiği ortamlarda, politik davranışın kişi veya örgütler açısından yararlı mı, zararlı mı olduğu hakkında net bir şey söylemek mümkün olmamakla birlikte, politik davranışı sergileyen kişilerin hangi niyetle bu davranışı sergiledikleri ve bu davranış sonucunda amaçlarına ulaşma durumları, bu kişilerin veya muhataplarının ortaya çıkan sonuçlardan olumlu veya olumsuz etkilenmesine sebep olmaktadır (Bayraktar, 2020). Politik becerinin kişisel çıkar açısından taktik kullanımının yanında, gruplar ve örgütler açısından da işlevsel olabileceği ve kariyer hedeflerinin politik taktikleri etkileyebileceği bilinmektedir (Arıkan, 2011). Dolayısıyla politik davranışın sergilenmesinde başarılı

sonuçlar almak ya da başarısız olmak konusunda politik beceri düzeyi etkin bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bazı durumlarda insanların yaptıkları işler ve bu işlerde çalıştıkları kısa veya uzun geçmiş deneyimler de beceri açısından önem taşımaktadırlar. Çünkü geçmiş deneyimler liderlerin etkinlikleri üzerinde önemli bir aksiyona sahiptirler (Sabuncuoğlu & Tüz, 2001). Dolayısıyla, birer yönetici olarak Müdür ve Dekanların yönetici olarak çalışmış oldukları sürenin birer deneyim göstergesi olduğu düşünüldüğünde, politik becerinin gelişimi ve politik becerileri yüksek olan kişilerin sahip oldukları etkinlik düzeyi ile çalışmışlık süresi arasında olumlu yönde bir ilişki söz konusu olabilir. İnsanlar tarafından yaygın olarak kabul gören bir anlayış olarak geçen zamanın kişilerin hayat deneyimlerine katkı sunacağı ve bu deneyimlerin de farklı ortamlarda nasıl davranılacağı yönünde bireylere avantaj sağlayabileceği şeklindedir.

Yöneticilerin başarılı olmasında, gösterdikleri liderlik davranışlarının önemi bilinmektedir. Bu bağlamda politik becerinin liderlik davranışı ile arasındaki ilişki, daha fazla liderlik davranışı gösterebilme kapasitesi açısından politik becerinin önemine işaret etmektedir. Liderlikte sosyal ilişki, sosyal ilişkide politik beceri önemli bir yere sahiptir (Aslan vd., 2019).

1.1. Kavramsal Çerçeve

Politik becerinin daha iyi anlaşılabilmesi, politik beceri ile birlikte, ilgili bazı kavramların da açıkça ortaya koyulmasını gerektirmektedir. Bu bağlamda; politika, siyaset, politik davranış gibi kavramlar aşağıda kısaca özetlenmiştir.

1.1.1. Politika ve Siyaset

Politika; devletin etkinliklerini amaç, yöntem ve içerik olarak düzenleme ve gerçekleştirme esaslarının bütünü, siyaset, davranış biçimi, düşünce yapısı olarak ifade edilmekle birlikte mecaz olarak da bir hedefe varmak için karşısındakilerin zayıf noktalarından veya aralarındaki uyumsuzlıklardan yararlanma, onların duygularını okşama gibi yollarla işini yürütme anlamını taşımaktadır (sozluk.gov.tr). Siyaset; devlet işlerini düzenleme ve yürütme sanatıyla ilgili özel görüş veya anlayış, politika anlamını taşımaktadır (sozluk.gov.tr). Sözlük anlamı olarak bakıldığında politika ve siyasetin eşanlamlı olarak kullanılabilirdiği görülmektedir.

Politikanın en önemli sorunlarından birisi “bölüşüm”dür. Politika kimin neyi, nerede, ne zaman ve nasıl alacağına veya alamayacağına ilişkin kararlar bütünüdür (Pehlivan Aydın, 2002). Bölüşümün önemli olduğu bir ortamda, doğal olarak politik davranışların ve bu davranışları sergilerken ortaya koyulan becerinin önemi de artacaktır. Bu bağlamda örgütlerin başarıya ulaşabilmeleri; politikalar belirlenirken ve hayata geçirilirken uygulanabilir politikaların ortaya koyulması ve başarıyla hayata geçirilmesi ile mümkündür.

1.1.2. Politik Davranış

Politik davranış, çalışanın resmi rolünün bir parçası olarak kabul edilmeyen, onları etkileyen veya etkilemeye çalışan ve kurum içinde avantaj ve dezavantajların dağılımı ile ilgili faaliyetlerden oluşan bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Yıldız, 2018). Madison vd. (1980) örgüt açısından politik davranışları, yararlı ve sonuçları olan bir sosyal etkileme süreci olarak ele almaktadırlar. Ancak bu sürecin, bireylerin davranışlarını etkileme kapasitesi olan gücün (Hollander, 1998) çeşitli şekillerde kullanılmasına dayalı bir kavram olduğu unutulmamalıdır (Turabik, 2019).

Örgüt üyelerinin davranışlarının kişisel hedeflere ulaşmak için etki altına alındığı bir süreç olarak bakıldığında, politik davranışı dikkate alınması gereken doğal bir süreç olarak görmek mümkündür (Aslan & Pektaş, 2017). Bu bağlamda politik davranış, örgüt için olduğu kadar, yönetenler ve yönetilenler açısından da yaşanan bir eylemsel gerçekliktir.

1.1.3. Politik Beceri

Politik beceri teriminin bilimsel literatüre ilk girişi Pfeffer (1981) tarafından gerçekleştirilmiştir (akt: Ferris vd., 2011). Politik beceri; kişinin kendi kendisini, insanları, grup ve örgütleri etkileyen zihinsel, kişilerarası ve grup düzeyindeki süreçleri içeren bir çerçeveye sahiptir (Ferris vd., 2007). Bir çalışanın diğer çalışanları, kendi ya da örgüt amaçları doğrultusunda hareket etmeye yöneltmesi açısından sahip olduğu bilgiyi kullanarak onları etkileme yeteneği olarak ifade edilebilir (Ahearn vd., 2004).

Kişilerin arkadaşlıklar geliştirmelerine, birlik oluşturmalarına ve sosyal bir ağ içindeki fırsatlardan yararlanmalarına yardımcı olan çeşitli temas ve tanımlamaları ve bunları geliştirmeyi kapsayan ilişki ağı kurma becerisi; birey, iyi ve açık sözlü olmasa da özgün ve gerçekliğe sahip olarak görünmeyi kapsayan samimi görünme; kelime köklerine bakıldığında sosyal ilişkilerdeki kurnazlık anlamına gelen, kişinin gerek başkasının gerekse de kendisinin davranışlarını doğru yorumladığı sosyal etkileşimini ve sosyal etkileşimi anlama yeteneğini ifade eden sosyal zeka; sevimli bir şekilde yakınlık geliştirerek başkalarını rahat hissettirme yoluyla etkili bir iletişim kurmayı ve başkalarından istenilen tepkileri açığa çıkarabilmeyi kapsayan kişilerarası etki gibi yeterlilikler, kavram olarak politik beceri içerisinde değerlendirilmektedirler (Ferris vd., 2007). Bu bağlamda politik olarak becerikli kişiler duygu tanıma konusunda eğitime tabi tutulabilirler. Çünkü Momm (2010), politik olarak yetenekli bireylerin, duygu tanıma konusunda eğitime tabi tutulduklarında diğerlerine göre daha fazla gelişim gösterdiklerini ortaya koymuştur.

Başkalarını anlama, motivasyon, hedeflere ulaşma ve rolleri başarıyla gerçekleştirme açısından politik beceri, bütün örgütlerin tabiatında olan, öğretilebilir ve geliştirilebilir bir faktördür (Bektaş & Zabun, 2019). Bir işyeri için politik beceri düzeyi yüksek bireylerin varlığı önemli olmakla birlikte politik becerinin işyeri dışında da önemli olduğu (Munyon vd., 2015; Wang & Hall, 2019) ortaya koyulmuştur.

2. MATERYAL ve YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada model olarak, var olan durumu olduğu şekliyle ve değiştirmeden tasvir eden tarama modeli kullanılmıştır (Karasar, 2009). Elde edilen veriler nicel olarak çözümlenmiştir.

2.2. Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini ÖSYM 2020 kılavuzunda yer alan 88 üniversitenin BESYO ve SBF dekan ve müdürleri oluşturmaktadır. Araştırma grubunu ise çalışmaya gönüllü olarak katılmış 24 dekan veya müdür oluşturmaktadır. Katılımcılar amaçsal örnekleme yöntemlerinden benzeşik örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak; kişisel bilgi formu ile Ferris ve arkadaşları (2005) tarafından geliştirilen ve Özdemir ve Gören (2015) tarafından geçerlik ve güvenilirlik

çalışmaları yapılarak Türkçe'ye uyarlanan Politik Beceri Envanteri (PBE)'nin yer aldığı anket formu kullanılmıştır. Politik Beceri Envanteri; on sekiz maddeden oluşan, "İlişki Ağı Kurma Becerisi", "Samimi Görünme", "Sosyal Zeka" ve "Kişilerarası Etki" alt boyutlarına sahip bir ölçektir.

Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin elde edilen Cronbach Alfa değeri tamamı için 0,92'dir. Alt boyutlara ilişkin Cronbach Alfa değerleri ise: İlişki Ağı Kurma Becerisi alt boyutunda 0,69; Samimi Görünme alt boyutunda 0,95; Sosyal Zeka alt boyutunda 0,90; Kişilerarası Etki alt boyutunda 0,92 olarak bulunmuştur. Elde edilen değerlere bakıldığında ölçeğin tamamı ve ilişki ağı kurma becerisi hariç diğer alt boyutları için ölçek yüksek derecede güvenilirdir. İlişki ağı kurma becerisi alt boyutunda ise oldukça güvenilir bulunmuştur (Kayış, 2010).

2.4. Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı olarak hazırlanan anket için Google anketlerde form oluşturulmuş ve link, üniversite rektörlüklerinden izin alınarak elektronik yazışma sistemi ve mail ortamında ilgili müdür ve dekanlara ulaştırılmıştır. Veriler 2021 yılı Mart, Nisan ve Mayıs aylarında toplanmıştır. Katılım gönüllülük esasına göre olmuştur. Katılımcıların anketi doldurma süresi 3-5 dk.'dır.

2.5. Verilerin Analizi

Betimsel istatistiklerin yapılmasının yanı sıra, verilerin normal dağılıp dağılmadığına bakılmıştır. Verilerin analizinde, ikili değişkenler için Bağımsız Örneklem T-Testi, ikiden çok kategorili değişkenler için ise Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırma betimsel bir araştırma olup, anket sonuçları SPSS paket programında değerlendirilirken, %95 güven aralığında, $p < 0,05$ düzeyinde anlamlılık aranmıştır. Grup büyüklüğü 50'den küçük olduğu için, Politik Beceri Envanteri ortalama puanı üzerinden yapılan Shapiro-Wilk normallik testi sonucunda $p = 0,37$ bulunmuştur. $p > 0,05$ olduğu için veriler normal dağılım göstermektedirler (Büyüköztürk, 2002).

2.6. Sınırlılıklar

Anket formu, evrenin tamamına mail, resmi yazı, whatsapp gibi araçlarla ulaştırılmaya çalışılmıştır. Form gönüllülük esasına dayalıdır ve evreni temsil eden 88 kişiden sadece 24'ü formu doldurmuştur. Relief Applications© tarafından geliştirilen örneklem büyüklüğü hesaplayıcısı ile elde edilen sonuca göre örneklem büyüklüğünün 73 olması gerekirken bu sayının 24 olması, örneklem grubumuzun evreni temsil etme düzeyini düşürmüştür.

Katılımcıların %91,7'sinin erkek ve %8,3'ünün kadın olması sebebiyle cinsiyet değişkenine göre politik beceri düzeylerinin karşılaştırılması gerçekçi sonuçlar vermeyeceğinden, cinsiyete göre politik beceri düzeyleri karşılaştırılmamıştır.

3. BULGULAR

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Müdürleri ve Spor Bilimleri Fakültesi Dekanları ile gönüllülük esasına dayalı yapılan anketlerdeki katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bulgular ile politik beceri düzeylerine ilişkin analiz sonuçlarını gösteren tablolar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişkenler	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	2	8,3
	Erkek	22	91,7
Yaş	31-40	3	12,5
	41-50	15	62,5
	51-60	4	16,7
	61-70	2	8,3
Çalışılan Birim	BESYO	15	62,5
	SBF	9	37,5
Çalışılan Bölüm	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	10	41,7
	Antrenörlük	4	16,6
	Spor Yöneticiliği	7	29,2
	Rekreasyon	2	8,3
	Diğer	1	4,2
Müdürlük & Dekanlık Süresi	0-1	2	8,3
	2-3	18	75
	4-5	4	16,7
Öne Çıkan Spor Dalı	Basketbol	2	8,3
	Doğa Sporları	1	4,2
	Futbol	10	41,7
	Geleneksel Türk Okçuluğu	1	4,2
	Güreş	2	8,3
	Hentbol	2	8,3
	Oryantiring	1	4,2
	Tenis	2	8,3
	Uzakdoğu Sporları	1	4,2
	Voleybol	2	8,3
Toplam		24	100

Tablo 1’de görüldüğü üzere,

Araştırmaya katılan müdür ve dekanların cinsiyete göre %8,3’ü kadın, %91,7’si erkektir; yaşa göre %12,5’i 31-40, %62,5’i 41-50, %16,7’si 51-60, %8,3’ü 61-70 yaş aralığındadır; çalışılan birime göre %62,5’i Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda, %37,5’i Spor Bilimleri Fakültesinde görev yapmaktadır; çalışılan bölüme göre %41,7’si Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliğinde, %16,6’sı Antrenörlükte, %29,2’si Spor Yöneticiliğinde, %8,3’ü Rekreasyonda ve %4,2’si diğer bölümlerde görev yapmaktadır; müdürlük & dekanlık süresine göre %8,3’ü 0-1 yıl süreyle, %75’i 2-3 yıl süreyle, %16,7’si 4-5 yıl süreyle görev yapmaktadır; öne çıkan spor dalı açısından bakıldığında ise basketbol, güreş, hentbol, tenis ve voleybol branşlarıyla ilgilenenler %8,3’lük oranlarla, doğa sporları, geleneksel Türk okçuluğu, oryantiring ve uzakdoğu sporlarıyla ilgilenenler %4,2’lik oranlarla ve futbolla ilgilenenler de %41,7’lik oranla temsil edilmektedir.

Tablo 2. Müdür & Dekanların Yaşa Göre Politik Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması (One Way Anova Testi Analiz Sonuçları)

Alt Boyutlar	Yaş	N	X	SD	Min.	Max.	F	p
İlişki Ağı Kurma Becerisi	31-40	3	4,55	0,50	4,00	5,00	0,504	0,684
	41-50	15	5,15	1,00	3,00	7,00		
	51-60	4	4,79	0,76	4,00	5,67		
	61-70	2	4,75	0,11	4,67	4,83		
Samimi Görünme	31-40	3	5,33	1,33	4,00	6,67	1,800	0,180
	41-50	15	6,24	0,69	5,00	7,00		
	51-60	4	5,41	0,99	4,33	6,67		
	61-70	2	5,83	0,23	5,67	6,00		
Sosyal Zeka	31-40	3	4,80	1,21	4,00	6,20	0,045	0,987
	41-50	15	4,88	1,04	3,20	7,00		
	51-60	4	4,80	0,96	4,00	6,20		
	61-70	2	4,60	1,13	3,80	5,40		
Kişilerarası Etki	31-40	3	5,08	1,01	4,00	6,00	0,378	0,770
	41-50	15	5,43	0,97	3,75	7,00		
	51-60	4	4,87	1,53	3,00	6,75		
	61-70	2	5,00	0,35	4,75	5,25		
GENEL POLİTİK BECERİ	31-40	3	4,87	0,89	4,06	5,83	0,480	0,700
	41-50	15	5,32	0,81	4,11	6,72		
	51-60	4	4,91	0,92	3,94	6,06		
	61-70	2	4,94	0,23	4,78	5,11		

Tablo 2’de görüldüğü üzere,

Katılımcıların yaşlarına göre politik beceri düzeylerinin karşılaştırıldığı Tablo 2’ye bakıldığında; tüm alt boyutların yanı sıra, genel politik beceri düzeyleri arasında da istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Ancak, genel politik beceri düzeyinin yanı sıra tüm alt boyutlardaki ortalama puanlara bakıldığında katılımcıların politik beceri düzeylerinin yüksek olduğu ifade edilebilir.

Tablo 3. Müdür & Dekanların Çalıştıkları Birime Göre Politik Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması (Bağımsız Örneklem T-Testi Analiz Sonuçları)

Alt Boyutlar	Çalışılan Birim	N	X	SD	Min.	Max.	t	p
İlişki Ağı Kurma Becerisi	BESYO	15	5,16	0,81	4,00	7,00	1,320	0,568
	SBF	9	4,68	0,94	3,00	5,83		
Samimi Görünme	BESYO	15	6,15	0,72	5,00	7,00	1,491	0,340
	SBF	9	5,62	1,00	4,00	7,00		
Sosyal Zeka	BESYO	15	5,04	1,08	3,20	7,00	1,346	0,117
	SBF	9	4,48	0,73	3,80	6,20		
Kişilerarası Etki	BESYO	15	5,43	0,95	3,75	7,00	1,082	0,929
	SBF	9	4,97	1,10	3,00	6,75		
GENEL POLİTİK BECERİ	BESYO	15	5,35	0,77	4,44	6,72	1,549	0,993
	SBF	9	4,85	0,76	3,94	6,06		

Tablo 3’te görüldüğü üzere,

Müdür & Dekanların çalıştıkları birime göre politik beceri düzeylerinin karşılaştırıldığı Tablo 3’e bakıldığında; ilişki ağı kurma becerisi, samimi görünme, sosyal zeka ve kişilerarası etki alt boyutlarında da, genel politik beceri düzeylerinde de istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Ancak tüm alt boyutlardaki ortalama puanlara bakıldığında müdür & dekanların politik beceri düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 4. Müdür & Dekanların Çalıştıkları Bölüme Göre Politik Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması (One Way Anova Testi Analiz Sonuçları)

Alt Boyutlar	Çalışılan Bölüm	N	X	SD	Min.	Max.	F	p
İlişki Ağı Kurma Becerisi	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	10	5,18	1,13	3,00	7,00	0,46	0,758
	Antrenörlük	4	4,75	0,64	4,17	5,67		
	Spor Yöneticiliği	7	5,00	0,50	4,33	5,67		
	Rekreasyon	2	4,91	1,29	4,00	5,83		
	Diğer	1	4,00		4,00	4,00		
Samimi Görünme	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	10	6,40	0,51	5,67	7,00	1,51	0,238
	Antrenörlük	4	5,91	0,83	5,00	7,00		
	Spor Yöneticiliği	7	5,61	0,80	4,33	6,67		
	Rekreasyon	2	5,50	2,12	4,00	7,00		
	Diğer	1	5,00		5,00	5,00		
Sosyal Zeka	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	10	5,24	1,11	3,20	7,00	0,77	0,554
	Antrenörlük	4	4,60	0,65	3,80	5,40		
	Spor Yöneticiliği	7	4,62	1,07	3,60	6,20		
	Rekreasyon	2	4,20	0,00	4,20	4,20		
	Diğer	1	4,40		4,40	4,40		
Kişilerarası Etki	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	10	5,72	1,03	4,50	7,00	1,05	0,408
	Antrenörlük	4	5,25	0,35	5,00	5,75		
	Spor Yöneticiliği	7	4,82	1,17	3,00	6,25		
	Rekreasyon	2	4,75	1,06	4,00	5,50		
	Diğer	1	4,75		4,75	4,75		
GENEL POLİTİK BECERİ	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	10	5,52	0,89	4,11	6,72	0,97	0,443
	Antrenörlük	4	5,01	0,38	4,61	5,44		
	Spor Yöneticiliği	7	4,96	0,73	3,94	6,00		
	Rekreasyon	2	4,77	1,02	4,06	5,50		
	Diğer	1	4,44		4,44	4,44		

Tablo 4'te görüldüğü üzere,

Araştırmaya gönüllü olarak katılan Müdür & Dekanların çalıştıkları bölüme göre politik beceri düzeylerinin karşılaştırıldığı Tablo 4'e bakıldığında; ilişki ağı kurma becerisi, samimi görünme, sosyal zeka ve kişilerarası etki alt boyutlarında da, genel politik beceri düzeylerinde de istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Ancak politik becerinin genel ortalamasına da, tüm alt boyutlardaki ortalama puanlara da bakıldığında, katılımcıların politik beceri düzeylerinin yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 5. Müdür & Dekanların Müdür & Dekan Olarak Çalıştıkları Süreye Göre Politik Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması (One Way Anova Testi Analiz Sonuçları)

Alt Boyutlar	Çalışılan Süre (Yıl)	N	X	SD	Min.	Max.	F	p
İlişki Kurma Becerisi	1 Yıldan Az	2	4,00	1,41	3,00	5,00	2,24	0,11
	1-3	9	4,75	0,88	4,00	6,17		
	4-7	9	5,46	0,78	4,50	7,00		
	8 Yıl ve Üzeri	4	4,91	0,21	4,67	5,17		
Samimi Görünme	1 Yıldan Az	2	6,33	0,47	6,00	6,67	1,60	0,21
	1-3	9	5,48	1,08	4,00	7,00		
	4-7	9	6,22	0,64	5,33	7,00		
	8 Yıl ve Üzeri	4	6,25	0,50	5,67	6,67		
Sosyal Zeka	1 Yıldan Az	2	3,60	0,56	3,20	4,00	2,77	0,06
	1-3	9	4,48	1,00	3,60	7,00		
	4-7	9	5,20	0,67	4,00	6,00		
	8 Yıl ve Üzeri	4	5,40	1,13	3,80	6,20		
Kişilerarası Etki	1 Yıldan Az	2	4,50	0,00	4,50	4,50	2,74	0,07
	1-3	9	4,72	1,14	3,00	7,00		
	4-7	9	5,77	0,71	5,00	7,00		
	8 Yıl ve Üzeri	4	5,68	0,87	4,75	6,75		
GENEL POLİTİK BECERİ	1 Yıldan Az	2	4,38	0,39	4,11	4,67	2,84	0,06
	1-3	9	4,79	0,84	3,94	6,72		
	4-7	9	5,58	0,62	4,72	6,67		
	8 Yıl ve Üzeri	4	5,44	0,60	4,78	6,06		

Tablo 5'te görüldüğü üzere,

Katılımcı Müdür & Dekanların bu unvan ile çalıştıkları süreye göre politik beceri düzeylerinin karşılaştırıldığı Tablo 5'e bakıldığında; ilişki ağı kurma becerisi, samimi görünme, sosyal zeka ve kişilerarası etki alt boyutlarında da, genel politik beceri düzeylerinde de istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı görülmekle birlikte, genel politik beceri açısından en yüksek ortalamayı 4-7 yıl çalışanların, en düşük ortalamayı ise 1 yıldan az çalışanların almış olması dikkate değerdir. Ayrıca, genel politik beceride de, tüm alt boyutlarda da katılımcıların politik beceri düzeylerinin ortalamanın üzerinde olduğu ortaya çıkmıştır.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Politik beceri, etkin iş performansının ayrılmaz bir parçasıdır (Treadway vd., 2005). Mesleklerin kişilerarası ve sosyal gereksinimleri arttıkça, politik beceri ve görev performansı derecelendirmeleri arasındaki pozitif ilişkinin gücü de artmaktadır. Örgütsel yönetim biçimiyle ilgili zeka, kişinin bir çalışan olarak etkinliğini artırmak için yararlı olabilir. Dolayısıyla politik beceri, hem görev hem de bağlamsal performansı etkileyebilir ve işin sosyal gereksinimleri politik beceri-görev performans ilişkisini etkiler. Çalışanların belirli iş görevlerini yerine getirmek için gereken teknik bilgiyle birlikte politik becerilere sahip olmaları önemli olabilir (Bing vd., 2011).

Yöneticilerin, çalıştıkları örgütlerde sosyal ve politik bir alan içerisinde oldukları düşünüldüğünde, gerek kendi iş performansları ve gerekse de çalışanların iş performansları açısından politik beceri yadsınamaz bir gereklilik olarak düşünülebilir.

Örgütlerde ve politik ortamlarda, bireylerin politik bakış açısı ve bu doğrultuda ortaya koydukları tutum ve davranışlar önemlidir (Ferris vd., 2011). Summers vd. (2020), stres etkeni ve gerginlik ilişkisinde politik becerinin yeri üzerine yaptıkları çalışmada politik beceri ile genel iş stresleri, rol çatışması, rol belirsizliği ve tükenmişliğin gerginlik olarak yansımaları arasında negatif bir ilişkinin varlığını ortaya koymuşlardır. Meurs vd. (2010), politik becerinin, çatışmanın tükenmişlik üzerine var olan olumsuz etkisini ortadan kaldırmaya yönelik etki gösterdiğini saptamışlardır.

Çalışılan örgütlerde, örgüt ikliminin olumsuz koşullara sahip olması ve çatışma, belirsizlik, stres gibi negatif etkiye sahip faktörlerin varlığı, örgüt ikliminin olumlu hale getirilmesi için ortaya koyulabilecek çabaları daha önemli hale getirmektedir. İşte bu noktada politik beceri, olumsuzlukların giderilmesinde ve daha iyi koşulların yaratılmasında önemlidir.

Politik olarak yetenekli kişilerin sosyal zekası ve özgünlüğünün daha zengin ve daha geniş sosyal ağların gelişmesine yol açacağı düşünülmektedir (Ferris vd., 2011). Bir örgütteki politik davranışın, stresi azaltmada ve etkililiği artırmadaki etkinliği, politik beceri ve politik iradeye bağlıdır. Politik açıdan sahip olunan istek ve iradeye bağlı olan politik beceri, sosyal açıdan nüfus etme konusunda pozitif etkiye sahiptir (Bentley vd., 2015).

Munyon vd. (2015)'e göre politik beceri, davranışsal süreçlerle ve daha spesifik olarak iş üretkenliği ile pozitif ilişkiye sahiptir. Blickle vd. (2010), politik beceri ve iş performansı arasındaki ilişkiyi inceledikleri bir çalışmada, dışadönük satış görevlilerinde politik beceri düşükse, daha düşük satış performansı gösterdiklerini ortaya koymuşlardır. Kimura vd. (2019), uyarlanabilir satış davranışının performans tahmininde politik beceri ve içsel motivasyonun rolü üzerine yaptıkları çalışmada, politik beceri ve içsel motivasyonun yüksek olması durumunda satış performansının olumlu etkilendiği sonucuna varmışlardır.

Yöneticilerin politik becerisine ilişkin astların algılarının performans, bağlılık ve iş tatmini üzerinde büyük etkisi olduğu görülmektedir (Brouer vd., 2011). Politik becerinin iş yeri açısından performansa etkisi genel olarak kabul gören bir durum olmakla birlikte, bu etkinin yüksek, düşük veya olumsuz olduğu durumlar kişilerin algı düzeyleriyle ilişkilendirilebilir. Kapoutsis vd. (2010) politik beceri ve iş performansı üzerine yaptıkları çalışmada; düşük politik algı koşullarında yüksek politik beceri, iş performansını artırırken, yüksek politik algı koşullarında politik beceri iş performansını zayıflatmaktadır sonucuna varmışlardır.

Bu çalışma sahip olunan sınırlılıklar içerisinde değerlendirildiğinde; katılımcıların yaşları, çalıştıkları birim ve bölümleri ile çalışma süreleri açısından istatistiksel olarak herhangi bir anlamlı ilişki tespit edilememiş olsa da, genel olarak Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarındaki müdürler ile Spor Bilimleri Fakültelerindeki dekanların politik beceri düzeyleri ortalamanın üzerinde yüksektir sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun Yükseköğretim Kurumlarımızda önemli bir yere sahip olan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları ile Spor Bilimleri Fakültelerindeki örgüt iklimine olumlu yansıtacağı düşünülmektedir. Literatür tarandığında elde edilen bulgular da politik becerinin yönetsel açıdan önemine işaret etmektedir. Sonuç olarak, Yükseköğretimde Beden Eğitimi ve Spor alanındaki politik becerileri yüksek yöneticilerin varlığı eğitim kurumlarındaki örgütsel ortam

açısından olumlu bir durum olarak değerlendirilmektedir. Gerek örgüt iklimi ve çalışan tüm personelin huzuru, gerekse de örgütün planlanan hedeflere ulaşmasındaki başarı açısından, yöneticilerin politik beceri düzeyi yüksek bireyler arasından seçilmesi önerilmektedir.

5. ÇIKAR ÇATIŞMASI VE ETİK KURUL ONAY

Çıkar çatışması: *Yazar tarafından çıkar çatışması olmadığı bildirilmiştir.*

Etik Kurul Onayı: *Bu çalışma için 04/02/2021 tarih ve 27 sayılı etik kurulu onayı Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan alınmıştır.*

6. KAYNAKÇA

- Ahearn, K.K., Ferris, G.R., Hochwarter, W.A., Douglas, C., & Ammeter, A.P. (2004).** Leader political skill and team performance. *Journal of Management*, 30, 309-327.
- Arıkan, S. (2011).** İşyerinde kullanılan politik taktiklere yönelik olası bireysel önceller üzerine bir araştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 26 (68), 52-71.
- Aslan, H., Çalık T., & Er, E. (2019).** İlkokul öğretmenlerinin öğretmen liderliği ve politik beceri algılarının incelenmesi. *İlköğretim Online*, 18 (3), 1087-1098.
- Aslan, H. ve Pektaş, V. (2017).** İlkokul, ortaokul ve liselerde görev yapmakta olan öğretmenlerin politik beceri düzeyi, *Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 85-100.
- Bayraktar, F. (2020).** Okul yöneticilerinin özyeterlilikleri ile politik becerileri arasındaki ilişki (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Bentley, J.R., Breland J.W., Xu, N., Champion, E.D., & Treadway, D.C. (2015).** The political skill and will of expatriates in acculturating to the politics of an organization in a new culture. *International Journal of Intercultural Relations*, 49, 343-353.
- Bing, M.N., Davison H.K., Minor, I., Novicevic, M.M., & Frink, D.D. (2011).** The prediction of task and contextual performance by political skill: A meta-analysis and moderator test. *Journal of Vocational Behavior*, 79, 563-577.
- Blickle, G., Wendel, S., & Ferris, G.R. (2010).** Political skill as moderator of personality – Job performance relationships in socioanalytic theory: Test of the getting ahead motive in automobile sales. *Journal of Vocational Behavior*, 76, 326-335.
- Brouer, R.L., Harris, K.J., & Kacmar, K.M. (2011).** The moderating effects of political skill on the perceived politics–outcome relationships. *Journal of Organizational Behavior*, 32, 869-885.
- Büyüköztürk, Ş. (2002).** Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. Ankara: Pegem Akademi.
- Ferris, G.R., Treadway, D.C., Kolodinsky, R.W., Hochwarter, W.A., Kacmar, C.J., Douglas, C., & Frink, D.D. (2005).** Development and validation of the political skill inventory. *Journal of Management*, 31(1), 126-152.
- Ferris, G.R., Treadway, D.C., Brouer, R.L., & Munyon, T.P. (2011).** Political skill in the organizational sciences. In G.R. Ferris, & D.C. Treadway (Eds.), *Politics in Organizations: Theory and Research Considerations* (pp.487-529). Publisher: Routledge/Taylor and Francis.
- Ferris, G.R., Treadway, D.C., Perrewé, P.L., Brouer, R.L., Douglas, C., & Lux, S. (2007).** Political skill in organizations, *Journal of Management*, 33(3), 290-320.
- Hollander, E.P. (1998).** Power. In C.L. Cooper & C. Argyris (Eds.), *The Concise Blackwell Encyclopedia of Management* (pp.501-503). Oxford: Blackwell.

- Kapoutsis, I., Papalexandris, A., Nikolopoulos, A., Hochwarter, W.A., & Ferris GR. (2011)** Politics perceptions as moderator of the political skill – job performance relationship: A two-study, cross-national, constructive replication. *Journal of Vocational Behavior*, 78, 123–135.
- Karasar, N. (2009).** Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kayış, A. (2010).** Güvenilirlik analizi (Reliability analysis). Ş. Kalaycı (Ed.), SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri. Ankara: Asil Yayın.
- Kimura, T., Bande, B., & Ferrin, P.F. (2019)** The roles of political skill and intrinsic motivation in performance prediction of adaptive selling. *Industrial Marketing Management*, 77, 198–208.
- Maher, L.P., Gallagher, V.C., Rossi, A.M., Ferris, G.R., & Perrewé, P.L. (2018).** Political skill and will as predictors of impression management frequency and style: A three-study investigation. *Journal of Vocational Behavior*, 107, 276–294.
- Madison, D.L., Allen, R.W., Porter, L.W., Renwick, P.A., & Mayes, B.T. (1980).** Organizational politics: An exploration of managers' perceptions. *Human Relations*, 33(2), 79-100.
- Meurs, J.A., Gallagher, V.C., & Perrewé, P.L. (2010).** The role of political skill in the stressor–outcome relationship: Differential predictions for self- and other-reports of political skill. *Journal of Vocational Behavior*, 76, 520–533.
- Mintzberg, H. (1983).** Power in and around organizations. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Momm, T., Blickle, G., & Liu, Y. (2010).** Political skill and emotional cue learning. *Personality and Individual Differences*, 49, 396–401.
- Munyon, T.P., Summer, J.K., Thompson, K.M., & Ferris, G.R. (2015).** Political skill and work outcomes: a theoretical extension, meta-analytic investigation, and agenda for the future. *Personnel Psychology*, 68, 143–184.
- Özdemir, M., & Gören, S.Ç. (2015).** Politik beceri envanterinin eğitim örgütlerinde geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 21(4), 521-536.
- Pehlivan Aydın, İ. (2003).** Yönetmelik mesleki ve örgütsel etik. Ankara: PegemAYayıncılık.
- Pfeffer, J. (1981).** Power in organizations. Boston: Pitman.
- Politika**, Erişim: sozluk.gov.tr Erişim Tarihi: 31.03.2021
- Sabuncuoğlu, Z., & Tüz, M. (2001).** Örgütsel psikoloji. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Sample Size Calculator**, Relief Applications, Erişim: https://play.google.com/store/apps/dev?id=4840524692575144585&hl=en_US&gl=US Erişim Tarihi: 22/06/2021
- Siyaset**, Erişim: sozluk.gov.tr Erişim Tarihi: 31.03.2021
- Summers, J.K., Munyon, T.P., Brouer, R.L., Pahng, P., & Ferris, G.R. (2020).** Political skill in the stressor - strain relationship: A meta-analytic update and extension. *Journal of Vocational Behavior*, 118, 103372.
- Treadway, D.C., Hochwarter, W.A., Kacmar, C.J., & Ferris, G.R. (2005).** Political will, political skill, and political behavior. *Journal of Organizational Behavior*, 26, 229–245.
- Turabik, T. (2019).** Yükseköğretim Örgütlerinde örgütsel demokrasi ile politik davranışlar arasındaki ilişki (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yıldız, K. (2018).** Political skill and social loafing behavior of university students. *International Online Journal of Educational Sciences*, 10 (2), 59-80.
- Wang, M.Z., & Hall, J.A. (2019).** Political skill and outcomes in social life. *Personality and Individual Differences*, 149, 192–199.

Extended Summary

Introduction

In today's world, political behaviors that are shaped on the axis of expediencies and provide benefits to the individual, become a part of life that increases the importance of political skills in individuals and especially in administrators. In short, an administrative level where political will can be put forward is important for successful results in order to demonstrate political behaviors skillfully. At this point, whether the level of political skill is high or low plays a decisive role in achieving success.

It is not possible to say anything clear about whether political behavior is beneficial or harmful for individuals or organizations in environments where actions that will produce results are exhibited. In addition, the intention of people who exhibit political behavior and the way they achieve their goals as a result of this behavior cause these people or their interlocutors to be positively or negatively affected by the results (Bayraktar, 2020).

In some cases, the jobs people do and their short or long past experiences in these jobs are also important in terms of skills. Because past experiences have an important action on the effectiveness of leaders (Sabuncuoğlu & Tuz, 2001). The importance of leadership behaviors shown by managers in their success is known. In this context, the relationship between political skill and leadership behavior points to the importance of political skill in terms of the capacity to display more leadership behavior. Social relations in leadership and political skills in social relations have an important place (Aslan et al., 2019).

Method

In this study, the scanning model which describes the existing situation as it is and without changing it, was used as a model (Karasar, 2009). As the sampling method, homogeneous sampling method, one of the purposive sampling methods was used. The obtained data were analyzed quantitatively. As a data collection tool; Personal information form and a questionnaire including the Political Skills Inventory (PSI), which was developed by Ferris et al. (2005) and adapted into Turkish after validity and reliability studies by Özdemir and Gören (2015), were used. The Cronbach Alpha value obtained for the reliability of the scale is 0.92 for the whole. The scale is highly reliable (Kayış, 2010).

For the survey prepared as a data collection tool, a form was created in Google surveys and the link was sent to the relevant managers and deans via electronic correspondence system and e-mail with the permission of the university rectors.

In addition to making descriptive statistics, it was checked whether the data were normally distributed. In the analysis of the data, Independent Sample T-Test was used for binary variables and One Way Analysis of Variance (ANOVA) was used for variables with more than two categories. The research is a descriptive study and while the survey results were evaluated in the SPSS package program, significance was sought at the 95% confidence interval, at $p < 0.05$ level.

Since 91.7% of the participants were male and 8.3% were female, political skill levels were not compared according to gender, since the comparison of political skill levels according to the gender variable would not yield realistic results.

Findings, Discussion and Results

8.7 % of the participants are female and 91.7 % are male. No statistically significant difference was found as a result of the analyzes performed to reveal the political skill levels of the principals and deans in terms of the age, unit and department they work, and the length of time they worked as principles & deans ($p>0.05$). However, the political skill levels of the Principals & Deans were above average.

The findings obtained when the literature is scanned indicate the importance of political skill in terms of management. As a result, the presence of administrators with high political skills in the field of Physical Education and Sports in Higher Education is considered as a positive situation in terms of the organizational environment in educational institutions.

How to cite: Aykin, A.G. (2021). Investigation of Political Skill Levels of The Principals & Deans of School of Physical Education and Sports & Faculty of Sport Sciences in Terms of Different Variables. *Journal of Sport and Recreation Researches*, 3(SI1), 1-14. Doi: 10.52272/srad.971084

GÖRSEL SPOR MEDYASINDA ÇALIŞAN KADINLARIN UĞRADIKLARI SİBER ZORBALIK HAKKINDA GÖRÜŞLERİ

Neslişah AKTAŞ ÜSTÜN^{ID}*1 ACDE, Mustafa EKİN^{ID}*2 BD

¹Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Hatay, TÜRKİYE

²Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor ABD, Hatay, TÜRKİYE

A Çalışma Deseni (Study Design)

B Verilerin Toplanması (Data Collection)

C Veri Analizi (Statistical Analysis)

D Makalenin Hazırlanması (Manuscript Preparation)

E Maddi İmkânların Sağlanması (Funds Collection)

ÖZET

Orijinal Makale

Amaç: Bu çalışmada görsel spor medyasında çalışan kadınların uğradıkları siber zorbalık ve bu zorbalığı engellemek için ne yapılması gerektiği hakkında görüşleri alınmıştır.

Yöntem: Çalışma nitel araştırma tekniklerinden fenomenoloji araştırması şeklinde desenlenmiştir. Çalışmada veriler açık uçlu anket formu ile toplanmıştır. Tasarlanan formlar Google Formlar aracılığıyla çevrimiçi hale getirilmiş ve ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenen, çeşitli sosyal medya platformlarında 10.000 ve üzeri takipçi sayısına sahip görsel spor medyasında çalışan kadın iş görenlere gönderilmiştir. Oluşturulan çevrimiçi forma onam vererek dolduran 6 görsel spor medyası çalışanı kadın ise çalışmanın katılımcılarını oluşturmaktadır. Oluşturulan formda katılımcılara kariyerleri boyunca maruz kaldıkları siber zorbalığa ve siber zorbalığın önlenmesi için gerekenlere dair toplam iki açık uçlu soru sorulmuştur. Ortaya çıkan temel görüşler içerik analizine tabii tutulmuş, kod, kategori ve temalara ayrılmıştır.

Sonuç: Sonuç olarak görsel spor medyasında çalışan kadınların uğradıkları siber zorbalığın psikolojik temelli ve cinsiyet temelli olmak üzere iki kategori altında toplandığı ve siber zorbalığın önlenmesinde hukuksal önlemlere ihtiyaç duyulduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor, basın, medya, görsel medya, siber zorbalık

VIEWS OF WOMEN WORKING IN VISUAL SPORTS MEDIA ON CYBERBULLYING

ABSTRACT

Original Article

Aim In this study, the views of women working in visual sports media about cyber bullying and what should be done to prevent this bullying were taken.

Method: The study was designed as a phenomenology research, one of the qualitative research techniques. In the study, data were collected with an open ended interview form. The interview form were brought online via Google Forms and sent to female employees working in the visual sports media, who had 10,000 or more followers on various social media platforms, determined by criterion sampling method. Six visual sports media employees, who filled out the online form with their consent, constitute the participants of the study. In the form, participants were asked a total of two open-ended questions about cyberbullying they have been exposed to throughout their careers and what is needed to prevent cyberbullying. The basic views that emerged were subjected to content analysis and divided into codes, categories and themes.

Conclusion: As a result, it was revealed that cyberbullying of women working in visual sports media is grouped under two categories as psychological-based and gender-based, and legal measures are needed to prevent cyberbullying..

Keywords: Sports, press, media, visual media, cyberbullying

*Sorumlu Yazar, Corresponding Author: Neslişah AKTAŞ ÜSTÜN, neslisahaktas@mku.edu.tr,

Çıkar Çatışması, Yok – Conflict of Interest, No, Etik Kurul Raporu veya Kurum İzin Bilgisi- Ethical Board Report or Institutional Approval, Yok/No

1. GİRİŞ

Spor medyası son zamanlarda çok büyük gelişme göstermiş ve yeni akım medyanın önemli bir parçası haline gelmiştir. Dolayısıyla spor medyası istihdamı da her geçen gün artış göstermiştir. Fakat hem basılı hem de görsel spor medyasında çalışanların dağılımlarına baktığımızda ağırlıklı olarak erkeklerin istihdam edildiğini görmekteyiz. Buna karşılık kadınların istihdam oranı da son birkaç yılda artmaya başlamıştır. Erkek sektörü olarak algılanan spor medyasına kadın elinin değmesi şüphesiz bu sektöre değer katmış ve daha da izlenir hale getirmiştir. Nitekim Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yapılan bir araştırmaya göre kadınların medyada genel olarak yayın bölümünde çalıştıkları görülmektedir ve 2013 yılında kadınların medyadaki temsil oranı % 28,5 olarak hesaplanmıştır (tuik.gov.tr).

Kadın olmanın zorlukları her alanda olduğu gibi spor medyasında da karşımıza çıkmaktadır. Bunun nedeni ise kadının toplumda duygusal, fiziksel ve bedensel açılarından zayıf görülmesi ve sporun daha çok erkeklikle bağdaştırılmasıdır (Akkaya ve Kaplan, 2004.) Spor medyasını takip eden kitleye baktığımızda da erkeklerin ağırlıkta olduğu bilinen bir gerçektir. Sabah Gazetesi için TNS Piar tarafından yapılan “Gençliğin Sesi Araştırması’na göre gazetelerin spor bölümlerini erkekler %56.3, kadınlar ise %11.2 oranında takip etmektedir. Televizyondaki spor programlarını ise erkekler (%69.9), kadınlara göre (%10.9) daha çok takip etmektedir (Özsoy, 2008.)

Teknolojilerinin hızla gelişmesi olumlu sonuçların yanında olumsuz sonuçlarda doğurmaktadır. Bu olumsuzlukların başında siber zorbalık gelmektedir. Serin (2012, s.21)’ in çeşitli araştırmacılarından aktardığına göre siber zorbalık; “Bilişim ve iletişim teknolojilerinde görülen gelişmelere ve teknolojik olanakların artmasına koşut olarak zorbalığın yeni bir formu olarak ortaya çıkan, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak bir birey ya da gruba, özel ya da tüzel bir kişiliğe karşı yapılan teknik ya da ilişkisel tarzda zarar verme davranışlarının tümü olarak tanımlanmaktadır”.

Takip edeni ağırlıklı erkek olan bir sektörde kadınların tutunması hayli zor bir iştir. Kadının duygusal yapısı göz önüne alındığında izleyicilerden aldıkları tepkilerden daha çok etkilenmeleri kaçınılmazdır. Günümüzde sosyal medyanın yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanması ve kullanıcıların anonim kimliklerle hesap açabiliyor olmaları, onların spor medyasında çalışan kadınlara ulaşmalarını ve onlara siber zorbalık yapmalarını kolaylaştırmaktadır. Araştırmacılara göre bu türde yapılan bir siber zorbalık insan ilişkilerine müdahale eden saldırgan davranışları içerir ve maruz kalanlar için çok olumsuz sonuçlara yol açabilir (Sezer ve Tunçer, 2021).

1.1. MEDYA VE SPOR MEDYASI

Birden fazla tanıma sahip olan medya, en genel tanımıyla yığınsal kitle iletişim araçlarına verilen addır (Tozlu ve Solak, 2007). İngilizcedeki media sözcüğü, günümüzde çoğunlukla, “araç”, “ortam”, “mecra” ve “vasat” anlamlarında kullanılan medyumun çoğuludur; Latince kökü medius’tur. İngilizcede on yedinci yüzyılın sonlarından beri bilinmektedir; bu erken dönemde “araya giren, aracı olan kişi ya da vasat” anlamında kullanılmaktadır. On sekizinci yüzyıldan itibaren ise gazete ve dergilerin düşüncelerin iletilmesi için bir ortam oluşturması ve ilanlar için bir aracı olması bağlamında kullanılmaya başlanmaktadır. Yirminci yüzyılda basının yanı sıra radyo, film ve televizyonun yaygınlaşmasıyla communications ile eşanlı kullanılır hale gelmektedir (Williams, 2014 akt: Hanedar, 2021).

Birey çevresinde ve dünyasında olup bitenleri merak etmekte, merak güdüsünü kitle iletişim araçlarıyla bastırmaktadır. Medyanın aktardığı kadarıyla bilgileri öğrenmekte ve sonuçlara ulaşmaktadır. Bundan dolayı medya; toplumun bilinçlenmesi, öğrenmesi üzerinde aşırı derecede bir yetkiye ve etkiye sahiptir. Medya insanlar arasında köprü kurmak gibi çok önemli bir özelliğe sahiptir (Kırık, 2017).

İnsanların medya aracılığıyla ilgilendiği, takip etiği, haberdar olduğu alanlardan biriside spor olaylarıdır. Bu ilgi sonucunda medya başlığı altında spor medyası ismiyle yeni bir mecra oluşmuş, insanlar bu yeni mecra sayesinde spor olaylarını daha rahat takip eder olmuş, spor haberlerine kolaylıkla erişir hale gelmiştir. Medyadaki ilk spor haberine baktığımızda, 1773 yılında Amerika Birleşik Devletleri’nde Baston Gazetesinde yer alan bir boks maçı olduğunu görmekteyiz. Fakat teknolojinin gelişmesiyle birlikte sporun görsel ürünlerinin nerede pazarlanması sorusuna getirilecek en doğru cevap, kitle iletişim araçları ve özellikle televizyon gibi görsel spor medyasıdır (Güler ve Demir, 1995).

1.2. ZORBALIK VE SİBER ZORBALIK

Zorbalık, en kısa şekilde, incitme niyeti ile saldırı olarak ifade edilebilir. Zorba davranış, mağdurda acı ve üzüntüye yol açar ve bu kişinin zorbaya karşı koyması mümkün olmayabilir (Çınkır ve Kepenkçi, 2003). Günümüzde zorbalık birçok şekilde uygulanabilir. Temel olarak maruz kalınan zorbalık çeşitleri şunlardır; 1.Fiziksel zorbalık 2.Sözel zorbalık 3.Psikolojik zorbalık 4.Cinsel zorbalık 5.Siber zorbalık. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte bu zorbalıkların içinde siber zorbalık bir adım öne çıkmış ve en çok maruz kalınan zorbalık türlerinden biri haline gelmiştir. Siber zorbalığı tanımlayan ilk araştırmacılar olarak belirtilen Ybarra ve Mitchel (2004) siber zorbalığı “çevrimiçi ortamda başkasına karşı kasıtlı ve açık bir saldırganlık eylemi” olarak adlandırmışlardır (akt: Yurdakul, 2020).

Siber zorbalığı gerçekleştiren bireylere siber zorba, siber zorbalığa maruz kalan bireylere ise siber mağdur ya da siber kurban adı verilmektedir. Bir eylemin “siber zorbalık” olarak adlandırılabilmesi için bazı kıstasları sağlaması gerekmektedir. Bunlardan birincisi, siber zorbanın, mağdura karşı düşmanca hisler taşıması ve bireye zarar vermeyi hedeflemesidir. İkincisi, siber zorba tarafından gerçekleştirilen olayın, mağdur tarafından zarar verici bir biçimde görülüyor olması zorunluluğudur. Yani zorbalığa uğramış mağdurun bu durumu negatif bir deneyim olarak kodlaması gerekmektedir (Bölükbaş ve Kırık, 2020).

Siber zorbalığın iki çeşidi vardır: İlki olayın daha çok teknik yönünü içeren elektronik zorbalık, diğeri ise olayın daha çok psikolojik yönünü içeren elektronik iletişim zorbalığıdır. Elektronik zorbalık kişilerin şifrelerini ele geçirmek, web sitelerini hacklemek, spam içeren/ bulaşıcı mailler göndermek gibi teknik olayları içermektedir. Elektronik iletişim zorbalığı ise bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak kişileri sürekli rahatsız etme, kişilerle alay etme, isim takma, dedikodu yayma, internet üzerinden kişiye hakaret etme ya da kişinin rızası olmadan fotoğraflarını yayınlama gibi ilişki saldırgan davranışlarını içermektedir (Eroğlu ve Güler, 2015; Bölükbaş ve Kırık, 2020; Sezer ve Tunçer, 2021).

Zorba kurbanıyla yüz yüze gelme gereği duymadan, kimliğini rahatlıkla gizleyebildiği için ve de sosyal medya üzerinden birden çok kullanıcı hesabı edinebildiği için siber zorbalığı tercih etmektedir. (Yaman, 2012). Siber zorbalık nedenlerini eğlence amaçlı, popüler olma isteği, kendisine yapılan kötü davranışın intikamını almak ve sosyal çevresini büyütmeye çalışmak şeklinde tanımlamıştır. Her yaş, cinsiyet ve eğitim düzeyinden bireyler zorbalığa maruz kalmaktadır. Cinsiyet bağlamından baktığımızda erkeklerin zorbalık davranışlarını kadınlara kıyasla daha fazla kullandığı dolayısıyla kadınların zorbalığa daha fazla maruz kaldığı bilinmektedir (Tanrıku, Kınay ve Arıçak, 2013). Kadınların uğradıkları bu siber mağduriyet spor medyasında da kendisini göstermektedir.

2. MATERYAL ve YÖNTEM

2.1. Çalışma Deseni: Çalışma nitel araştırma tekniklerinden fenomenoloji araştırması şeklinde desenlenmiştir. Fenomenoloji yaklaşımının amacı durum içinde yer alan bireylerin algılarından fenomeni tanımlamak ve kişileri aydınlatmaktır. Bir başka deyişle fenomeni, yaşanmış deneyimlerle tanımlamaktır (Tekindal ve Uğuz Arsu, 2020). Dolayısıyla mevcut çalışmada amaç bir fenomen olarak siber zorbalığı deneyimlemiş görsel spor medyasında çalışan kadınların algılarından siber zorbalığa dair bilgi edinmektir.

2.2. Verilerin toplanması ve katılımcılar: Çalışmada veriler açık uçlu anket formları ile toplanmıştır. Uzman görüşü alınarak tasarlanan görüşme formları Google Formlar aracılığıyla çevrimiçi hale getirilmiş ve ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenen, çeşitli sosyal medya platformlarında 10.000 ve üzeri takipçi sayısına sahip görsel spor medyasında çalışan kadın iş görenlere gönderilmiştir. Oluşturulan çevrimiçi forma onam vererek dolduran 6 görsel spor medyası çalışanı kadın ise çalışmanın katılımcılarını oluşturmaktadır. Oluşturulan formlarda katılımcılara kariyerleri boyunca maruz kaldıkları siber zorbalığa ve siber zorbalığın önlenmesi için gerekenlere dair toplam iki açık uçlu soru sorulmuştur.

2.3. Verilerin Analizi: Ortaya çıkan temel görüşler içerik analizine tabii tutulmuş, kod, kategori ve temalara ayrılmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların kariyeriniz boyunca maruz kaldıkları siber zorbalık hakkında ki düşünceleri

Açıklayıcı Kategori	Alt Kategori	Kodlar	Kodların Tanımlanması
Siber Zorbalık	Psikolojik temelli	✓ Küçümseme	❖ Hor görülme
			❖ Yetersiz olarak görülme
			❖ Linç kültürü
	Cinsiyet temelli	✓ Korku	❖ Güvensizlik
			❖ Zorlanma
			❖ Çaresizlik
	✓ Sosyal Rekabet	❖ Korkutma/tehdit	
		❖ Yetersiz olarak görülme	
		❖ Cinsiyetçi tavır	

Analiz sonuçlarına göre katılımcıların kariyerleri süresince maruz kaldıkları siber zorbalık türleri küçümseme ve korku şeklindedir. Örneğin sunucu pozisyonunda çalışan K1 (yaş=34, mesleki kıdem=10) maruz kaldığı siber zorbalığı “*Tek söyleyeceğim güvensizlik! O bilmez o yapamaz tavırlarıma hala maruz kalıyoruz.*” şeklinde ifade etmiştir. Spiker olarak çalışan K2 (yaş=41; Mesleki kıdem=21) ise maruz kaldığı siber zorbalığı “*Özellikle futbol medyasında sosyal platformlardan saldırı çok sık ve fazla, bunu hem rakip taraftar salt taraftarlık duygusuyla yapıyor, hem de çoğunluğu erkek olan futbol seyircisi karşısında futbol/ spor konuşabilen kadını daima ezmek ve aşağılamak istiyor, hor görüyor. Maalesef siber âlem, genel toplumun bir yansıması.*” şeklinde açıklamıştır. K4 ise (yaş=30; mesleki kıdem=8) maruz kaldığı siber zorbalık hakkında “*Klavye delikanlılığı yapıyorlar*” deyip geçiyorum. *Bazen dayanılmaz bir hal alabiliyor. O zamanlarda da sosyal medya hesaplarıma bakmıyorum. Korkuyorum ki bir gün bu olaylar siberden reel e geçecek. O zaman insanlar durumun ehemmiyetini anlayacak.*” demiştir. Spiker olarak çalışan K3 ise (yaş=36; mesleki kıdem=12) kariyeri boyunca maruz kaldığı siber zorbalığı “*Mesleki olarak erkeklerin daha yoğunlukta çalıştığı alanlara baktım. Kadın olarak yetersiz olduğumuz yönündeki görüşler üzerinden siber zorbalıklara maruz kaldım. Bunun aksini ispatlamak rekabet halinde olduğumuz karşı cinse (erkeklere karşı) bizi daha zorlayıcı ve haksız bir yarışa sokuyor.*” şeklinde açıklamıştır.

Tablo 2. Katılımcıların siber zorbalığın önlenmesine yönelik düşünceleri

Açıklayıcı Kategori	Alt Kategori	Kodlar	Kodların Tanımlanması
Siber zorbalığın önlenmesi	Hukuksal önlemler	✓ Sosyal medya	❖ Bilinçsiz kullanım
			❖ Yaptırım
			❖ Çözumsuzlük

Analiz sonuçlarına göre katılımcıların siber zorbalığın önlenmesine yönelik görüşleri ağırlıklı olarak hukuksal önlemlerin alınması yönündedir. Bu konuda spiker olarak çalışan K5 (yaş=34; mesleki kıdem=2 yıl) “*Sosyal medya bilinçsiz kullanılmaya devam edildikçe siber zorbalık artarak devam eden bir eylem olarak sürecek. Yaptırımların daha katı olması düşüncesindeyim.*” şeklinde görüş bildirmiştir. Yine katılımcılardan K6 (yaş=48; mesleki kıdem=25) “*Bunun maalesef şu an için bir çözümü olmadığını görüyorum.*” Şeklinde görüş belirtmiştir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada görsel spor medyasında çalışan kadınların uğradıkları siber zorbalık ve bu zorbalığı engellemek için ne yapılması gerektiği hakkında görüşleri incelenmiştir. Katılımcıların maruz kaldıkları siber zorbalığa yönelik görüşleri analiz edildiğinde psikolojik ve cinsiyet temelli iki kategorinin elde edildiği anlaşılmaktadır. Psikolojik temelli kategorinin kendi içerisinde küçümseme ve korku alt başlıklarına ayrıldığını, küçümseme alt kategorisinin de kendi içerisinde hor görülme, yetersiz olarak görülme ve linç kültürü olmak üzere üç başlık altında toplandığı anlaşılmaktadır. Korku alt kategorisi ise kendi içerisinde güvensizlik, zorlanma, çaresizlik ve korkutma/tehdit başlıklarına sahiptir. Cinsiyet temelli kategori ise yetersiz olarak görülme ve cinsiyetçi tavır alt başlıklarına sahip sosyal rekabet temasına sahiptir. Ortaya çıkan bu temalar göz önüne alındığında katılımcıların erkek egemenliğinde olan bir mecrada çalıştıkları için fazlasıyla zorlandıkları bazen bu zorluğun dayanılmaz bir hal aldığını ve siber zorbalığa maruz kaldıkları anlaşılmaktadır. Katılımcılar, ekran karşısında spor ve özellikle futbol yorumlayan kadın görmeye alışkın olunmadığı için hor görüldükleri ve kendilerine güvenilmediğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların değindiği noktalardan biriside rakip takım taraftarlarınca sistemli bir şekilde siber zorbalığa maruz kaldıklarıdır. Katılımcıların dikkat çektiği bir başka nokta da toplumumuzun ataerkil bir yapıya sahip olduğu ve bu yüzden kadınların yetersiz olarak görüldüğü için spor medyasında çalışan kadınların sürekli kendilerini ispat etmeye çalıştıkları ve bu durumun onları fazlasıyla yormasıdır. Bölükbaş ve Kırık (2020) Twitter fenomenleri ile gerçekleştirdikleri çalışmalarında iki katılımcının doğrudan dışlama denilebilecek siber zorbalık davranışlarıyla karşılaştıklarını, diğer katılımcıların ise maruz kaldıkları hakaret, küfür ve aşağılama davranışlarının önemli bir kısmının sonradan dışlamaya dönüştüğünü ifade etmişlerdir. Ayrıca bir katılımcının attığı tweet yüzünden rakip futbol takımlarının taraftarları tarafından hedef gösterildiğini ve dışlandığını ifade etmişlerdir.

Katılımcıların siber zorbalığın önlenmesine yönelik görüşleri analiz edildiğinde bilinçsiz kullanım, yaptırım ve çözümsüzlük başlıklarına sahip hukuksal önlemler temasının olduğu anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda katılımcılara göre siber zorbalığa maruz kalmalarının bir diğer önemli nedeni de sosyal medyanın bilinçsizce kullanılması ve hukuki düzenlemelerin yetersiz olmasıdır. Burada alınacak hukuki önlemlerin siber zorbalığın önüne geçeceğine veya azaltacağına inanılmaktadır.

İlgili literatür ışığında spor medyasında çalışan erkek oranının kadınlara göre daha fazla olduğu, yine aynı şekilde spor medyasını takip edenlerin oranında da erkek üstünlüğü olduğu söylenebilir. Spor medyasında çalışan kadın sayısının artmasının onlar üzerindeki baskıyı ve maruz kalınan siber zorbalığı azaltacağı düşünülmektedir. Spor medyasında çalışan kadın sayısının arttırılabilmesi için kadınların çalışabileceği pozisyon sayısının arttırılmasının gerekliliği düşünülmektedir. Nitekim, Dinç (2019) "Türk spor medyasında kadın gazetecilere yönelik cinsiyet ayrımcılığı" isimli makalesinde "spor medyasının erkek egemenliğinde olan bir meslek alanı olması ve bu sebeple de kadınlara ait görev pozisyonlarının pek fazla bulunmaması sebebiyle spor gazetecilerinin mesleğe başlama döneminde cinsiyetlerinden ötürü zorluklar yaşadıkları görülmektedir" şeklinde ifade etmiştir.

5. ÇIKAR ÇATIŞMASI VE ETİK KURUL ONAY

Çıkar çatışması: *Yazarlar tarafından çıkar çatışması olmadığı bildirilmiştir.*

Finansal destek: *Yazarlar tarafından finansal destek olmadığı bildirilmiştir.*

Etik Kurul Onayı: *Bu çalışmada Etik kurulu raporuna gerek duyulmamıştır.*

Bilgilendirilmiş Onam: *Katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır.*

6. KAYNAKÇA

- Akkaya, C., & Kaplan, Y. (2014).** Toplumsal cinsiyet bağlamında spor medyasında kadın. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(Special Issue 2), 177-182.
- Bölükbaş, K., & Kırık, A. M. (2020).** Siber zorbalık bağlamında twitter fenomenleri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 944-966. <https://doi.org/10.33437/ksusbd.764804>
- Çınkır, Ş. & Kepenekçi, Y. K. (2003).** Öğrenciler arası zorbalık. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 34(34), 236-253.
- Güler, L., & Demir, V. (1995).** Spor ve medya ilişkisi ve Türkiye'de spor medyası. *Marmara İletişim Dergisi*, 9(9), 285-306.
- Dinç, E. S. (2019).** Türk spor medyasında kadın gazetecilere yönelik cinsiyet ayrımcılığı. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 97-112. <https://doi.org/10.25307/jssr.529861>
- Eroğlu, Y., & Güler, N. (2015).** Koşullu öz-değer, riskli internet davranışları ve siber zorbalık/mağduriyet arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 5(3), 118-129.
- Hanedar, O. (2021).** Spor medyasının liselerde okuyan sporcu öğrenciler üzerindeki etkisinin araştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Rize.
- Kırık, A. M. (2017).** Yeni medya aracılığıyla değişen iletişim süreci: sosyal paylaşım ağlarında gençlerin konumu. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 5(1), 230-261.
- Özsoy, S. (2008).** Türk spor medyasında kadın. *Spor Bilimleri Dergisi*, 19(4), 201-219.
- Serin, H. (2012).** Ergenlerde siber zorbalık/siber mağduriyet yaşantıları ve bu davranışlara ilişkin öğretmen ve eğitim yöneticilerinin görüşleri. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sezer, N., & Tunçer, S. (2021).** Cyberbullying hurts: the rising threat to youth in the digital age. Doruk, K., Mengü, S., & Ulusoy, E. (Eds.). *Digital siege* (ss.179-194). İstanbul: İstanbul University Press. <https://doi.org/10.26650/B/SS07.2021.002.09>
- Tanrikulu, T., Kınay, H., & Arıcak, O. T. (2013).** Siber zorbalığa ilişkin duyarlılık ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 38-47.
- Tekindal, M., & Uğuz Arsu, Ş. (2020).** Nitel araştırma yöntemi olarak fenomenolojik yaklaşımın kapsamı ve sürecine yönelik bir derleme. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi*, 20(1), 153-182.
- Tozlu, N., & Solak, A. (2007).** Medya ve şiddet. Solak, A. (Ed.). *Küresel süreçte medya ve şiddet içinde*, (s. 53-162). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2021).** 29.05.2021, <https://www.tuik.gov.tr/>
- Yaman, E. (2012).** Ergenlerin siber zorbalık ve siber mağduriyete ilişkin algıları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3), 819-833.
- Yurdakul, Y. (2020).** Siber zorbalık farkındalık programının ergenlerin siber zorbalığa ilişkin farkındalıklarına ve siber zorbalıkla baş etme becerilerine etkisinin incelenmesi. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Extended Summary

Introduction

Sports media has shown great development recently and has become an important part of new stream media. Therefore, the employment of sports media has increased day by day. However, when we look at the distribution of employees in both print and visual sports media, we see that predominantly men are employed. On the other hand, the employment rate of women has started to increase in the last few years. The touch of a woman's hand on the sports media, which is perceived as a male sector, undoubtedly added value to this sector and made it even more watchable. As a matter of fact, according to a study conducted by the Turkish Statistical Institute, it is seen that women generally work in the broadcasting department and in 2013, the representation rate of women in the media was calculated as 28.5% (tuik.gov.tr).

The difficulties of being a woman appear in sports media as well as in every field. The reason for this is that women are seen as weak in terms of emotional, physical and bodily aspects in society and sports are mostly associated with masculinity (Akkaya and Kaplan, 2004.) When we look at the mass following the sports media, it is a known fact that men are predominant. According to the "Youth Voice Research" conducted for Sabah Newspaper by TNS Piar, the sports sections of the newspapers are followed by 56.3% by men and 11.2% by women. On the other hand, men (69.9%) follow sports programs on television more than women (10.9%) (Özsoy, 2008).

It is a very difficult job for women to hold on in an industry with predominantly male followers. Considering the emotional nature of women, it is inevitable that they will be more affected by the reactions they receive from the audience. Today, the widespread use of social media and the fact that users can open accounts with anonymous identities make it easier for them to reach and cyberbully women working in the sports media. This type of bullying involves aggressive behavior interfering with human relations and may lead to very negative outcomes for the victim (Sezer and Tunçer, 2021).

When the reasons why women are exposed to cyberbullying in the sports media are examined; It can be listed as not being suitable for this sector because they are women, they do not like their comments, they do not share the same opinion or they share positive opinions about rival teams. So in the present study we aimed to analyze the views of women working in visual sports media about cyber bullying and what should be done to prevent this bullying.

Method

The study was designed as a phenomenological qualitative research. The purpose of phenomenology is to illuminate the phenomenon in and from the perceptions involved in the situation. In other words, the phenomenon will come with lived experiences. For this reason, we described cyberbullying as a phenomenon about the current purpose.

In the study, the data was collected with an open ended interview form. The form was designed with expert opinions and included two open ended items. The participants were chosen according to criteria sampling method and six visual sports media workers participated in the study. All participants have more than 10k followers on social media platforms. The basic views that emerged were subjected to content analysis and divided into codes, categories and themes.

Results

According to analyzed results, the types of cyberbullying that the participants have been exposed to during their careers are in the form of contempt and fear. Besides, the views of the participants on the prevention of cyberbullying are mainly in the direction of taking legal measures.

Conclusion

Considering the views of the women working in the sports media participating in our research, they stated that they had great difficulty because they were working in a male-dominated environment, sometimes this difficulty became unbearable and they were exposed to cyberbullying. They stated that they were despised and distrusted because they were not used to seeing women commenting on sports and especially football in front of the screen. One of the points mentioned by our participants was that they were systematically exposed to cyberbullying by the supporters of the opposing team. Another point that the participants drew attention to was that our society has a patriarchal structure, so women working in the sports media are constantly trying to prove themselves, as women are seen as inadequate, and this makes them very tired. According to the sports media employees who participated in our study, another important reason for being exposed to cyberbullying was the unconscious use of social media and insufficient legal regulations. It was believed that the legal measures to be taken here will prevent or reduce cyberbullying.

How to cite: Aktas Ustun, N., Ekin, M. (2021). Views of Women Working in Visual Sports Media on Cyberbullying. *Journal of Sport and Recreation Researches*, 3(SI1), 15-23. Doi: 10.52272/srad.972355

ANTİK YUNANDA KADINLARDA SPOR VE HERA OYUNLARI

Cuma ECE ^{ID}*1 ACDE, Semra ÇETİN ^{ID}2 BDE

¹Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Sakarya, TÜRKİYE

²Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Sakarya, TÜRKİYE

A Çalışma Deseni (Study Design)

B Verilerin Toplanması (Data Collection)

C Veri Analizi (Statistical Analysis)

D Makalenin Hazırlanması (Manuscript Preparation)

E Maddi İmkânların Sağlanması (Funds Collection)

ÖZET

Derleme

Bu çalışmanın amacı antik Yunanda Kadınların Spor yapmaları ve Hera oyunlarındaki rollerinin araştırılmasıdır. Literatür taraması yapılmıştır. Antik Yunanistan'da koşu en popüler spor olarak kadınlar arasında da yerini korumuştur. Hera Tanrıça Hera'nın onuruna düzenlenen ve kadınların katıldığı yarışmaydı. Olimpiyat oyunlarından 14 gün önce ya da sonra Olimpia'da yapılmıştır. Koşu mesafeleri erkelerden daha düşüktür. Kadınlar arasında üç kategoride yapılmıştır. Bazı festivallerde kadınlar kendilerini ifade etmiş ve sportif faaliyetlere katılmışlardır. Antik Yunanda Olimpiyatlara kadınların katılması yasak idi ve hatta gizlice izleyen kadınlar yakalanarak cezalandırılırdı. Yasak ve cezaya rağmen m yarışlara katılan ve yarışları izleyen kadınlar olduğu tespit edilmiştir. Daha sonraları öncelikle bekar kadınların yarışmalara katılmasına izin verilmiştir. Geçiş törenlerinde genç kızların dans ettiği ve koştuğu belirlenmiştir. Sonuç: Kadınlar tanrıça Herayı onurlandırmak ve güçlü olmak için spor faaliyetlerine katıldılar. Zaman zaman kadınları spor faaliyetlerine katılmaları yasaklandı ve seyirci olarak bile katılanlar cezalandırıldı. Yasaklardan bahsedilse de toplarla oynayan, araba kullanan, yüzen ve güreşen kadınlar olduğu tespit edilmiştir. Kazananlar yanında kaybedenlere de ödülleri verildi. Erkekler çıplak yarışırken kadınlar hera oyunlarında giysili olarak yarışmışlardır. Spor yarışmalarına kategori düşüncesini yerleştirdikleri görülür. Antik Yunanda kadınlar spor yolu ile cinsiyet ayrımına baş kaldırmış kişiler olarak kabul edilebilirler. Kadınların daha fazla spor yapması konusunda ikna edilmesi için antik çağ kadınların mücadeleleri örnek verilebilir.

Anahtar Kelimeler: Antik Yunan, kadın, spor, hera oyunları, atletizm

SPORTS AND HERA GAMES FOR WOMEN IN ANCIENT GREECE

ABSTRACT

Review

The aim of this study is to investigate the role of women in sports and Hera plays in ancient Greece. A literature review was made. In ancient Greece, running remained the most popular sport among women. Hera It was a competition held in honor of the Goddess Hera and attended by women. It was held at Olimpia 14 days before or after the Olympic games. Bird distances are lower than males. It was done in three categories among women. In some festivals, women expressed themselves and participated in sports activities. In ancient Greece, women were forbidden to participate in the Olympics, and even women who spied on were caught and punished. Despite the prohibition and punishment, it was determined that there were women who participated in and watched the races. Later on, primarily single women were allowed to participate in the competitions. It has been determined that young girls dance and run during the rites of passage. Result: Women participated in sports activities to honor the goddess Hera and to be strong. From time to time, women were banned from participating in sports activities and even those who participated as spectators were punished. Although prohibitions are mentioned, it has been determined that there are women playing with balls, driving, swimming and wrestling. Prizes were awarded to the losers as well as the winners. While men competed naked, women competed in hera games dressed as well. It is seen that they place category thinking in sports competitions. In ancient Greece, women could be considered as people who rebelled against gender discrimination through sports. The struggles of ancient women to persuade women to do more sports can be given as an example.

Keywords: Ancient greece, women, sports, hera games, athletics

*Sorumlu Yazar, Corresponding Author: Cuma ECE, cumaece@subu.edu.tr,

Çıkar Çatışması, Yok – Conflict of Interest, No, Etik Kurul Raporu veya Kurum İzin Bilgisi- Ethical Board Report or Institutional Approval, Yok/No

1. GİRİŞ

Spor tarihi çağlar boyunca değişik kültürleri etkilemekle beraber antik çağlara kadar gider. Spor kültürel bir öge olarak her devirde popüleritesini göstermiştir (Doğan ve İmamoğlu, 2020; Türkmen ve ark., 2006). Evli olmayan kadınlar, her dört yılda bir düzenlenen Hera festivallerinde koşu yarışlarına katılmıştır. Bazıları, Hera oyunlarının Panhelenik olduğunu öne sürmüştür. Sadece kadınların ve kızların katılabildiği yerel festivaller antik olimpiyatlardan ayrı gerçekleşmiştir (Koichi, 2011). Olimpiyatlarda yarışmalar yalnızca erkeklere açıktı, kadınların katılması yasaklanmıştı. Fakat bazı istisnalar da yok değildi. Sparta kralı Arkhidamos'un kız Kyniska'nın Olympia'daki bir araba yarışında birinci olması, buna güzel bir örnektir (<https://bianet.org/bianet>). Olimpiyatlarda kadın sporcular atlı araba yarışları ile kendini göstermiştir. Spartalı Kyniska, dört atın çektiği araba yarışında olimpiyat şampiyonu ilk kadın sporcu olmuştu. Kyniska'yı kız kardeşi Agesilaus Olympia'da bir araba yarışına girmeye ikna ettiği belirtilir. O Olimpiyatta at arabası yarışlarının erkeksi cesaretle değil servetle kazanılabileceğini gösterdiği düşünülür. Kyniska'nın Olimpiyat Oyunlarını iki kez kazanmıştır. Ancak Kyniska'nın kazandığı zafer, kadın sporunun yayılmasına ya da kadın haklarının iyileştirilmesine istenilen katkıyı sağlayamadı (Koichi, 2011). Yunan Pausanias'ın bildirdikleri dışında pek bilgi yoktur. Hera oyunlarının 16 kadından oluşan bir komite tarafından düzenlendiği ileri sürülür (Kyele,2014; Şener,2018). Pausanias bekar kadınların Olimpiyat Oyunlarına girmelerinin reddedilmediğini iddia eder (Okudan ve İmamoğlu, 2021). İnsanların kişiliğinin ve kültürel gelişimin oluşumunda aile yaşamı, aile dışındaki yaşam, toplumsal beklentiler ve benzeri çeşitli faktörler etkilidir (Koca ve ark., 2018; Koca ve İmamoğlu, 2018).

Antik Yunanda Olimpiyatlar sadece erkekler için bir festivaldi. Kadınların kendi festivalleri vardı. Pausanias'a göre kadınlar her zaman dışlanmadı. Bazı erkeklerin yanlarında bir hetaera (iyi eğitilmiş ve kültürlü kadın arkadaşı) getirdiğine inanılıyor. Kadınlar olimpiyatlarda nasıl bir rol oynadılar, hangi etkinliklere

katıldılar, ne giydiler, kadınların olimpiyatlardaki tüm amacı neydi vs. Olimpiyatlarda kadınların sınırlı bir rolü vardı. Bazı araba yarışlarına katıldılar. Kendi sportif festivalleri vardı. Hera adı verilen kadınlar için ayrı bir etkinlik vardı. Ancak kadınlar at yetiştiricileri olarak katıldılar. At yarışlarında kupayı binici değil, yetiştirici aldı. Bir kadın, Kallipateira, kendini erkek kılığına soktu ve antrenör olarak görev yaptı (<https://www.rwaag.org/>).

Antik çağda kadın ve spor konusu sıklıkla tartışılmış ve spor sosyologları ve spor tarihçileri arasında popüler bir konu olmuştur. Ancak sonuçlar bilgi eksikliğine ve eski kaynakların yanlış yorumlanmasına işaret ediyor (Wacker,2016). Türklerde erkeklerin yaptığı bazı sporları kadınlarında yaptığı belirtilir (Türkmen,2019). Bu çalışmada antik Yunanda Kadınların Spor yapmaları ve Hera oyunlarındaki rollerinin güncel bilgiler ışığında yeniden yorumlanması amaçlanmıştır.

2. Gelişme ve Sonuç

Antik Yunan Kadınlarının yeri evde idi, oyunlarda yeri yoktu. Kadınların işleri sadece evde çalışmak veya rahibe olmak ve rahiplerin yanında çalışmak olduğundan, kızların beden eğitimi veya faaliyetlere katılmaları gereksiz görünüyordu (Karakullukçu ve İmamoğlu, 2021). Antik Yunan kültüründe iki kadın sınıfı vardı. Antik Yunanda Hetairai: Daha sofistike, kültürlü (ancak eve uygun değil) demektir. Genellikle güzellik yerlerinde çıplak kadınlar bulunur. Ancak bunlar sportif ortamlarda bulunmazlardı. Rahibe hariç evlilik çağındaki kızlar Olimpiyat Oyunlarına katılamazlardı. Kallipateira hariç Olympia'da hiçbir kadın yakalanmamıştı. Kallipateira erkek antrenör kılığında ve oğlunu yarışmaya götürdü. Oğlu kazandı ve o yakalandı. Ancak babası, erkek kardeşi, yeğenleri ve oğulları Olympia galipleri olduğu için öldürülmedi. Olympia'ya katılan herhangi bir kadın Tropaion dağının uçurumundan aşağı atılırdı Atalanta babası tarafından avcılık, güreş ve koşma konusunda eğitilmiş bir kız idi. Kalydon domuzunu ilk vuran; Pelias'ın cenaze oyunlarında gösterilen Peleus ile güreşti. Atalanta talipleri çok olmasına rağmen evlenmek istemediği hikayesi anlatılır. Eğer biri onu yarışta yenebilirse onlarla evleneceğini ilan etti; değilse... onları öldürürdü. Başka bir hikaye: Genç bir adam, Afrodite'ye dua etti, ona dikkatini dağıtmak için yol boyunca fırlattığı üç altın elma verdi (ahlaki: kadın yeteneklerini küçümseyin, hala kalbinde anlamsız bir kadındı),(Anderson, 2019).

Hera Tanrıça Hera'nın onuruna bir kadın yarışmasıydı ve Olimpiyat oyunlarından 14 gün önce ya da sonra Olympia'da yapıldı. Faaliyetlerini dans, koşu, atlamalar, top oyunları, güreş, cirit ve disk atma oluşturuyordu (Memiş ve Yıldırım, 2011). Koşmak Antik Yunanistan'da oldukça popüler bir spordur (Karakullukçu ve İmamoğlu, 2020). Antik Yunan'da kimi kadınlar çeşitli yarışmalara katılıp ödüller kazandılar (Şentürk ve Özdilek, 2007). Milattan önce 3. yüzyılda Erythrai'de Aristomakhe ve Milattan önce 3. yüzyılın sonlarında Smyrna'dan yarışmalara katılan Aritodama adlı iki kadın bilinmektedir. Bu dönemde kadınlar sanatın yanı sıra bilimle de uğraşmışlardır. Örneğin; Alexandria'dan Diophila adlı hem şair hem astronom bir kadından; Milattan önce 2. yüzyıla ait Boiotia'dan bulunmuş bir yazıtta bir kölenin, bir kadın tarafından azad edildiğinden ve bu söz konusu kadının şahsına ait bir serveti olduğundan söz edilmiştir. Yine bu dönemde kadınların evlenecekleri erkeği (şartlarını bizzat kendisinin belirlediği) seçme şansına diğer dönemlerden daha fazla sahip olduğu anlaşılmaktadır (Uslu, 2018). Yunan dünyasının bazı kaynaklarında belirtilen kadın spor aktiviteleri vardır. Özellikle, koşarken tasvir edilen kızlar vardır. Kadınların egzersiz yapmasını emreden Lycurgus tarafından kadın sportif aktivitelerin teşvik

edildiği ve “iki sporcudan daha güçlü çocukların doğacağını göz önünde bulundurarak kadınlar için koşu ve kuvvet yarışları düzenledikleri” söylenmiştir. Lycurgus genç kadınların vücutlarını koşu, mücadele, disk atma ve cirit atışı ile eğitmelerini sağladı. Spor yapan kadınlar daha iyi gelişir ve kadınlar doğumdaki acılara cesaretle dayanırlardı. Yapılan yarışmalarda kadınlar erkeklerden farklı yerlerde otururlardı. Arkaik ve Klasik dönemlerde Sparta dışındaki Yunan kentlerinde kadınlar, kendilerine izin verildiği ölçüde sadece festivallerde kendilerini ifade etmiş ve sportif faaliyetlere katılmışlardır. Fakat Hellenistik dönemle birlikte dönemin getirdiği birtakım yenilik ve özgürlüklerle birlikte kadınların diğer alanlarda olduğu gibi bu alanda da başarılarını sergileme şansı elde ettikleri anlaşılır. İlyada ve Odesa destanları mücadeleye dayalı yarışlardan bahseder (Doğan ve İmamoğlu, 2019; Kyle, 2014; Uslu, 2018; Okudan ve Koca, 2020).

Antik çağda sporun kökeni ile ilgili birçok tartışma yapılmıştır. Horn'un bahsettiği gibi cenaze oyunlarının toplumlarında önemli bir rol oynadığı açıkça söylenebilir. Öldürülen Patroklos'un onuruna düzenlenen cenaze oyunları Homer tarafından ayrıntılı olarak anlatılıyor ve ödüllerin sadece çeşitli disiplinlerde kazananlara değil, aynı zamanda kaybedenlere de verildiğini belirtmekte fayda var. Bu ödüller üçkoşulu kazananlardan, altın külçeler ve ayrıca kadınlardan oluşuyordu. Binicilik yarışmasında birincilik ödülü olarak 'hareketinde kusursuz' bir kadın bir tripod ile birlikte teslim edilmişti. Güreş müsabakasında kaybedene ödül olarak 'zor işlerinde yetenekli' başka bir kadın hizmet etmek zorundaydı. Homer, bu kadının değerinin dört öküz olduğunu ve kazananın on iki öküz değerinde olan üçkoşulu sehпасına kıyasla bile belirtir. Atletizmin antik çağdaki gelişimi tamamen erkeklerin alanı olan eğitim askeri tatbikatlarla da bağlantılı olmuştur. Kadınlar savaşa, hatta avlanmaya katılmazlardı. Eski Yunanlılar, kadınları medeni haklara sahip üyeler olarak gördüler ve genel olarak onları kamusal yaşamdan dışladılar. MÖ 3. yüzyıldan itibaren, ağırlı kadınların belirli spor salonlarına erişimi vardı, ancak bu, onların fiziksel faaliyetlerde buldukları anlamına gelmiyor. Kadınların Yunan toplumunda açıkça tanımlanmış rolünü takiben, kadınlar, çocukların yetiştirilmesi ve eğitilmesi de dahil olmak üzere ev ve aile sorumluluğunu üstlendiler. Günlük çalışan kadınların sağlıklı ve verimli kalmaları için gerekli olan bazı egzersizleri yapmaları bekleniyordu. Antik Sparta toplumundaki kızlar, diğer Yunan polislerinden farklı bir şekilde eğitilmiş gibi görünüyor. MÖ 6. yüzyılda Lykurgos'un yaptığı reformlardan beri, kızlar ve erkekler eşit olarak eğitilmişti. Kızlar, erkekler gibi korolarda performans sergilerler ve Artemis Ortheia tapınağının yakınındaki Erotas kıyılarında bir dromos'ta erkek meslektaşlarıyla aynı fiziksel eğitime sahiptiler (Wacker, 2016).

Yunan antik döneminde kadınlar ve yarışmalar: Antik Olympia'daki oyunlarda her zaman erkeklere ayrılmıştı. Kadınların katılmasına izin verilmedi ve evlendikten sonra onları izlemekten bile men edildiler. Olympia için bu oldukça muhafazakar yaklaşım vardı. O zamanlar bile bu tartışmalıydı, çünkü biliyoruz ki Girne'de bir tapınakta yapılanlar, Delos'takiler gibi diğer yarışmalar kadınları seyirci olarak kabul ediyor. Spor arenasında kadınların yasaklanmasının en ünlü istisnası, Sparta Kralı Agesilaos'un kız kardeşi Kyniska'nınkiydi. Olympia'da bulunan parçalı dairesel heykel kaidesi üzerinde Kyniska'dan bir araba yarışının galibi olarak bahseden bir yazıt vardır. Olay muhtemelen MÖ 396 yılında gerçekleşti ve Sparta, ünlü kızını, Sparta krallarının hatırasına savaş arabası sürücüsü olarak değil, arabanın sahibi olarak ve Yunanistan'da tacı kazanan tek kadın olarak terfi ettirdi. Koşmak da Arkaik zamanlarda kadınlar için tasvir edilen bir beceri gibi görünüyor ve Sappho'daki 'donanımlı kıza' atıfta bulunuluyor. Ne yazık ki, bu alıntının bağlamı net değildir ve Panathenaia'da düzenlenen güzellik

yarışmalarından bilindiği üzere kadınların rekabet becerilerinden çok güzelliğiyle bağlantılıdır. Kadın koşucularla ilgili antik kaynaklar son derece nadirdir ve çoğunlukla vahşi doğada koşan ve erkeklere karşı güreşen ve birçoğu onunla evlenmek isteyen bakire avcı Atalanta ile bağlantılıdır (Doğan, 2020; Wacker, 2016).

Kadınlar ve 'geçiş ayinleri': Artemis, antik Yunanistan'da doğurganlık ve büyümeden sorumlu, hem çevresel hem de insan olan doğanın tanrıçası olarak popülerdi. Ona tapınma, doğumla bağlantılı ritüellerden evliliğe kadar uzanır ve kadın doğasının tüm aşamalarını veya "geçiş törenlerini" kapsar. Brauron, Amarysia, Sparta gibi Artemis tapınaklarında ve - Efes'in en ünlüsü - onun için ritüeller dans ve koro törenleriyle ilgiliydi. Kızları ve genç kadınları evliliğe hazırlıyordu. Bahsedilen festivaller Yunan toplumunda danslar, korolar ve zihinsel ve fiziksel ritüeller gerçekleştiren gelinleri ve genç kızları bulmak için fırsat olarak kullanılmıştır. Görevleri sadece evlilik ve evli kadınlarla sınırlı olan Hera'nın aksine Artemis, ergenlerle ve onların adet görme ye başlamad döneminden erişkinlik dönemine geçişteki önemli 'geçiş törenleri' ile ilgilenirdi. Artemis'i onurlandıran ritüellerin özelliklerini gösterebilecek bazı örnekler mevcuttur. Olympia'da, Artemis'in kendisinin, Alpheios nehrinin kişileşmesi ona aşık olduğunda ve daha sonra ona tecavüz ettiğinde, perilerle dans eden bir ritüel korosunun parçası olduğu kaydedilir. Bu efsane, Letrini yakınlarında, Elis ile Olympia arasında, Artemis Alpheionia'nın bir heykeline tapınıldığı bir kült alanıyla ilgilidir. Efes'teki Artemis için iyi belgelenmiş ritüeller, tanrıça heykelinin etrafında dans eden ve müzik yapan, gevşek saçlı kızlarla bağlantılıydı. Festival boyunca ve kendilerine gelin bulma arayışında genç erkeklerin hediye, at ve meşale taşıdığına inanılırken, genç kızlar sadece kendilerini sunarlardı. Genç kızlar, müzik ve atletizm yarışmalarında Pythian ritüellerini örnek almış gibi görünen Magnesia'daki Artemis Leukophryne için dört yılda bir düzenlenen festivalde koro danslarında da performans sergilediler. Akademisyenler, Artemis'in onuruna orada uygulanan ritüellerin, evlilik çağına yaklaşan kızların geçiş törenleriyle bağlantılı olduğu konusunda genel olarak hemfikirdir. Ayinle ilgili en eksiksiz kayıt, Arisoph için bir Scholion'a kadar uzanır. Lysistrata Brauron tapınağına bir ayının yapıldığı bildirildi. Bir kız ayıya yaklaştı, onunla oynamaya çalıştı, ancak bunun yerine vahşileşip ona saldıran ve onu kör eden canavarı kızdırdı. Kızın erkek kardeşi daha sonra ayıyı öldürdü. Sonuç olarak Artemis, tüm kızlara ayı gibi olmalarını ve safran kaftan kullanmalarını emretti. Arkteia 'geçiş töreni' olarak: Arkteia festivali her beş yılda bir yapılırdı. Ayılar ya da arktoiler, kabileler ya da filumlardan seçilmişti. Genç erkekler uygun yurttaşlar olarak görülebilmeleri için askeri eğitimlerinin bir parçası olan ephebeia'yı geçmek zorundaydılar. Genç kızlar, bir kadın olarak ritüel görevlerini yerine getirmek için Arkteia'ya katıldılar. Toplumda çocuk sahibi ve saygın hane reisi olarak hizmet etmek amacı ile katıldılar. Ephebeia ve genç kadınlar için geçiş törenleri, Atina toplumundaki resmi görevlerin bir parçasıydı. Evlenmeden önce ayıyı oynamak Brauron'daki ritüellerin bir parçasıydı. Hem sitelerdeki hem de özel mülkiyetteki diğer vazo resimlerinin daha yakından incelenmesi, bu ritüellere daha fazla ışık tutmaya yardımcı olabilir. Bir vazoda, çıplak kızlar kolları uzanmış ve avuçları açık, birbiri ardına koşarken tasvir edilmiştir (Resim1, 2). Sadece yaşlı kızların çıplak olduğu gösterilmektedir ve tasvir edilen durumlar evlilik öncesi dönemi yansıtmaktadır. Diğerleri hafif chitons giymiş, ancak yine sıralar halinde koşuyor. Kızlar, hayvanın bir palmiye ağacının altına yerleştirildiği en az bir örnekte gösterildiği gibi ya bir ayıdan kaçıyor ya da bir sunağa doğru kaçıyor gibi görünüyor (Resim 1). Bir krateriskosun (Resim 1) gövdesinde, kısa saçlı genç kızlar safran renginde kısa khiton giymiş olup koşma pozisyonunda (yarışan) betimlenmiştir (Leger,2015).

Resim 1. Koşan genç kızlar:
Krateriskos (MÖ 500-475)

Resim 2. Birbiri ardına koşan genç kızlar

Bu sahneler, Arisoph'ta anlatıldığı gibi açıkça ritüellerle bağlantılıdır. Lysistrate Koşu yarışmalarına ilişkin endikasyonlar mevcut değildir; tasvirler, kızların çok özel bir şekilde temsil edilmesine aykırıdır, bu da olası bir koşan agon teorisiyle çelişir. Ek olarak, bu vazo resimlerinden birkaçı, bir sunağın yanında dans eden giyimli kadınları tasvir ediyor. Bu kadınlar 'geçiş ayinlerini' çoktan geçmiş ve evlilik çağına gelmiş olabilirler (Resim 3). Artemis'in görevlerinden biri genç kızları daha uysal hale getirmek ve onları evliliğe hazırlamaktı. Bu bağlamda ayıyı oynamak, evlenmemiş ve çoğunlukla çıplak bakirelerin evcilleştirilmemiş yaşamının bir metaforu olarak görülmelidir, oysa düzgün giyimli kadınlar geçiş töreninden sonraki bir statüyü temsil eder: ve bu nedenle, kızların dans ettiği ve koştuğu anlamına gelebilir (Wacker, 2016).

Hellenistik dönemde yapılmış bronz orijinalin bir kopyası olan heykel (Resim 4) Pausanias'ın söz ettiği Heraia oyunlarındaki yarışlarda kazanan kadın atlet yada sporcu olmalıdır. Sporcu ve savaşçıların giydiği khitonu giymiş ve hareket halinde betimlenmiştir. Bir göğsü açıkta bırakan giysi, sol omuz üzerinde bağlanmış olup etekboyu, dizin üzerinde verilmiştir (Gill, 2019; https://en.wikipedia.org/wiki/Hera_Games).

Resim 3. Üst üste binen hareketlere sahip iki dansçı

Resim 4. Atalanta (MÖ 1. yy).

Koro dans: "Arkaik Yunan şiirinde, müzik tanrıların zevkidir!" ve müziğin en popüler ifadelerinden biridir: korolar, hareket eden ve dans eden bir grup şarkıyı içerir. Bu koroların tasvirleri Arkaik ve hatta Demir Çağı zamanlarına kadar uzanır: örneğin Resim 5'de dokuz erkek ve 16 kızı gösterir, hepsi çıplak performans sergiliyor veya Resim 6'da 15 giyinik kızı gösteriyor. Koro dansları, düğün kutlamalarına veya ziyafetlere eşlik etti, ancak ritüel bağlamlarda da yaygındı. Artemis (örn. Brauron), Demeter (örn. Eleusis), Hec (örn. Argos) veya Physoa (örn. Elis) gibi tanrıçalarla ilişkili oldukları çeşitli kutsal alanlardan bildirilmektedir. Akor, sosyal düzenleri oluşturmak için kullanıldı ve bazı bilim adamları, dansın bedensel olarak sporun bir varyasyonu olduğuna işaret ediyor (Wacker,2016). Diğer bir krateriskos parçası (Resim 7) üzerinde ise saçları toplanmış veya kısa verilmiş ve el ele tutuşarak dans eden genç kızlar betimlenmiştir. (Çevik,2009). Korinthos vazoları üzerinde komastlı dansçılarda önemlidir. Dansçılar dar ve kısa khitonlar giymektedir. Ellerinde boynuzlu kadehler ve kâseler bulunur. Ayrıca bu şekilde kalçalarını vurarak ya da tekme atarak dans etmeleri betimlenmiştir (Çakır,2011). Flüt eşliğinde yapılan savaş danslarına sık rastlanılır. Eğlenceler ve oyunları gösteren tasvirlerde, çember atlayan delikanlılar, kuş kafesleri, yapraklı yelkenleri olan oyuncak arabaları ve tahterevalliler üzerindeki kızlar görülmektedir. Ayrıca müzik dışında profesyonel eğlence, akrobatlar ve geç dönemde çıplak kızlar tarafından yapılan savaş dansları vardır (Boardman, 2002). Aynı döneme ait kırık bir krateriskos parçası (Resim 8) üzerinde ayı maskesi takmış genç kızlar betimlenmiştir. Törene katılan ve çıplak bir şekilde betimlenen genç kızların her iki kolu yana doğru açılmış; ayrıca sol ellerinde çelenk benzeri bir nesne tutmuş vaziyette; sol bacak geriye, sağ bacaklar ise ileriye doğru uzatılmış, koşu ya da dans pozisyonunda işlenmiştir.

Resim 5. Erkekler ve kadınlarla koro dansı

Resim 6. Kadınlarla koro dansı

Resim 7. Krateriskos Parçası (MÖ 500-475)

Resim 8. Krateriskos Parçası (MÖ 500-475)

Arkaik bronz bakire Spartalı sporcu heykeli (Resim 9) ve Geç Arkaik döneme ait bir hydria (Resim 10) üzerinde Hera festivalinde yarışlara katılan kadınlar betimlenmiştir. Ana sahnede koşmakta olan kadınların, koşu hızından dolayı, saçları ve giysileri savrulmuş şekildedir. Kısa khiton giymiş bu sporcuların sol el ve bacakları geriye doğru savrulmuş olup sağ el ve bacaklar ileriye doğru yukarı kalkık bir şekildedir. Hellenistik döneme ait Palestrina'dan bulunmuş bronz bir strigil (sporcular üzerindeki yağ ve tozları temizlemek için kullanılan çubuk) (Resim 11) üzerine bir spor yarışmasında galip gelen ve ödül alan çıplak kadın atlet/sporcu yerleştirilmiştir. Bronz kazıyıcı (strigil), elinde bir strigil tutan bir kız-atlet olarak döküm sap. Kız parmaklarının ucunda duruyor ve gözlerini güneşten koruyor. Bağcıklı koşukabılar dışında çıplak. Dalgalı saçları üç çiçekle süslenmiş bir bandın etrafında kıvrılmış ve sonra bir topuzla bağlanmıştır (<https://www.britishmuseum.org>).

Resim 9. Bronz Heykel (MÖ 500).

Resim 10. Hydria (MÖ geç 6. yy).

Resim 11. Bronz Strigil (MÖ 3. yüzyıl).

Antik Yunanda Hera oyunlarına kadınların katılımı: Olympia tanrılarının kraliçesi ve Zeus'un karısı tanrıça Hera'ya adanan Hera Oyunları, Elis'teki Olimpiyat stadyumunda düzenlenen ilk resmi kadın atletizm yarışmasıydı. MÖ 6. yüzyılda meydana gelen oyunlar, muhtemelen Olimpiyat yılının kendisinde, erkeklerin oyunlarından önce yapıldı. Başlangıçta Hera Oyunları sadece koşu yarışlarından oluşuyordu. Etkinliklerin şampiyonları Hera'ya kurban edilen hayvandan zeytin kron ve et ile ödüllendirildi. Ayrıca Hera'ya heykel veya portre adama hakkı da vardı. Kazananlar Hera'nın tapınağının sütunlarına isimlerini yazacaklardı. Koşu yarışlarının tek kaydedilen galibi, Pelops'un yeğeni, aynı zamanda Zeus'un torunu olduğu söylenen efsanevi Chloris'tir. Hera Oyunlarına katılım genç, evli olmayan kadınlarla sınırlıydı. Erkekler genellikle Olimpiyatlarda çıplak olarak yarışıyorlardı, ancak Hera Oyunlarına katılan kadınlar genellikle ağır fiziksel işler yaparken erkekler tarafından giyilen bir giysi olan chiton giyiyorlardı. Pausanius, anlattıklarında görünüşlerini "saçları aşağı sarkıyor, bir tunik dizinin biraz üstüne uzanıyor ve sağ omzunu göğsüne kadar çıplak" olarak tanımlıyor. Hera Oyunlarının kökeninden kimse emin değil. Pausanius konuyla ilgili iki ayrı teori sunar. İlk teori, Kraliçe Hippodameia'nın Pelops ile evlendiği için Hera'ya minnettar olduğunu ve Hera'nın onuruna koşu yarışlarında yarışmak için 16 kadını seçtiğini öne sürüyor. Diğer teori, bunun Elis ve Pisa şehirleri (batı Yunanistan'da) arasındaki gerilimleri çözmek için diplomatik çabaların sonucu olduğunu öne sürüyor. Her dört yılda bir Hera için bir cüppe dokumak ve oyunları barışın sembolü olarak düzenlemek için 16 Mora şehir devletinin her birinden 16 bilge, yaşlı kadın seçildi. Pausanius şöyle yazdı: "Her dört yılda bir Hera için 16 tarafından bir elbise dokunur ve aynı zamanda Hera adlı oyunlar da yapılır." Hangi toplumsal değişikliklerin Yunanlıların kadınlar için ayrı oyunlar kurmasına yol açtığını veya Hera Oyunlarının kadınlar üzerindeki kısıtlamaların geçici bir hafifletilmesi olup olmadığını tespit edemeyiz. Bununla birlikte, çoğu tarihçi, bunun Helen yarımadasındaki Roma etkisinin artmasından kaynaklanabileceğini öne sürüyor (<https://thewire.in/history/>).

Olimpiyatların spor etkinliklerine hiçbir kadının katılmasına izin verilmedi. Bir erkeğin yarışmasını sağlamak için, sporcular oyunlara katıldıklarında çıplak

olacaklardı. Bu kuralın, bir kadının sadece oyunlara katılmakla kalmayıp iki kez kazanmasına izin veren gerçekten büyük bir istisnası vardı. Kyniska, Sparta'da zengin bir aileden geliyordu (babası Kral II. Archidamus'du). Spartalı kadınlar toprak ve eşyalarını miras alabilirdi ve Kral Archidamus öldüğünde, servetinin ve atlarının bir kısmını miras aldı. Bu atları elinden geldiğince en iyi şekilde yetiştirdi ve onları prestijli at yarışı olan tethrippon'a soktu. Kurallardaki bir boşluk altında, tethrippon'u kazanan atların sahibi ve efendisi bu etkinliğin kazananlarıydı (yarışçılar veya atlar değil, çünkü yarışçılar genellikle köle ve atlar atlardı). At yarışı maliyetli olduğu için (ve çoğu kadının onlara bakma ve yetiştirme imkânı olmadığı için), at yarışı etkinliklerinin galibinde cinsiyet meselesi gündeme gelmedi. MÖ 396'da Kyniska atlarını tethrippon'a bindi ve herkesi şaşırtarak (atların sahibini bulduğunda) kazandı. Kyniska bir Olimpik Sporda yarışan ve kazanan ilk kadın oldu ve bir sonraki Olimpiyatlarda (dört yıl sonra) tekrar denedi ve tekrar kazandı. Tören için stadyuma girmesi ve ödülünü (zeytin yapraklarının tacı) alması reddedilirken, yine de Olimpiyatları kazandı (kadınların rekabet edemeyeceği düşünülen bir şey). Statüsünü Zeus'un mabedine yerleştirmesine izin verildi (tethrippon'u kazananlara bu onurun verildiği bir şey) ve yazıyı "Hellas'ta bu tacı kazanan tek kadın olarak ilan ediyorum" yazması için görevlendirdi. Kyniska'nın "tamamı erkekler" Olimpiyatlarını kazandığı galibiyet, daha fazla kadının Olimpiyatlara aynı boşlukta girmesi ve onun gibi etkinliği kazanması için bir model oluşturdu. Kyniska'nın şehir devleti olan Sparta, kadınları genel olarak spor yapmaya (sadece at etkinlikleri değil) teşvik eden çok az yerden biriydi. Sparta ayrıca sağlıklı, zeki kadınların güçlü erkekler üreteceği varsayımından dolayı kadınlar için bir eğitim sistemine (Yunanistan'ın diğer bölgelerinden çok farklı bir şey) sahipti. Spartalı kadınlar şehir eyaletinin her yerinde spor faaliyetlerine katılırlardı ve Sparta'nın birçok bölgesinde kadınlar için mini güreş ve koşu yarışmaları düzenlerdi (evlilik ve üremeyi teşvik etmek için "erkek çocuklara" katılmalarına izin verilir), (Scanlon,2004; <http://www.outsports.com/os>). Bu fikir, Platon Cumhuriyeti'nde bulunan önemli bir söylemle örneklendirilir. Mantıksal olarak kadın ve erkeklerin aynı eğitimlere sahip olması gerektiği sonucunu çıkarırken, söylemdeki bir konuşmacı, spor salonları örneği üzerinden bu eşit eğitim kavramında büyük bir sorun ortaya çıkarmaktadır. Eşit eğitim fikrini öne sürmek iyidir, ancak pratikte, kadınlara sporda eşit muamele edilirse, "en saçma şey, palaestrada çıplak kadınların görmesi, egzersiz yapması olacağı düşüncesiyle alay konusu olur. Erkeklerle, özellikle artık genç değilken; kesinlikle bir güzellik vizyonu olmayacaklar. ". Bu alıntının anlamaya çalıştığı şey, fiziksel olarak kadınların erkek bedeni kadar değerli olmadığıdır. Erkekler daha güzel görülüyor ve kadınları çıplak spor yapıyor gibi düşünmek Antik Yunan toplumu tarafından biraz iğrenç olurdu. Platon, bu fikre, eşitlik konusundaki fikirleriyle alay edildikleri halde kadınlara erkeklerle eşit muamele edilmesi gerektiğini ve bu tür toplumsal önyargıların er ya da geç ortadan kalkacağını öne sürerek yanıt verir. Platon temelde kadınlara bir süre eşitlik vermenin ve kadınlara yönelik bu tür endişelerin ve çıplaklığın ortadan kalkacağını, çünkü toplumun çıplak kadınları küçümsemenin eski normunun yerini alacağını söylüyor. Yine de Platon, 13 yaşından sonra kızların uygun kıyafetler giymesi gerektiğine inanıyordu. Kadınlara farklı muamelenin yapıldığı bir başka alan da, kadınlara yönelik olayların otomatik olarak engellendiği ve faaliyetin yoğunluğunun azaltılmasıydı. Kadınlar Olimpiyat stadyumunda (Hera oyunları sırasında) koşu yarışları yaparken, erkeklerin kullandığı parkurun 5 / 6'sı olan parkuru kullandılar. Parkur kadınlarda 158 m, erkeklerde 192 m idi. Bu, kadınların erkeklerle ilişkilerinde aşağılık olduğuna dair Yunan görüşüne bir yanıt olma eğilimindeydi. Erkekler daha güçlü görülüyordu, bu nedenle kadınlar bir spora gireceklerse, onlara bir engel verilmelidir (<http://www.bbc.co.uk/history>). Hera, Olimpiyatların kadın versiyonuydu ve her

dört yılda bir gerçekleşti (Tekin ve Tekin,2014). Pausania oyunları şöyle tanımladı: "Oyunlar kızlar için koşu yarışlarından oluşuyor. Bu katılımcıların hepsi aynı yaşta değil. İlk koşanlar en genç olanlardır, onlardan sonra bir sonraki yaş gelir ve en son koşan bakirelerin en yaşlısıdır... kazanan bakirelere zeytin kronları verirler ve ineğin bir kısmını Hera'ya kurban eder. " Hera erkek Olimpiyatları kadar ünlü olmasa da, kadınların koşu yarışlarında yeteneklerini sergilemek için girebilecekleri Yunanistan çapında bir yarışmaydı. Hera bir kadının bir sporcu olarak saygı ve şeref kazanabileceği bir yerdi (<http://faculty.>) Homeros'un Odyssey ve Xenophon's Symposium, toplarla oynayan, araba kullanan, yüzen ve güreşen kadınları anlatıyor. Hera'nın test ettiği gibi koşmak da çok yaygındı. Sporda, bir Antik Yunan kadınının atletizmle uğraşmasını engelleyen cinsiyet nedeniyle toplumsal baskılar ve bölünmeler olsa da, antik Yunanistan'daki kadınlar hala birçok fiziksel aktivite yaptılar. Sparta kadınları Antik Yunan zamanlarında bir istisnaydı, ancak kadınların çoğu hala bir tür spor yapıyordu. Yaptıkları şey erkeklere göre farklı ve yoğunluğu azalmış olsa da, Antik Yunan kadınları spor tecrübesine sahipti. Buna ek olarak, Olimpiyatlar ölüm tehdidiyle reddedilirken Yunanistan'daki kadınların hera oyunları gibi yarışları vardı (<http://matriarchy.info>;<http://www.eric.>).

Sonuç olarak, Kadınlar tanrıca Herayı onurlandırmak ve güçlü olmak için spor faaliyetlerine katıldılar. Zaman zaman kadınları spor faaliyetlerine katılımları yasaklandı ve seyirci olarak bile katılanlar cezalandırıldı. Yasaklardan bahsedilse de toplarla oynayan, araba kullanan, yüzen ve güreşen kadınlar olduğu tespit edilmiştir. Kazananlar yanında kaybedenlere de ödülleri verildi. Erkekler çıplak yarışırken kadınlar hera oyunlarında giysili olaraktan yarışmışlardır. Spor yarışmalarına kategori düşüncesini yerleştirdikleri görülür. Antik Yunanda kadınlar spor yolu ile cinsiyet ayırımına baş kaldırmış kişiler olarak kabul edilebilirler. Kadınların daha fazla spor yapması konusunda ikna edilmesi için antik çağ kadınların mücadeleleri örnek verilebilir.

3. ÇIKAR ÇATIŞMASI VE ETİK KURUL ONAY

Çıkar çatışması: *Yazarlar tarafından çıkar çatışması olmadığı bildirilmiştir.*

Finansal destek: *Yazarlar tarafından finansal destek olmadığı bildirilmiştir.*

Etik Kurul Onayı: *Bu çalışmada Etik kurulu raporuna gerek duyulmamıştır.*

4. KAYNAKÇA

- Anderson, W. (2019).** "Women in Ancient Greek Sport", SchoolWorkHelper, <https://schoolworkhelper.net/women-in-ancient-greek-sport/>.
- Boardman, J., (2013).** Kırmızı Figürlü Atina Vazoları Arkaik Dönem, (Çev.: G. Ergin), Homer Kitabevi, (2. Baskı), İstanbul
- Scanlon, T. (2004).** Games for Girls. www.archaeology.org/online/features/olympics/girls.htm
- Çakır, H.İ. (2011).** Arkaik Dönem Yunan Seramiklerinin İncelenmesi ve Günümüz Yorumlamaları. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Seramik Anasanat Dalı Yüksek Lisans Tezi
- Çevik, A. (2009).** Antik Yunan Tiyatrosu: Atina ve Drama, (1. Baskı), ÇOMÜ Yayınları, Çanakkale. 21.
- Doğan, E., İmamoğlu, O. (2020).** Güreşin Kökenleri ve Bazı Ülkelerde Antik Güreş, 11. Bölüm, Sporda Bilimsellik ve Akademik Yaklaşımlar-2, (Ed. Ali Türker- Tuba Fatma Karadağ), sayfa 173-188, Gece Kitaplığı, Ankara. web:www.gecekitapligi.com
- Doğan, E., İmamoğlu, G.(2019).** Interpretation Of Sporting Activities And Visuals in Iliad and Odyssey, *Turkish Studies*, 14(3); 485-496 . 10.29228/TurkishStudies.24990
- Doğan, E. (2020).** Dünyanın En Eski Sporları Üzerine Düşünceler, Sporda Akademik Yaklaşımlar – 6 (Editörler: İdris Kayantaş- Mehmet Söyler), sh:23-37.
- Gill, N.S. (2019).** Why Weren't Women at the Olympic Games?. <https://www.thoughtco.com/women-at-the-olympic-games-120123>
- Koca, F., İmamoğlu, G., İmamoğlu, O. (2018).** Hunting, Horse Riding and Archery Sports in Ancient Egypt and Interpretation of Their Depictions, *The Journal of International Social Research*, 11(59): 1490-1497
- Koca, F., İmamoğlu, O. (2018).** Sport History of Countries Other Africa of Except Ancient Egypt, *The Journal of International Social Research*, 11(61): 1293-1304
- Koichi, T. (2011).** Women and sports in the ancient world. *Japan J. Phys. Educ. Hlth. Sport Sci.* 56: 19-30, June, 2011
- Karakullukçu Ö.F., İmamoğlu, O. (2020).** Antik Çağlarda Ağırlık Kaldırma ve Halter Sporuna, sh.1-20, Sporda Bilimsel ve Akademik Yaklaşımlar 4, (Ed.: Zeynep Yıldırım- Mine Turgut), Gece kitaplığı, Ankara
- Karakullukçu, Ö.F., İmamoğlu, O. (2021).** Antik Çağlarda Değişik Ülkelerde Kadınların Sporla İlişkisi, Spor ve Bilim, (Editörler: Şirin Pepe-Hüseyin Tolga Esen), sh.181-196, Gece Kitaplığı, Ankara
- Kyle, D.G. (2014).** Sport and Spectacle in the Ancient World, John Wiley & Sons, Ltd, The Atrium, Southern Gate, Chichester, West Sussex.
- Lukas, G. (1982).** Der Sport im Alten Rom. Berlin: Sportverlag.
- Mechikoff, R., Estes, S. (1993).** A History and Philosophy of Sport and Physical Education. Wm. C. Brown & Benhmark Publishers, Oxford, England.
- Memiş, U.A. , Yıldırım, İ. (2011).** Batı Kültürlerinde Kadınların Spora Katılımlarının Tarihsel Gelişimi, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, XVI(3), 17-26
- Miller, S.G.(2004).** Arete, Greek Sports From Ancient Sources, University of California Press London, 105-106.
- Okudan, B., Koca, F. (2020).** Antik Çağ Yunan Destanlarında Boks Etkinliği, Spor Bilimlerinde Teori ve Araştırmalar, (Ed.: Özgür Karataş), sh.495-506, Gece Kitaplığı, Elazığ
- Okudan, B., İmamoğlu, O. (2021).** Antik Yunanda Kadınların Sporla İlgisi, Spor ve Bilim, (Editörler:Şirin Pepe-Hüseyin Tolga Esen), sh.161-180, Gece Kitaplığı, Ankara
- Şener, O.A. (2018).** Sporting Festivals and Effects in The Ancient Greek Civilization, *The Journal of International Social Research*, 11(61):530-536

Şentürk, A., Özdilek, Ç. (2007). “Antik ve Modern Olimpiyat Oyunlarında Olimpiyat Ateşinin Yakılma Sebepleri ve Bugüne Kadar Düzenlenen Oyunlarda Meşaleyi Taşıma Seremonileri”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 19.

Tekin, A., Tekin, G.(2014). Antik Yunan Dönemi: Spor Ve Antik Olimpiyat Oyunları, Tarih Okulu Dergisi (TOD), Yıl 7, Sayı XVIII; 121-140.

Türkmen, M. (2019). I. Spor Kongresi, "Türk Spor Geleneğinde Kadın Unsuru", 16-18 Mart, Erzurum/Türkiye; 24-30.

Türkmen, M. İmamoğlu, O. Ziyagil, M.A. (2006). Popularity of the Wrestling sport in Turkey and it's comparison with the selected sports, Researches About The Turks All Around The World,163: 77-94

Uslu, L. (2018). Antik Yunan'da Kadın Betimlemeleri ve Kadının Sosyal Statüsü, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı Doktora Tezi.

Wacker, C. (2016). Women in Ancient Greece - Did They Take Part in Sport?,JOH 3,pp.27-37. <http://isoh.org/wp-content/uploads/2015/03/310.pdf>.

İnternet Kaynakları

<http://www.outsports.com/os/index.php/component/content/>

http://www.bbc.co.uk/history/ancient/greeks/greek_olympics_gallery_06.shtml

http://matriarchy.info/index.php?option=com_content&task=view&id=65&Itemid=113

http://www.eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2sql/content_storage_01/0000019b/80/15/a6/0b.pdf

<https://www.rwaag.org/olympic2>

<http://faculty.elmira.edu/dmaluso/sports/greece/greecewomen.html>

<https://thewire.in/history/cynisca-and-the-Hera>

https://en.wikipedia.org/wiki/Hera_Games

https://www.britishmuseum.org/collection/object/G_1873-0820-2

<https://bianet.org/bianet>

Extended Summary

Introduction

The history of sports goes back to ancient times as well as influencing different cultures throughout the ages. Sport has shown its popularity in every era as a cultural element. Unmarried women participated in running races at the Hera festivals held every four years. Some have suggested that the Hera games were Panhellenic. Local festivals that only women and girls could participate in were separate from the ancient Olympics. At the Olympics, competitions were open to men only, women were prohibited from participating. But there were some exceptions. A good example is the Spartan king Arkhidamos' daughter Kyniska winning a chariot race at Olympia. In ancient Greece, the Olympics were a festival for men only. Women had their own festivals. According to Pausanias, women were not always excluded. It is believed that some men bring a hetaera (well-educated and cultured female friend) with them. The subject of women and sports was frequently discussed in ancient times and has been a popular topic among sports sociologists and sports historians. However, the results point to a lack of information and misinterpretation of old sources.

Findings, Discussion and Results

Ancient Greek women had their place at home, they had no place in games. It seemed unnecessary for girls to participate in physical education or activities, since women's jobs were only to work at home or to become nuns and work for priests. There were two classes of women in ancient Greek culture. In ancient Greek, Hetairai: means more sophisticated, cultured (but not suitable for the home). Often in beauty places naked women are found. However, they were not found in sporting environments. Girls of marriageable age, with the exception of nuns, could not participate in the Olympic Games. Women participated in sports activities to honor the goddess Hera and to be strong. From time to time, women were banned from participating in sports activities and those who participated even as spectators were punished. Although prohibitions are mentioned, it has been determined that there are women playing with balls, driving, swimming and wrestling. Prizes were awarded to the losers as well as the winners. While men competed naked, women competed in hera games dressed. It is seen that they place category thinking in sports competitions. In ancient Greece, women could be considered as people who rebelled against gender discrimination through sports. The struggles of ancient women to persuade women to do more sports can be given as an example. While men competed naked, women competed in hera games dressed. It is seen that they place category thinking in sports competitions. In ancient Greece, women could be considered as people who rebelled against gender discrimination through sports. The struggles of ancient women to persuade women to do more sports can be given as an example.

How to cite: Ece, C., Cetin, S. (2021). Sports and Hera Games for Women in Ancient Greece. *Journal of Sport and Recreation Researches*, 3(SI1), 24-37. Doi: 10.52272/srad.980672

KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ'NDEKİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ İNTERNET BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

F. Yeşim KÖRMÜKÇÜ^{ID*1 ADE}, Hülya ADALI^{ID² BCD}, Hakim ŞAHİN^{ID³ ABD}

¹Kocaeli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, Kocaeli, TÜRKİYE

²Serbest Araştırmacı, Kocaeli, TÜRKİYE

³Kocaeli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, Kocaeli, TÜRKİYE

A Çalışma Deseni (Study Design)

B Verilerin Toplanması (Data Collection)

C Veri Analizi (Statistical Analysis)

D Makalenin Hazırlanması (Manuscript Preparation)

E Maddi İmkânların Sağlanması (Funds Collection)

ÖZET

Orijinal Makale

Amaç: Kocaeli Üniversitesi'nde formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının internet bağımlılık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini Kocaeli Üniversitesi'nde formasyon eğitimi alan 220'si (%73,3) erkek 80'i (%26,7) kadın toplam 300 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında Hahn ve Jerusalem (2001) tarafından geliştirilen "İnternet Bağımlılığı Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeğin Türkçe uyarlaması Şahin ve Korkmaz (2011) tarafından yapılmıştır. Verilerin analizinde katılımcıların kişisel bilgi dağılımlarını incelemek amacıyla frekans ve yüzde değerleri alınmış, verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Skewness-Kurtosis değerlerine bakılmış ve normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Değişkenler arasındaki farklılıkları belirlemek amacıyla İndependent Sample T testi ve One Way ANOVA testlerinden faydalanılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0,05 olarak alınmıştır.

Bulgular: Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre internet bağımlılıklarının ilişkisine bakıldığında kontrol kaybı, daha fazla online kalma isteği ve sosyal ilişkilerde olumsuzluk alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanmıştır ($p<0,05$). Katılımcıların gelir durumlarının internet bağımlılıkları ile ilişkisine bakıldığında kontrol kaybı ve daha fazla online kalma isteği alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmazken ($p>0,05$), sosyal ilişkilerde olumsuzluk alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanmıştır ($p<0,05$). Katılımcıların lisanslı olarak spor yapıp yapmama durumlarına göre internet bağımlılıklarının ilişkisine bakıldığında kontrol kaybı, daha fazla online kalma isteği ve sosyal ilişkilerde olumsuzluk alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Sonuç: Erkeklerin kadınlara göre daha fazla internet bağımlısı oldukları, yaşın internet bağımlılığını etkilemediği, gelir düzeyinin düşük olması ev dışında sosyalleşmeye olanak vermediği için, internet bağımlılığının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Spor, internet bağımlılığı, aday öğretmen

DETERMINATION OF INTERNET ADDICTION LEVELS OF TEACHER CANDIDATES AT KOCAELI UNIVERSITY

ABSTRACT

Original Article

Aim: The aim of this study was to investigate the internet addictions in terms of some variables according to the status of whether or not to do sports in pre-service teacher training teachers at Kocaeli University.

Method: The sample of the study consisted of 300 pre-service teachers (220 (73.3%) males, 80 (26.7%) females) who received formation training at Kocaeli University. Internet Addiction Scale developed by Hahn and Jarusalam (2001) was used to collect data. The Turkish version of the scale was adapted by Şahin and Korkmaz (2011). In the analysis of the data, frequency and percentage values were examined in order to examine the distribution of personal information of the participants. In order to determine whether the data show normal distribution, Skewness-Kurtosis values were examined and found to be normal distribution. Independent Sample T test and One Way ANOVA tests were used to determine the differences between the variables. Significance level was taken as 0.05.

Findings: When the relationship between the internet addictions was examined according to the gender variable of the participants, a significant difference was found in the loss of control, the desire to stay online and the negativity in social relations sub-dimension ($p < 0.05$). No significant difference was found in the loss of control and desire to stay online when the income status of the participants was related to internet addictions ($p > 0.05$), while a significant difference was found in the negative aspect of social relations ($p < 0.05$). When the relationship of internet addictions was examined according to the status of the participants doing sports with license, there was no significant difference in loss of control, desire to stay online, and negativity in social relations sub-dimension ($p > 0.05$).

Conclusion: It can be said that men are more internet addicted than women, age does not affect internet addiction, and because low income level does not allow socialization outside the home, it can be said that internet addiction is higher.

Keywords: Sport, internet addiction, teacher candidates

*Sorumlu Yazar, Corresponding Author: F. Yeşim KÖRMÜKÇÜ, yismkormukcu@gmail.com.

Çıkar Çatışması, Yok – Conflict of Interest, No, Etik Kurul Raporu veya Kurum İzin Bilgisi- Ethical Board Report or Institutional Approval, Yok/No

1. GİRİŞ

İnternet, birden fazla bilgisayarın birbiriyle bağlantısı anlamına gelen bilgisayar ağlarının aralarında yeniden bağlantı kurmalarıyla oluşan, dünya genelinde yaygın bilgisayar ağlarına dayalı iletişim sistemidir. Dünya genelindeki bilgisayarların birbirleriyle iletişimine belirli elektronik dil ve kurallar çerçevesinde imkan veren internet aynı zamanda “çok yönlü” kitle iletişim aracıdır. Moris ve Olgan (1996) ve ortaya çıktığı günden bu yana küresel anlamda hızlı gelişim göstermektedir (Işık, 2007).

Bilişim teknolojilerinin gün geçtikçe önem kazandığı günümüzde internet kullanımı da paralel oranda yaygınlaşmaktadır. İnternetin ilk olarak kullanım amacı bilgi arayışını, kişiler arası iletişimi ve ticari işlemleri kolaylaştırmak olsa da internet, artık kimi kullanıcılar için hayatlarının merkezinde ve karşısında direnmenin zorlaşmış olduğu bir ortam halini almıştır (Kır ve Sulak, 2014).

Teknoloji çağı olarak adlandırabileceğimiz bu dönemde bilgisayar ve internet kullanımı artık hayatın vazgeçilmez gereçleri haline gelmiştir. İnternetin temel ortaya çıkış amacı bilgiye kolay, ucuz, hızlı ve güvenli ulaşmak ve iletişimi kolaylaştırmak olmasına rağmen internetin tahmin edilenden de hızlı yaygınlaşması patolojik aşırı kullanıma ve yeni bir bağımlılık türü olarak nitelenebilecek internet bağımlılığına yol açmaya başlamıştır. Gelişen çağa hızla ayak uyduran ülkemiz de internet kullanımının giderek yaygınlaşması nedeniyle bu yeni tanımlanan bozukluk için uygun bir zemin oluşturmaktadır (Arısoy, 2009).

İnternet, insanlar tarafından hayatı kolaylaştıran bir teknoloji olarak kullanılsa da bununla birlikte bazı olumsuz yönleri de beraberinde getirmektedir (Sağır ve Doğruluk, 2018). Olumsuz yönlerden bazıları; güvensiz bilgileri barındırması, aşırı bilgi yüklemesi ve bilgi ayırımı şeklindedir. Bunun yanında internet bağımlılığı ve bilişim suçları da internetin yol açtığı ciddi sorunlardandır (Anlayışlı ve Bulut, 2019).

Yeni bir bağımlılık türü olarak internet bağımlılığı, son yıllarda sosyoloji, psikoloji ve iletişim başta olmak üzere farklı disiplinlerden araştırmacıların dikkatini çeken önemli bir çalışma alanı haline gelmiştir. "İnternet bağımlılığı" terimi ilk kez psikiyatrist Dr. Ivan Goldberg (1996) tarafından patolojik internet kullanımını nitelendirmek için teklif edilmiştir (Balcı ve Gülnar, 2013).

Patolojik düzeyde internet kullanımı genel olarak "teknolojik bağımlılıklar" başlığı altında ele alınmakta; internetin aşırı bir şekilde kullanılması, bu davranışın kontrol altına alınamaması ve kişinin kendi yaşamına zarar vermesi hali olarak tanımlanmaktadır (Young, 2004).

Kandell (1998) internet bağımlılığını, bir psikolojik bağımlılık olarak tanımlamış ve özellikle gençleri bu bağımlılık açısından riskli grup olarak değerlendirmiştir. İnternetin aşırı kullanımının sağlık, ilişki ve zaman yönetimiyle ilgili sorunlara neden olabileceğini vurgulamıştır (Modiri, 2012).

"Sağlıklı internet kullanımı" düşünsel, davranışsal herhangi bir rahatsızlık duymaksızın, uygun bir zaman diliminde, istedik amaca ulaşmak için internet kullanımınıdır. Bazı bireyler internet kullanımını gereksinim duydukları miktarla sınırlarken, bazılarının bu sınırlamayı yapamadığı, iş ve sosyal yaşamlarında aşırı kullanım nedeniyle bazı sorunlar yaşadıkları görülmüştür (Bozkurt ve ark., 2016).

İnternet kullanımlarına yönelik olarak özellikle ilk ve ortaöğretim öğrencilerini yönlendirecek olanlar öğretmenlerdir. Bu nedenle öğretmenlerin, dolayısıyla da öğretmen adaylarının sağlıklı birer internet kullanıcısı olmaları gerekmektedir. İnterneti amacına uygun olarak kullanmayan geleceğin öğretmenleri öğrencilerine de bu alışkanlığı aşılayamazlar (Tüysüz ve ark., 2012).

Bu çalışmada; öğretmen adaylarının internet kullanım ve bağımlılık düzeyleri incelenerek, hem kendilerinin hem de gelecekteki öğrencilerinin sağlıklı internet kullanımını sağlamaları ve internet bağımlısı olmamaları konusunda öneriler geliştirmek amaçlanmıştır.

2. MATERYAL ve YÖNTEM

2.1. Araştırma Grubu

Araştırmanın örneklemini Kocaeli Üniversitesi'nde formasyon eğitimi alan 220'si (%73,3) erkek 80'i (%26,7) kadın toplam 300 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada verilerin toplanması amacıyla Hahn ve Jerusalem (2001), tarafından geliştirilen Türkçe uyarlaması Şahin ve Korkmaz (2011) tarafından yapılan İnternet Bağımlılığı Ölçeği ve araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Ölçek 3 alt boyut ve toplamda 19 maddeden oluşmaktadır. Ölçek beşli likert (Hiçbir zaman: 1, Nadiren: 2, Bazen: 3, Genellikle: 4, Her zaman:

5) yapısında olup üç alt boyut (1. kontrol kaybı, 2. daha fazla online kalma isteği ve 3. sosyal ilişkilerde olumsuzluk) alt boyutlarından oluşmaktadır. Kontrol kaybı 7 madde, daha fazla online kalma isteği 4 madde, sosyal ilişkilerde olumsuzluk alt boyutu ise 8 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin bütününden toplam puan olarak en düşük 19 en yüksek 95 puan alınabilir. Ölçekten alınan puanlar yükseldikçe bağımlılık düzeyinin yükseldiği kabul edilmektedir.

2.3. Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizi için SPSS 25 istatistik programı kullanılmıştır. Katılımcıların kişisel bilgi dağılımlarını incelemek amacıyla frekans ve yüzde değerlerine, verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Skewness-Kurtosis değerlerine bakılmış ve normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Araştırmada bağımsız değişkenleri ile İnternet Bağımlılığı Ölçeği arasındaki ilişki incelenirken t-Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi ve gruplar arası farklılıkların belirlenmesinde Post Hoc LSD testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir.

3. BULGULAR

Tablo.1. Katılımcıların Kişisel Bilgilerinin Dağılımı

		n	%
Cinsiyet	Erkek	220	73,3
	Kadın	80	26,7
Yaş	18-23	208	69,3
	24-30	77	25,7
	31-37	12	4,0
	38-44	3	1,0
Anne eğitim	İlköğretim	154	51,3
	Ortaöğretim	60	20,0
	Lise ve dengi	68	22,7
	Üniversite	17	5,7
	Lisansüstü	1	,3
Baba eğitim	İlkokul	99	33,0
	Ortaokul	62	20,7
	Lise ve dengi	96	32,0
	Üniversite	38	12,7
	Lisansüstü	5	1,7
Aile ortalama gelir	500-1000 TL	11	3,7
	1001-1500 TL	24	8,0
	1501-2000 TL	50	16,7
	2001-3000 TL	55	18,3
	3001-3500 TL	49	16,3
	3500 TL üstü	111	37,0
Lisanslı spor yapma durumu	Var	84	28,0
	Yok	216	72,0

Tablo 1 incelendiğinde, çalışmaya katılanların %73,3'ünün erkek, %26,7'sinin kadın, %69,3'unun 18-23 yaş aralığında olduğu, anne eğitim durumunun %51,3 ilkökul, baba eğitim durumunun %33'ünün ilkökul, %32'sinin lise ve dengi okul olduğu görülmektedir. Ailenin aylık ortalama gelirine baktığımızda, %37'sinin 3500 tl ve üstü olduğu, %28'inin lisanslı spor yapan %72'sinin lisanslı spor yapmayanlardan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 2. Araştırma Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre t- Testi Dağılımı

	Değişkenler	n	X	SS	F	p
Kontrol kaybı	Erkek	220	17,6591	5,80797	2,324	,021
	Kadın	80	15,9000	5,77116		
Daha fazla online kalma isteği	Erkek	220	10,3682	4,00865	2,252	,025
	Kadın	80	9,1875	4,03495		
Sosyal ilişkilerde olumsuzluk	Erkek	220	16,6318	7,79040	3,291	,001
	Kadın	80	13,3750	6,96169		

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılanların internet bağımlılık düzeyleri ile cinsiyet arasında kontrol kaybı, daha fazla online kalma isteği ve sosyal ilişkilerde olumsuzluk alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Farkın kadın katılımcıların lehine olduğu görülmektedir ($p < 0,05$).

Tablo 3. Araştırma Grubunun Yaş Değişkenine Göre ANOVA Testi Dağılımı

	Değişkenler	n	X	Ss	F	p
Kontrol Kaybı	18-23 yaş	208	17,57	5,94862	1,670	,173
	24-30 yaş	77	16,7013	5,56319		
	31-37 yaş	12	14,6667	5,39921		
	38-44 yaş	3	13,3333	4,04145		
	Toplam	300	17,1900	5,84074		
Daha Fazla Online Kalma İsteği	18-23 yaş	208	10,2837	4,07198	,744	,527
	24-30 yaş	77	9,5584	4,03111		
	31-37 yaş	12	9,3333	3,98482		
	38-44 yaş	3	9,6667	2,08167		
	Toplam	300	10,0533	4,04289		
Sosyal İlişkilerde Olumsuzluk	18-23 yaş	208	16,2644	7,72300	1,673	,173
	24-30 yaş	77	15,0909	7,71223		
	31-37 yaş	12	12,9167	7,25457		
	38-44 yaş	3	9,6667	,57735		
	Toplam	300	15,7633	7,70315		

Tablo 3 incelendiğinde, araştırmaya katılanların internet bağımlılık düzeyleri ile yaş arasında kontrol kaybı, daha fazla online kalma isteği ve sosyal ilişkilerde olumsuzluk alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo.4. Araştırma Grubunun Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre ANOVA Testi Dağılımı

	Değişkenler	N	X	Ss	F	P
Kontrol Kaybı	İlkokul	154	17,7468	5,92388	1,719	,146
	Ortaokul	60	16,3500	4,79698		
	Lise ve dengi	68	16,6765	6,41463		
	Üniversite	17	16,5294	5,50134		
	Lisansüstü	1	28,0000	.		
	Toplam	300	17,1900	5,84074		
Daha Fazla Online Kalma İsteği	İlkokul	154	10,4156	4,09639	1,976	,098
	Ortaokul	60	8,9667	3,68675		
	Lise ve dengi	68	10,1471	4,33405		
	Üniversite	17	9,8824	2,86972		
	Lisansüstü	1	16,0000	.		
	Toplam	300	10,0533	4,04289		
Sosyal İlişkilerde Olumsuzluk	İlkokul	154	16,1299	7,21717	1,467	,212
	Ortaokul	60	14,9500	8,10822		
	Lise ve dengi	68	15,8676	8,05560		
	Üniversite	17	14,0000	8,66025		
	Lisansüstü	1	31,0000	.		
	Toplam	300	15,7633	7,70315		

Tablo 4 incelendiğinde, araştırmaya katılanların internet bağımlılık düzeyleri ile anne eğitim durumu arasında kontrol kaybı, daha fazla online kalma isteği ve sosyal ilişkilerde olumsuzluk alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo.5. Araştırma Grubunun Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre ANOVA Testi Dağılımı

	Değişkenler	n	X	Ss	F	p
Kontrol Kaybı	İlkokul	99	18,0202	5,75517	2,634	,034
	Ortaokul	62	15,8065	5,76547		
	Lise ve dengi	96	16,4896	5,61576		
	Üniversite	38	18,8947	6,07071		
	Lisansüstü	5	18,4000	7,33485		
	Toplam	300	17,1900	5,84074		

Daha Fazla Online Kalma İsteği	İlkokul	99	10,3232	4,01230	3,862	,004
	Ortaokul	62	9,3548	3,84578		
	Lise ve dengi	96	9,3958	4,24383		
	Üniversite	38	12,1316	3,17227		
	Lisansüstü	5	10,2000	4,49444		
	Toplam	300	10,0533	4,04289		
Sosyal İlişkilerde Olumsuzluk	İlkokul	99	16,1717	7,27316	,440	,780
	Ortaokul	62	14,6613	7,11024		
	Lise ve dengi	96	15,8229	8,14861		
	Üniversite	38	16,2105	8,52075		
	Lisansüstü	5	16,8000	9,67988		
	Toplam	300	15,7633	7,70315		

Tablo 5 incelendiğinde, araştırmaya katılanların internet bağımlılık düzeyleri ile baba eğitim durumu arasında kontrol kaybı ve daha fazla online kalma isteği alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunurken ($p < 0,05$), sosyal ilişkilerde olumsuzluk alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 6. Araştırma Grubunun Aile Gelir Değişkenine Göre ANOVA Testi Dağılımı

	Değişkenler	n	X	Ss	F	p
Kontrol Kaybı	500-1000 TL	11	17,4545	5,46559	1,354	,242
	1001-1500 TL	24	19,0417	7,18379		
	1501-2000 TL	50	17,2600	5,30618		
	2001-3000 TL	55	17,2727	6,27592		
	3001-3500 TL	49	18,1837	6,34650		
	3500 TL ve üstü	111	16,2523	5,26130		
	Toplam	300	17,1900	5,84074		
Daha Fazla Online Kalma İsteği	500-1000 TL	11	9,4545	3,47458	,402	,847
	1001-1500 TL	24	10,8333	4,29020		
	1501-2000 TL	50	9,8200	4,30799		
	2001-3000 TL	55	10,2182	4,27175		
	3001-3500 TL	49	10,3673	4,20661		
	3500 TL ve üstü	111	9,8288	3,77281		
	Toplam	300	10,0533	4,04289		

	500-1000 TL	11	18,9091	8,06789		
	1001-1500 TL	24	18,6667	8,76588		
	1501-2000 TL	50	16,0600	7,10679		
Sosyal İlişkilerde Olumsuzluk	2001-3000 TL	55	15,5636	8,27259	3,475	,005
	3001-3500 TL	49	18,0000	7,91096		
	3500 tl ve üstü	111	13,8018	6,84878		
	Toplam	300	15,7633	7,70315		

Tablo 6 incelendiğinde, araştırmaya katılanların internet bağımlılık düzeyleri ile aile gelir düzeyi arasında kontrol kaybı ve daha fazla online kalma isteği alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmazken ($p>0,05$), sosyal ilişkilerde olumsuzluk alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 7. Araştırma Grubunun Lisanslı Spor Yapma Durumuna Göre ANOVA Testi Dağılımı

	Değişkenler	n	X	SS	T	p
Kontrol kaybı	Evet	84	16,4286	5,79423	1,410	,159
	Hayır	216	17,4861	5,84528		
Daha fazla online kalma isteği	Evet	84	9,4286	3,68744	1,674	,095
	Hayır	216	10,2963	4,15571		
Sosyal ilişkilerde olumsuzluk	Evet	84	16,2500	7,82778	,682	,496
	Hayır	216	15,5741	7,66412		

Tablo 7 incelendiğinde, araştırmaya katılanların internet bağımlılık düzeyleri ile lisanslı spor yapmaları arasında sosyal ilişkilerde olumsuzluk, kontrol kaybı ve daha fazla online kalma isteği alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($p>0,05$).

4. TARTIŞMA

Bu bölümde; çalışma sonuçları, bağımsız değişkenlerden ortaya çıkan farklılıklar açısından literatürdeki diğer çalışmalar ile karşılaştırılacaktır.

Araştırmaya katılanların internet bağımlılık düzeyleri ile cinsiyet arasında kontrol kaybı, daha fazla online kalma isteği ve sosyal ilişkilerde olumsuzluk tüm alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Farkın kadın katılımcıların lehine olduğu ve erkek katılımcıların internete bağımlılık düzeylerinin kadın katılımcılardan daha fazla olduğu belirlenmiştir. İnternet bağımlılığını cinsiyet açısından değerlendirilmede erkeklerin kadınlara göre daha fazla internet bağımlısı olduğu çalışmalar bulunmaktadır. Üçkardeşler (2010), Şahin (2011), Aslan (2011), Çetinkaya (2013), Aksoy (2015) yapmış oldukları çalışmalarda erkeklerin kadınlara göre daha fazla internet bağımlılıkları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşın Ayas ve ark. (2013) ilköğretim öğrencilerinin internet bağımlılığı ile ilgili çalışmalarında internet bağımlılığı ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu çalışmada sonuçlarının benzerlik göstermem nedeninin yaş

grubunun küçük olması ve bundan dolayı aileler tarafından daha fazla denetlendikleri düşünülebilir.

Araştırmaya katılanların internet bağımlılık düzeyleri ile yaş arasında kontrol kaybı, daha fazla online kalma isteği ve sosyal ilişkilerde olumsuzluk alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($p>0,05$). Aslan ve Yazıcı (2016) üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada yaş değişkenine göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulamamışlardır. Ergin ve ark. (2013), tıp fakültesi öğrencileri ile yaptıkları çalışmada da yaş değişkeni ile internet bağımlılığı arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır, bu çalışmaların sonuçları bizim çalışmamızı destekler niteliktedir. Üniversite öğrencilerin yaş aralıklarının birbirine yakın olmasından kaynaklı olarak anlamlı farklılık bulunmadığı düşünülebilir.

Araştırmaya katılanların internet bağımlılık düzeyleri ile anne eğitim durumu arasında kontrol kaybı, daha fazla online kalma isteği ve sosyal ilişkilerde olumsuzluk alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Gökçearslan ve Günbatar (2012) orta öğretim öğrencilerinin internet bağımlılığına ilişkin yaptıkları çalışmada, internet bağımlılığı ile anne eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulamamışlardır. Üneri ve Tandır (2011) lise öğrencileri ile yaptıkları çalışmada, Ayas ve ark. (2013) ilköğretim öğrencileri ve aileleri ile yaptıkları çalışmalarda da anne eğitim düzeyi ile internet bağımlılığı arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır. Bu çalışmalar araştırmamızı destekler niteliktedir. Çevik ve Çelikkaleli (2010) ergenlerin arkadaş bağlılığı ve internet bağlılığına yönelik olarak yapmış oldukları çalışmada, anne eğitim düzeyi ile öğrencilerin internet bağımlılığı arasında anlamlı farklılığın olduğunu, anneleri lise mezunu olan gençlerin internet bağımlılık düzeyinin daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Bu çalışma araştırma sonuçlarımızı desteklememektedir.

Araştırmaya katılanların internet bağımlılık düzeyleri ile baba eğitim durumu arasında kontrol kaybı ve sosyal ilişkilerde olumsuzluk alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmamış, daha fazla online kalma isteği alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmuştur. Katılımcıların baba eğitim düzeyi düştükçe online kalma isteğinin arttığı söylenebilir. İnternet bağımlılığının baba eğitim düzeyi açısından incelendiği çalışmalarda araştırmamızı destekler nitelikte sonuçlara ulaşılmıştır. Çevik ve Çelikkaleli (2010) ergenlerle yaptıkları çalışmada ergenlerin internet bağımlılık puan ortalamasının, baba eğitim düzeyine göre anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı, Üneri ve Tanıdır'ın (2011) lise öğrencileri ile yaptıkları çalışmada baba eğitim düzeyinin internet bağımlılık puanlarına istatistiksel olarak anlamlı etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Gökçearslan ve Günbatar (2012) orta öğrenim öğrencileri ile yaptıkları çalışmada öğrencilerin baba öğrenim düzeylerine göre internet bağımlılık durumlarının istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur.

Araştırmaya katılanların internet bağımlılık düzeyleri ile aile gelir düzeyleri arasında kontrol kaybı ve daha fazla online kalma isteği alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmazken, sosyal ilişkilerde olumsuzluk alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanmıştır.

Sosyal ilişkilerde olumsuzluk alt boyutuna bakıldığında en düşük gelire sahip katılımcıların diğer katılımcılara göre daha fazla sosyal ilişkilerde olumsuzluk yaşadıkları görülmektedir. Gelir düzeyi 3500 TL ve üstü olanların sosyal ilişkilerde olumsuzluğu diğer katılımcılara göre daha az yaşadıkları görülmektedir. Düşük gelir seviyesindekilerin farklı sosyal ortamlara giremedikleri için tüm sosyalleşme

ihtiyaçlarını internet üzerinden gerçekleştirdikleri söylenebilir. Bayraktar (2007) ergen gelişimi ve internet konulu çalışmasında sosyo-ekonomik durumu iyi olanların daha fazla internet kullandığı ve daha fazla bağımlı olduklarını tespit etmiştir, bulunan sonuç çalışmamızı destekler niteliktedir. Buna karşın Çakır ve arkadaşları (2011) üniversite öğrencilerinin internet ve oyun bağımlılıkları konusunda yapmış oldukları çalışmada ailelerin gelir durumlarının internet bağımlılığa etkisinin olmadığını tespit etmişlerdir.

Araştırmaya katılanların internet bağımlılık düzeyleri ile lisanslı sporcu olma durumları arasında sosyal ilişkilerde olumsuzluk, kontrol kaybı ve daha fazla online kalma isteği alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Özgen (2016) spor yapan ve spor yapmayan üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı ile kişilik özelliklerini incelediği çalışmasında öğrencilerin lisanslı sporcu olma ya da olmama durumunun internet bağımlılığını etkilemediğini tespit etmiştir, bu çalışmanın sonuçları çalışmamızı desteklemektedir. Buna karşın Ergin ve arkadaşlarının (2013) tıp fakültesi öğrencilerinin internet bağımlılığı ile ilgili çalışmalarında herhangi bir spor kulübünde lisanslı spor yapan ve yapmayan öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmuş, farkın spor yapmayanların lehine anlamlı olduğunu tespit edilmiştir. Lisanslı spor yapanların antrenman ve müsabaka süreleri boyunca internetten uzak kaldıkları düşünüldüğünde bu beklenmedik sonucun, spor yapanların spor gündemini takip etmek, müsabaka izlemek, sevdikleri sporcuları takip etmek, spor malzemeleri ile ilgili alışveriş yapmak gibi nedenlerle interneti daha çok kullandığı yorumu yapılabilir.

5. SONUÇ

Teknoloji çağının getirdiği gereklilikler nedeniyle, öğretmenlerin iş, özel hayat ve sosyal hayata dair tüm gereksinimlerini internet üzerinden gerçekleştirdikleri için bu konudaki yeterliliklerini geliştirmelerini gerektirmektedir. İnternet ağının hızla yayıldığı, erişimin daha da kolaylaştığı günümüzde bilgiye ulaşma, sosyal etkileşim, bankacılık ve alışveriş işlemlerini kolaylaştırmıştır. Ancak, internet kullanımının insanların sağlığı bozacak seviyede aşırı kullanımındaki artış, internet bağımlılığını toplumlarda sık görülür hale getirmiştir. İnternet bağımlılığının ve altında yatan sebeplerinin farkında olmak, gençleri internet dışındaki aktiviteler konusunda özellikle spora teşvik etmek ve bağımlılık davranışları gösteren öğrencileri interneti eğitsel amaçla kullanmaya sevk etmek öğretmenlerin görevi olmalıdır.

6. ÇIKAR ÇATIŞMASI VE ETİK KURUL ONAY

Çıkar çatışması: *Yazarlar tarafından çıkar çatışması olmadığı bildirilmiştir.*

Finansal destek: *Yazarlar tarafından finansal destek olmadığı bildirilmiştir.*

Etik Kurul Onayı: *Bu çalışmada Etik kurulu raporuna gerek duyulmamıştır.*

Bilgilendirilmiş Onam: *Katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır.*

7. KAYNAKÇA

- Anlayışlı, C., Bulut Serin, N. (2019).** Lise Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı ve Depresyonun Cinsiyet, Akademik Başarı ve İnternete Giriş Süreleri Açısından İncelenmesi. *Folklor/Edebiyat*, folklor/edebiyat, 730-743. DOI: 10.22559/folklor.977
- Arısoy, Ö. (2009).** İnternet Bağımlılığı ve Tedavisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1 (1), 55-67
- Aslan, S. (2021).** Akademisyenlerde İnternet Bağımlılık Düzeyleri ve Buna Bağlı Oluşabilecek Sağlık Sorunları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Malatya.
- Ayas, T., Horzum, M.B. (2013).** Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ve Aile İnternet Tutumu, *Turkish Psychological Counseling & Guidance Journal*;4: (39): 46-57.
- Balcı, Ş., Gülnar, B. (2013).** Üniversite Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığı ve İnternet Bağımlılarının Profili. *Selçuk İletişim*, 6 (1), 5-22
- Bayraktar, F., Gün, Z. (2007).** Incidence and Correlates of İnternet Usage Among Adolescents in North Cyprus, *CyberPsychology & Behavior* 10: (2):191-197.
- Bozkurt, H., Şahin, S., Zoroğlu, S. (2016).** İnternet Bağımlılığı: Güncel Bir Gözden Geçirme. *Çağdaş Tıp Dergisi*, 6 (3), 235-247. DOI: 10.16899/ctd.66303
- Çakır, Ö., Ayas, T., Horzum, M.B. (2011).** Üniversite Öğrencilerinin İnternet ve Oyun Bağımlılıklarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*;44: (2): 95-117.
- Çetinkaya, M. (2013).** İlköğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığının İncelenmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir
- Çevik, B.G., Çelikkaleli, Ö. (2010).** Ergenlerin Arkadaşlık Bağımlılığı ve İnternet Bağımlılığının Cinsiyet, Ebeveyn Tutumu ve Anne-Baba Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*;19: (3): 225-40. (138).
- Ergin, A., Uzun, S., Bozkurt, A. (2013).** Tıp Fakültesi Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı Sıklığı ve Etkileyen Etmenler. *Pamukkale Tıp Dergisi*, (3), 134-142.
- Goldberg, I. (1999).** Internet Addiction Disorder. www.cog.brown.edu/brochure/people/duchonf/humor/internetaddiction.html
- Gökçearslan, Ş., Günbatar, M.S. (2012).** Ortaöğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 2(2), 10-24.
- Işık, U. (2009).** Medya Bağımlılığı Teorisi Doğrultusunda İnternet Kullanımının Etkileri ve İnternet Bağımlılığı. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*. Cilt:0 Sayı:28
- Kandell, J.J. (1998).** Internet Addiction on Campus: The Vulnerability of College Students, *CyberPsychology & Behavior*, 1(1), 11-17.
- Kır, İ., Sulak, Ş. (2014).** Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(51), DOI: 10.17755/esosder.96255
- Modiri, İ. (2012).** Resim-İş ve Müzik Öğretmeni Adaylarının İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Belirlenmesi. *Electronic Journal of Education Sciences*, 1(1)
- Morris, M., Ogan, C. (1996).** "The Internet as Mass Medium", *Journal of Computer-Mediated Communication*, 1(4)
- Özgen, F. (2016).** Spor Yapan ve Yapmayan Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı ile Kişilik İlişkinin İncelenmesi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Sağır, M., Doğruluk, S. (2018).** Öğretmen Adaylarının Sosyal Medyaya İlişkin Tutumları İle İnternet Bağımlılıkları Arasındaki İlişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1041-1063.
- Şahin, C. (2011).** İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*;32): 101-115.

Körmükçü, F.Y., Adalı, H., Şahin, H. (2021). Kocaeli Üniversitesi'ndeki Öğretmen Adaylarının İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Belirlenmesi. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 3(ÖS1), 38-51. Doi: 10.52272/srad.973054

Tüysüz, C., Balaman, F., Atalar, T. (2012). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İnternet Kullanım Amaçlarının Belirlenmesi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1(1) , 251-260

Üçkardeş, E.A. (2010). Mersin Üniversitesi Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığının Değerlendirilmesi, Mersin Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık tezi.

Üneri, Ö.Ş., Tanıdır C. (2011). Bir Grup Lise Öğrencisinde İnternet Bağımlılığı Değerlendirmesi: Kesitsel Bir Çalışma. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi* 2011;24:265-272 DOI: 10.5350/DAJPN2011240402

Young, K.S. (2004). Internet Addiction a New Clinical Phenomenon and Its Consequences *American Behavioral Scientist* 48:402-441. DOI: 10.1177/0002764270270

Extended Summary

Introduction

Internet use becomes popular in parallel with the importance of information technologies today. Much as the primary goal of the internet is to ease interpersonal communication, commercial transactions, and also to reach the information, the internet, now, is an environment in which it is difficult to resist and also at the center of life of some people (Kır and Sulak, 2014).

Computer and internet use are the essentials of life today when we called the age of technology. Although the purpose of the internet, in the beginning, was to reach the information easily, rapidly, and safely, the widespread use of the internet faster than expected. This situation has started to lead to pathological overuse and internet addiction, which can be described as a new type of addiction. The increasing prevalence of internet use in our country, which is keeping pace with the developing age, creates a suitable ground for this newly defined disorder (Arisoy, 2009).

Internet addiction which is a new addiction type is a remarkable research field attracting the attention of investigators from different disciplines including sociology, psychology, and communication. "Internet addiction" concept was first used by psychiatrist Dr. Ivan Goldberg (1996) to characterize pathological internet use (Balcı and Gülnar, 2013).

Method

The sample of this study consisted of entirely 300 teacher candidates (220 (73,3%) males, 80 (26,7%) females) who receive formation training at Kocaeli University. Internet addiction Scale that was developed by Hahn and Jerusalem (2001) and also adapted to Turkish by Sahin and Korkmaz (2011) was utilized to collect data; moreover, personal information form that was prepared by the researcher was also benefited. The relevant scale consists of 3 subdimensions and 19 items in total. The scale is a 5 point Likert scale (Never:1, Rarely:2, Sometimes:3, Usually:4, Always:5). Three subdimensions are 1. Loss of control, 2. More desire to stay online, 3.negativity in social relationships. There are 7 items in loss of control; the subdimension of more desire to stay online has 4 items while the subdimension of negativity in social relationships has 8 items. There could be gotten 19 points at least from the whole scale while the highest point is 95. As the points increase, the level of addition increases. SPSS 25 statistical package was used to analyze the data. Frequency and percentage values were utilized to review the personal information distribution of participants while Skewness-Kurtosis were scrutinized to determine whether data show normal distribution. According to the findings, data show normal distribution. T-test and One-Way Variance analysis were used to review the relationship between independent variables and the Internet Addiction Scale; the Post Hoc LSD test was utilized to find the differences between groups. The significance level was accepted as 0,05.

Findings, Discussion and Results

There is no significant difference in the subdimensions of loss of control, more desire to stay online, and negativity in social relations between internet addiction levels and gender ($p < 0,05$). According to findings, the relevant difference is in favor of female participants; internet addiction levels of male participants are higher than females. There is no significant difference in the subdimensions of loss of control, more desire to stay online, and negativity in social relations between internet

addiction levels and the age variable ($p>0,05$). There is no significant difference in the subdimensions of loss of control, more desire to stay online, and negativity in social relations between internet addiction and the educational background of mothers ($p>0,05$). There is no significant difference in the subdimensions of loss of control and negativity in social relations between internet addiction levels and the educational background of fathers ($p>0,05$). However, there is a significant difference in the subdimension of more desire to stay online. In other words, as the educational background of fathers decreases, the desire to stay online increases. There is no significant difference in the subdimensions of loss of control and more desire to stay online between internet addiction levels and family income levels ($p>0,05$) while there is a significant difference in the subdimension of negativity in social relations ($p<0,05$). Regarding the subdimension of negativity in social relations, the participants with the lowest income have experienced more negativities in social relations compared to other participants. Again, participants whose income level is 3500 TL and above have experienced less negativity in social relations compared to other participants. It can be thought that since people from low-income levels do not join in different social environments, they meet their socialization needs through the internet. There is no significant difference in the subdimensions of negativity in social relation, loss of control, and more desire to stay online between internet addiction levels and status of being a licensed athlete ($p>0,05$). . Access to information, social interaction, banking, and shopping transactions have become easier in today's world, where the internet network has spread rapidly and access has become easier. However, the excessive increase in internet use at a level that can impair people's health has made internet addiction common in societies. It will be the duty of teachers to be aware of internet addiction and its underlying causes; encourage young people to engage in non-internet activities, especially sports; again, encourage students with addictive behaviors to use the internet for educational purposes.

How to cite: Körmükçü, F.Y., Adalı, H., Sahin, H. (2021). Determination of Internet Addiction Levels of Teacher Candidates at Kocaeli University. *Journal of Sport and Recreation Researches*, 3(SI1), 38-51. Doi: 10.52272/srad.973054

AMATÖR VE PROFESYONEL FUTBOLCULARDA TEKRARLI SPRINT, TOPARLANMA VE DİNLENME SÜRELERİNİN BELİRLENMESİ

Semra ÇETİN^{ID}*1 ACDE, Ömürcan BAŞAR^{ID}2 BDE, Hasan Nedim ÇETİN^{ID}3 ABDE

¹Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Sakarya, TÜRKİYE

²Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Sakarya, TÜRKİYE

³Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Sakarya, TÜRKİYE

A Çalışma Deseni (Study Design)

B Verilerin Toplanması (Data Collection)

C Veri Analizi (Statistical Analysis)

D Makalenin Hazırlanması (Manuscript Preparation)

E Maddi İmkânların Sağlanması (Funds Collection)

ÖZET

Orijinal Makale

Amaç: Bu çalışmanın amacı Amatör ve Profesyonel erkek futbolcuların 10 tekrarlı 20 m sprint yüklenmeleri ile yorgunluk düzeylerinin, ve sprintler arasında etkili dinlenme aralıkları ve toparlanmanın belirlenmesidir.

Yöntem: Türkiye'nin 2 profesyonel futbol liginde değişik takımlarda oynayan 30 erkek futbolcu ile Üniversitelerde spor eğitimi alan ve liglerde oynamayan 40 amatör futbolcu denek olarak alınmıştır. Koşular 20 metreyi kaydedebilen fotoselle 10 tekrarlı ortalama 15 sn aktif dinlenmeli olarak alınmıştır. Koşular arasındaki farka Bağımsız t- testi ile bakılmıştır.

Bulgular: Liglerde oynayan profesyonel futbolcuların ortalama yaş 23,54±3,22 yıl, boy uzunluğu 178,19±4,84 cm, vücut ağırlığı 73,24±4,34 kg iken amatör futbolcuların yaş 22,84±3,48 yıl, boy uzunluğu 177,50±5,26 cm, vücut ağırlığı 72,78±5,63 kilogramdır. Profesyonel Futbolcular ilk sprinti 3.62 saniyede geçerken amatör futbolcular 3,63 saniyede geçmişlerdir. Son sprintleri ise profesyonel Futbolcular 3,87 sn ve amatör futbolcular 4,35 sn'de geçmişlerdir. 1,2,3 ve 4. sprint hariç 5,6,7,8,9 ve 10 sprintlerin koşu zamanları arasında anlamlı fark bulunmuştur (<.05,p<.001). İlk iki sprintteki ortalama koşu zamanı profesyonel futbolcularda 3,63±0,03 sn ve amatör futbolcularda 3,65±0,04 sn ve Son 2 Sprintteki Ortalama koşu zamanı profesyonel futbolcularda 3.86±0,04 sn ve amatör futbolcularda 4,31±0,04 sn bulunmuştur. Yorgunluk değeri profesyonel Futbolcularda 0,23 saniye ve amatör futbolcularda 0,66 sn bulunmuştur. İlk iki sprint zamanı arasında anlamlı fark yok iken (p>0,05) son iki sprint geçiş zamanları ve yorgunluk değerlerinde gruplar arasında anlamlı fark vardır (p<.001).

Sonuç: Profesyonel ve amatör futbolcuların çoklu sürat testindeki maksimum ve ortalama süratleri, süratlerindeki azalma oranı ve kalp ve damar sistemine tepkileri farklılık göstermektedir. Profesyonel futbolcular 15 sn aralıklı sprintlerde sürati koruyabilme yeteneğine sahip gözükmekte iken amatör futbolcularda daha fazla yorgunluk görülmüştür. Kategorilere göre 15-20 sn aktif aktif dinlenme süresi ile 4. sprintten sonra yapılan çalışmalar ile sürat ve süratte dayanıklılık artırılabilir. Profesyonel ve amatör futbolcularda yorgunluğun oluşmasında sprintler arasında 15 saniyeden daha az dinlenme verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Futbol, sprint, yorgunluk, amatör, profesyonel

THE DETERMINATION OF REPETITIVE SPRINT, RECOVERY AND RELAXATION DURATIONS OF AMATEUR AND PROFESSIONAL FOOTBALLERS

ABSTRACT

Original Article

Aim: The aim of this study is to determine the fatigue levels of amateur and professional male football players with 10 repetitions of 20 m sprints, and the effective rest intervals and recovery between sprints.

Method: 30 male football players playing in different teams in 2 professional football leagues of Turkey and 40 amateur football players who received sports training at universities and did not play in leagues were taken as subjects. The runs were taken with a photocell capable of recording 20 meters, with 10 repetitions and an average of 15 seconds of active rest. The difference between the runs was examined with the Independent t-test.

Findings: The average age of professional football players playing in the leagues is 23.54±3.22 years, height is 178.19±4.84 cm, body weight is 73.24±4.34 kg, while the age of amateur football players is 22.84±3.48 years, height length is 177.50±5.26 cm, body weight is 72.78±5.63 kilograms. Professional football players passed the first sprint in 3.62 seconds, while amateur football players passed in 3.63 seconds. The last sprints were passed in 3.87 seconds for professional football players and 4.35 seconds for amateur football players. A significant difference was found between the running times of 5,6,7,8,9 and 10 sprints, excluding 1,2,3 and 4 sprints (<.05,p<.001). Average running time in the first two sprints is 3.63±0.03 sec for professional football players and 3.65±0.04 sec for amateur football players and Average running time for the last 2 sprints is 3.86±0.04 sec for professional football players and 4.31±0.04 sec for amateur football players. The fatigue value was found to be 0.23 seconds for professional football players and 0.66 seconds for amateur football players. While there was no significant difference between the first two sprint times (p>0.05), there was a significant difference between the groups in the last two sprint transition times and fatigue values (p<.001).

Conclusion: The maximum and average speeds, the rate of decrease in speed and the reactions to the cardiovascular system in the multiple sprint test of professional and amateur football players differ. Professional football players seem to have the ability to maintain speed in sprints with intervals of 15 seconds, while amateur football players have more fatigue. According to the categories, 15-20 seconds of active resting time and the work done after the 4th sprint can increase speed and endurance in speed. In the formation of fatigue in professional and amateur football players, less than 15 seconds of rest should be given between sprints.

Keywords: Football, sprint, fatigue, amateur, professional

*Sorumlu Yazar, Corresponding Author: Semra ÇETİN, scetin@subu.edu.tr.

Çıkar Çatışması, Yok – Conflict of Interest, No, Etik Kurul Raporu veya Kurum İzin Bilgisi- Ethical Board Report or Institutional Approval, Yok/No

1. GİRİŞ

Futbol oyunu tekrarlı sprintlerin gerçekleştiği anaerobik enerji yolunun kullanıldığı aerobik kapasitenin de temelde olduğu bir spor dalıdır. Futbolcuların maçlar esnasında kısa ve uzun mesafe sprintleri oldukça fazla sayıda yapmaları zorunludur. Futbolcuların değişik mevkilerde yaptığı değişimler esnasında sprintler oldukça fazla sayıda kullanılmaktadır (Eniseler ve ark., 1996). Teknik ve taktik becerilerinin yanı sıra bedensel verim gücü öne çıkar. Bedensel verim gücü parametreleri hız, çeviklik, kuvvet, güç, anaerobik ve aerobik dayanıklılık yeteneği, tekrarlı yüksek şiddetli aktiviteler olarak sayılabilir (Sakallı, 2017). Bir futbol maçı esnasında bir futbolcunun uzunluğu ortalama 22,4 metre olan sprintleri 35-52 defa tekrarladığı düşünülürse anaerobik metabolizmanın da futbolda büyük bir öneme sahip olduğu görülür. Futbol oyununda, oyuncunun hız ve sürati, rakibini durdurmada veya topa sahip olmada, topu kesmede ve korumada hatta gole ulaşmada bir avantaj sağlar (Reilly ve ark.,2007; Eniseler ve ark., 1996). Futbolcu bir müsabaka içerisinde, genel olarak 60 saniyeden düşük süre koşu gerçekleştirir. Futbolcuların belirli bir pozisyon durumunda karşısındaki kişiden daha hızlı sprint atabilmesi gerekmektedir. Futbolcu ihtiyaç duyulduğunda oldukça fazla sprint

atabilecek durumda olmalıdır. Bu yüzden futbolcular yüksek yoğunlukta egzersizden hemen sonra çok çabuk normale veya eski durumuna erişebilmelidirler. Futbol da kısa koşu yoğunlukla kırk metre metreden oldukça azdır ayrıca yoğunlukla değişik yönlere yapılırlar. Öyle ki; ileri uç sporcusu savunma oyuncusundan ayrılmak amacıyla seri bir şekilde hareketlilik gösterebilir. Yapılan maç analizleri ve farklı araştırmalardan elde edilen sonuçlara göre futbol oyunu karakterine uygun olarak sprintte devamlılığın olmasını gerektirir. Buna göre, bir maçın başından sonuna kadar değişik zaman aralıklarında, farklı mesafelerde atılan yaklaşık 35-40 ve toplam 300 metre olan sprintlerin etkililik durumlarının maçın son dakikalarında bile düşmemesi gereklidir (Bangsbo ve ark., 1991, Bangsbo, 1996). Modern futbol açık olamayan (öngörülemez) bir hal aldığından motorik ihtiyaçlardaki yükselişi karşılayacak şekilde çalışmalar yapılmalıdır. Yüksek seviyede yarışma ortamı gerektiren maçları kapsayan döneme dâhil edilecek sporcuların, futbolun farklılıkları dikkatle alınarak donatılması ayrıca ihtiyaç duyulan alanlarda çalıştırılması gerekmektedir. Eğer oyuncuların özellikleri ve kondisyon durumları futbolun gereksinimlerine cevap verecek durumda değil ise başarılı olmak zor görünür (Kızılet, 2006, Köklü ve ark., 2009). Calligaris'e göre 90 dakika içinde bir futbolcu 40-60 kez 10-20 metre kadar süratli koşmaktadır. Kısa mesafe sürat koşullarıyla, egzersiz süresi 15-20 saniye ile 2 dakika arasında değişen şiddeti % 90 ve uzun süreli dinlenmeyi içeren uzun mesafe koşulları ile laktasid anaerobik özellikler geliştirilmelidir. Sürat antrenmanları, oyunda olduğu gibi hareket halindeki durumdan başlayarak yapılmalı ve dinlenme de hareket halindeki durumdan başlayarak yapılmalıdır. Dinlenme periyodu tam bir dinlenik duruma dönüş veya toparlanmayı temin edecek kadar uzun olmalıdır (Odabaşı, 1996). Tek seferde gerçekleştirilen kısa koşular genellikle on ile on beş metre kadardır ve de söz konusu durum ile ilişkili şekilde geride kalan süre iki saniye gibi bir süre olmalıdır. Futbol müsabakasında aniden yapılan koşuların ortalama yirmi yedi metreden uzun olmadığı belirtilebilir. Yoğunlukla da dört ve beş metre arasındadır. Bu güne bakıldığında futbol branşında oldukça değerli görülen baskı taktiği sebebi ile bir ve üç saniye aralarında belirlenen uğraşı gerçekleştirmek lüks değil mecburiyet durumuna gelmiştir. Wade (1979) yılında müsabaka esnasında en yüksek enerji ile gerçekleştiren sprintlerin aynı yönde olduğunu belirtmektedir. Futbolda müsabaka sırasında beş ile kırk metre civarında, tahmini altmış kere kısa mesafe koşulları yapıldığı ifade edilmektedir. Ekblom (1994) yılında yaptığı araştırmada, spor müsabakasında genel kısa mesafe koşu metresinin 15 metre ayrıca en uzun kısa mesafe koşusunun da 40 metre olduğunu belirtmektedir. Futbol; kısa sprintler, hızlı hücumlar, ani durmalar, yön değişiklikleri, sıçramalar, atlamalar vs. içeren aralıklı faaliyetler sayesinde tanımlanır. Bu yüzden verilerin belirlenmesi ve kompleksliğinde fizyolojik zorlanmalar ağırdır. Bir futbol maçı esnasında şimdiye kadar fizyolojik zorlanmaların kararında genel kabul gören tek yönlü parametre olarak kullanılan *kalp atım sayısıdır*. Literatürde de tam doğru olmayan tahmini veriler vardır. Çünkü futbol maçı içerisinde kalp atım sayısı birçok faktörden (örneğin ruhsal stres, izometrik kas kasılması, hava sıcaklığı) etkilenir (Gatterer, 2007). Antrenörler futbolcuların sahip olduğu donanımları belirlemekle yükümlüdürler. Her hangi bir çalışma programı ile gerçekleştirilen antrenman sırasında, futbolculara uygulanan farklı farklı egzersiz, sprint ve benzeri uygulamaların sonucu nasıl etkilediğini ve futbolculara ne zaman yüklenme yapılmasının gerektiğinin de bilinmesi önemlidir. Ardışık 20 metre sürat koşulları futbol branşında sıklıkla müsabakalarda kullanılabilir. Antrenörlerin futbolcuları müsabaka şartlarında antrenman yaptırmaları futbolcuların verimini artıracaktır. Sprint hızları, sprintler arasında dinlenme aralıkları ve sprintler sonrasında dinlenik duruma dönüş veya toparlanma sürelerinin belirlenmesi antrenörlere

antrenman programı hazırlamada yardımcı olacaktır (İmamoğlu ve ark., 2018; Yamak ve İmamoğlu, 2019).

Bu çalışmada amatör ve profesyonel Futbolcularda Tekrarlı Sprint, toparlanma ve dinlenme sürelerini belirlemek, Antrenörlere kategorilere göre antrenman programı hazırlamada yardımcı olmak, Antrenörlere kategorilere göre yüklenme sonrası dinlenme aralığı tespit etmede yardımcı olmak ve spor bilimine katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

2. MATERYAL ve YÖNTEM

2.1. Araştırma Grubu: Bu çalışmaya Türkiye'nin 2 profesyonel futbol liginde değişik takımlarda oynayan 30 erkek futbolcu ile Üniversitelerde spor eğitimi alan ve liglerde oynamayan 40 amatör futbolcu denek olarak alınmıştır.

2.2. Veri Toplama Araçları:

20 metre ölçümleri: Deneklerin her 15 saniyede bir, durma pozisyonundan maksimum eforla koştuğu 20 metre koşusundaki süre 10 defa ölçüldü. Sprint ölçümlerinin tümü öğleden sonra ProSport TMR ESC 2100 model çok kapılı telemetrik kronometrelerle alındı. Deneklere yüksek çıkışla sabit pozisyonundan 10 tekrarlı maksimum eforlu 20 metrelik sprintler her 15 saniyede bir yaptırıldı. Denekler çim zeminde koşturuldu. Startın hemen başlangıcında deneğin öndeki parmak ucu koşu mesafesinin başlangıcına yerleştirilerek yüksek çıkış yaptırıldı. Koşuların başlangıç ve bitiş noktaları yerden 1 metre yükseklikte 2 fotosel kullanılarak belirlendi. Başlangıçtaki iki koşunun ortalamasıyla sondan iki koşunun ortalaması arasındaki farkın yüzdesi yorgunluk oranı olarak kabul edildi (Ziyagil ve İmamoğlu, 2000). Yorgunluk oranları son iki sprint ortalamasından ilk iki sprint ortalaması çıkarılarak hesaplanmıştır (Balsom ve ark., 1994). Koşu mesafesi koşu zamanına bölünerek m/sn cinsinden ortalama koşu hızı hesaplanmıştır.

2.3. İstatistiksel Analizler

Deneklerin farklı sprintlerdeki koşu zamanları ve ortalama hızlarıyla ilgili tanımlayıcı istatistikler hesaplandı. İstatistikler SPSS paket programında yapıldı. T testi kullanıldı. Farklılıkların tespitinde $p < 0.05$ anlamlılık seviyesi kabul edildi.

3. BULGULAR

Amatör ve profesyonel erkek futbolcuların fiziksel özellikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo.1. Erkek Futbolcuların Fiziksel Özellikleri

Değişkenler	Gruplar	N	X ± SD.	t
Yaş (yıl)	Profesyonel	30	23,54±3,22	0,45
	Amatör	40	22,84±3,48	
Boy Uzunluğu (cm)	Profesyonel	40	178,19±4,84	1,25
	Amatör	30	177,50±5,26	
Vücut Ağırlığı (kg)	Profesyonel	30	73,24±4,34	2,10
	Amatör	40	72,78±5,63	

Profesyonel ve amatör futbolcularda yaş, boy uzunluğu ve vücut ağırlıkları arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

Tablo 2. Ardışık 10 Sprintteki Ortalama Koşu Zamanları Karşılaştırılması

Sprint Numarası	Takımlar	Ort.	St. hata	t
1. sprint (sn)	Profesyonel	3,62	0,03	1,09
	Amatör	3,63	0,02	
2. sprint (sn)	Profesyonel	3,64	0,03	1,54
	Amatör	3,67	0,03	
3. sprint (sn)	Profesyonel	3,68	0,04	1,99
	Amatör	3,69	0,03	
4. sprint (sn)	Profesyonel	3,72	0,06	3,68
	Amatör	3,79	0,04	
5. sprint (sn)	Profesyonel	3,73	0,04	5,56*
	Amatör	3,99	0,04	
6. sprint (sn)	Profesyonel	3,75	0,06	6,58*
	Amatör	4,09	0,06	
7. sprint (sn)	Profesyonel	3,80	0,05	9,27**
	Amatör	4,18	0,05	
8. sprint (sn)	Profesyonel	3,81	0,03	11,99**
	Amatör	4,25	0,05	
9. sprint (sn)	Profesyonel	3,84	0,04	13,42**
	Amatör	4,27	0,05	

* p<.05, ** p<.01

1,2,3 ve 4. Sprintler de gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır. 5,6,7,8,9 ve 10 sprintler de* p<.05, ** p<.01 düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.

Tablo 3. En İyi (İlk 2 Sprint) ve En Kötü (Son 2 sprint) Sprint Koşu Zamanı Ortalaması ve Yorgunluk Değeri

Değişkenler	Takımlar	Ort.	St. hata	t
En iyi Sprint zamanı (sn)	Profesyonel	3,63	0,03	1,16
	Amatör	3,65	0,02	
En kötü Sprint Zamanı (sn)	Profesyonel	3,86	0,04	8,63**
	Amatör	4,31	0,05	
Yorgunluk (sn)	Profesyonel	0,23	0,14	9,8**
	Amatör	0,66	0,15	
Yorgunluk %	Profesyonel	6,34	-	-
	Amatör	18,02	-	-

* p<.05, ** p<.01

En iyi sprint zamanında profesyonel ve amatör futbolcular arasında p> 05 düzeyinde anlamlı fark bulunmamıştır. En kötü sprint zamanı ve yorgunluk parametrelerinde profesyonel ve amatör futbolcular arasında p<.05, ** p<.01 düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.

Tablo 4. Koşunun Başlangıcı ve Koşunun Bitiminde Profesyonel ve Amatör Futbolcuların Dakika Kalp Atım Sayılarının Tanımlayıcı İstatistikleri

Değişkenler	Grup	A.Ort.	S.Sapma	t
Sprintlerin Başlangıcı	Profesyonel	167,66	23,53	3,25*
	Amatör	165,54	24,46	
Toplam sprintler	Profesyonel	187,26	15,85	7,68**
	Amatör	173,82	19,42	

** p<.01

Amatör ve profesyonel futbolcular arasında sprint başlangıcı ve toplam sprintler de ** p<01 düzeyin de anlamlı fark bulunmuştur. Her iki parametrede de profesyonel futbolcuların amatör futbolculara göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu belirtilebilir.

Tablo 5. Futbolcuların Dinlenmedeki konuma gelme Fazında Farklı Sürelerdeki Dakika Kalp Atım Sayısıyla İlgili Tanımlayıcı İstatistikler

Değişkenler	Toparlanma Süresi	Profesyonel	Amatör	t
		X ±SD.	X ±SD.	
Kalp Atım Sayısı (atım/dk)	1'inci Dakika	109,85±10,82	152,06±13,81	5,79**
	3'üncü Dakika	102,00±12,14	112,35±11,92	4,76**
	5'inci Dakika	99,71±11,17	105,35±14,14	4,52**

** p<.01

Tüm dakika gruplandırmasında ** p<.01 düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.

4. TARTIŞMA

20 metre sürat değerleri değişik araştırmacılar tarafından değişik ülkelerde ve farklı kategorilerdeki futbolcularda araştırılmıştır. Çalışmalarında 20 metre sprint zamanını Profesyonellerde 3,03 saniye ve amatörlerde 4,33 saniye bulunmuştur (Kollath ve Quade, 1993). Eniseler ve ark.,(1996) 1. Lig profesyonel futbolcularda 2,86 saniye, 2. Lig profesyonel futbolcularda 2,89 saniye, 3.lig profesyonel futbolcularda 2,94saniye ve amatörlerde 2,96 olarak bulmuştur. Albay (1999) araştırmasında 20 m koşu zamanı profesyonel futbolcularda savunma ve orta saha için 2,94 saniye forvet için 2,91 saniye, amatör futbolcularda savunma 2,97 saniye orta saha 3,07 saniye forvet için 3,09 saniye olarak bulmuştur. Çebi (1999) çalışmasında 20 metre sprint zamanını Profesyonel futbolcularda 3,01 saniye ve amatör futbolcularda 3,24 saniye olarak bulmuştur (Çebi, 1999). Şiron (1999) Diyarbakırspor futbol takımında oynayan 20 futbolcunun 20 metredeki sürat ortalama hızını 3,29 saniye ve Trabzonsporlu 27 futbolcunun 20 metre sürat ortalama hızını 2,98 saniye olarak tespit etmiştir (Şiron, 2007). Neto ve ark., (2007) Brezilya Futbol Liginde oynayan 26 profesyonel futbolcunun 20 metre sürat ortalama hızını 2,97 saniye. olarak tespit etmişlerdir. Özdemir ve ark.,(2014). 20 metre sprint testi en iyi sprint zamanı U-14 için 3.26 saniye, U-15 için 3,16 saniye ve U-16 yaş grubundaki genç futbolcular için 3,05 saniye olarak bulmuştur

(Özdemir, 2013). Cometti ve ark (2001) 20 metre sprint (4,22 saniye) değerlerini ortaya koymuşlardır (Cometti, Maffiuletti ve ark., 2001). Tonnessen ve ark. (2011), 20 metre sprint ölçüm değerini 2,82 saniye bulmuşlardır (Tonnessen ve ark., 2011). Aksoy (2012), yaptığı çalışmada yaşları 15 ile 17 arasında değişen futbolcularda 20 metre koşu testi ortalaması 3,24 saniye olarak tespit edilmiştir (Aksoy, 2012). Marangoz (2008) yaptığı çalışmada futbolcuların 20 metre koşu ortalama zamanını Kahramanmaraş spor futbolcularında klasman dönemi sezon öncesi 3,25 saniye ve klasman dönemi sezon sonrası 3,2 saniye olarak ölçüldü. Yine aynı 20 metre sprint zamanları Siirt sporlu futbolcularda sezon öncesi 3,25 saniye ve sezon sonrası 3,24 saniye olarak bulunmuştur (Marangoz, 2008).

Bu çalışmada Profesyonel Futbolcular ilk sprinti 3.62 saniyede geçerken amatör futbolcular 3,63 saniyede geçmişlerdir. Son sprintleri ise profesyonel Futbolcular 3,87 saniye ve amatör futbolcular 4,35 saniye’de geçmişlerdir. 1,2,3 ve 4. sprint hariç 5,6,7,8,9 ve 10 sprintlerin koşu zamanları arasında anlamlı fark bulunmuştur (.05,p<.01). Sprint sayıları arttıkça profesyonel Futbolcuların sprint koşu zamanları amatör futbolcuların sprint koşu zamanlarında daha az düşmüştür. İmamoğlu ve ark (2002) tarafından yapılan bir çalışmada futbolcuların 20 metre sprintleri arasında yaş, kondüsyon farkı ve verilen dinlenme süresi farkından kaynaklanan farklılık bulunmuştur (İmamoğlu, 2002). Albay (1999) sprintler arasında anlamlı fark bulmamıştır. Literatürde 20 metrelik tekrarlı koşularda genellikle sprintler arasında 15 saniyelik toparlanma koşusu verilmiştir (Alpay,1999). İmamoğlu ve ark., (2002) tarafından yapılan bir çalışmada futbolcuların 20 metrede ilk 2 Sprintteki Ortalama koşu zamanını Erzurumspor’da 3,63 saniye, öğrencilerde 3,77 saniye ve yıldız futbolcularda 3,58 saniye ve Son 2 Sprintteki Ortalama koşu zamanı Erzurum sporda 3,81 saniye, öğrencilerde 3,93 saniye ve yıldızlarda 4,18 bulmuştur. Başka bir çalışmada ilk 2 Sprintteki Ortalama koşu zamanı profesyonel futbolcularda 3,63 saniye ve amatör futbolcularda 3,65 saniye ve Son 2 Sprintteki Ortalama koşu zamanı profesyonel futbolcularda 3,86 ve amatör futbolcularda 4,31saniye bulunmuştur (İmamoğlu ve ark., 2002). Bangsbo (1994) 11 üst düzey Danimarkalı futbolcu için 0.15- 0.92 saniyelik genişlikle bildirdiği 0.64 saniyelik ortalama yorgunluk indeksi belirtmiştir (Bangsbo, 1994). Alpay (1999); çalışmasında Amatör futbolcularda oluşan yorgunluk oranını 0,09 saniye ile profesyonel futbolculardan daha yüksek olduğunu bulmuştur (Faruk 1999). Bu çalışmada Yorgunluk değeri profesyonel futbolcularda 0,23 saniye ve amatör futbolcularda 0,66 saniye bulunmuştur. İlk iki sprint zamanı ilişkisinde belirli bir fark yokken son iki sprint geçiş zamanları ve yorgunluk değerlerinde gruplar arasında anlamlı fark vardır (p<.001). Profesyonel futbolcularda yorgunluk oranı %6,34 iken amatör futbolcularda %18,02 olarak tespit edilmiştir. Amatör futbolcuların daha fazla yorulduğu ve toparlanmaları için sprintler arasında 15 saniyeden daha fazla zaman verilmesi gerekli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmadaki, sprint aralarında verilen 15 saniyelik dinlenme süresi, profesyonel futbolcuların büyük ölçüde toparlanmasını sağlamıştır. Ziyagil ve İmamoğlu (2000) çalışmasında bayanların erkeklere oranla yorgunluk zamanının daha fazla olduğunu ve yenilenme hızının daha düşük olduğunu bulmuşlardır. Buna sebep olarak bayanların erkeklere kıyasla daha az antrenman yaptırılmış kas kütlelerine sahip olmaları gösterilmiştir. Profesyonel ve amatörler arasındaki bu farklılık, fosfojen depolarının 25 saniyelik 50 metre jog koşuları sırasında profesyonellerde kısmen yenilenmesidir. Amatörlerde çok az yenilenmesi, amatörlerin profesyonellere kıyasla daha az antrene ve daha az kas kütlelerine sahip olması sebebiyle açıklanabilir ayrıca koşu sırasında yeri itme gücünde azalma ve farklı antropometrik yapıyla da açıklanabilir (Ziyagil ve İmamoğlu, 2000). Bu çalışmada koşu numarasına bağlı ortalama koşu zamanı bakımında sürekli artış eğilimi vardır. Genel olarak 4. Sprintte hızda düşme görülmüştür. Bu düşüş amatör

futbolcularda daha fazladır. Luhtanen (1994) 11-18 yaş arasında kronolojik yaş ilerledikçe 30 m sprint zamanlarında iyileşme olduğunu, fakat 16-18 yaş grubunda bu iyileşmedeki ivmenin yavaş gelişim gösterdiğini rapor etmektedir (Luhtanen 1994). Bangsbo'nun (1994) 11 üst düzey Danimarkalı futbolcu için 6.83-7.31 saniye genişlikle koşu zamanı, Ziyagil ve İmamoğlu (2000) çalışmasında erkekler için 6.58 saniye olarak verilmiştir. Bu çalışmada sürat değerleri daha düşük olması denek farklılığı ve kondisyon düzeyi düşüklüğüne bağlanabilir. Sürat artışı için 4. sprintten 8. sprinte kadar ve süratte devamlılık için 8. sprintten sonra yapılan 20 metre koşular daha etkili olduğu söylenebilir (Bangsbo, 1994) . Mc Ardle ve arkadaşları (1967) erkek denekler üzerinde yaptığı çalışmalarında, 60 yarda (55 m) ve 200 metredeki maksimum kalp atım sayısını yarışmacı atletler için sırasıyla 177 ve 191 atım/dk, aynı değerler antrenmansız denekler için 162 ve 168 atım/dk olarak bildirmiştir (McArdle, Foglia et al. 1967). Ziyagil ve İmamoğlu (2000) erkek futbolcular 173,66- 182,92 atım/dk değerler bildirmiştir. Diğer yanda, Güney Avusturyalı futbolcular için 179 atım/dk (Withers and Street 1977), Batı Alman Milli Takım oyuncularını için 176 atım/dk (Nowacki, Cai et al. 1988) ve İngiliz Lig futbolcularını içinde 198 atım/dk'lık (Reilly ve ark.,2007) ortalama maksimal kalp atım sayısı rapor edilmiştir. Bu değerlerin hepsi normal popülasyonun normlarına benzerdir (Ekblom 1994). Bu çalışmada profesyonel futbolcularda sprintlere başlarken kalp atım sayısı 167,66 atım/dk iken sprintler tamamlandığında 187,26 atım/dk bulunurken amatör futbolcularda başlangıçta 165,54 atım/dk iken sprintlerin sonunda 173,82 atım/dk bulunmuştur. Testin maksimal ortamda gerçekleşebilmesi için Sprintlere başlarken futbolcuların supmaksimal kalp atım sayısına gelene kadar ısınmaları sağlanmıştır. Profesyonel ve amatör futbolcuların sprintler başlangıcında ve sprintlerin tamamlanması sonrası kardio ritim sıklıkları ilişkisinde anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$ ve $p<0,001$). Kalp atım sayıları dikkate alındığında profesyonel futbolcuların daha fazla yüklendikleri düşünülmektedir. Yine sprintlerin sonunda yükselmiş kalp atım sayısı çoklu sprint testinde kalp ve damar sisteminde yükün maksimal düzeye doğru hızla arttığını göstermektedir.

Profesyonel futbolcuların 1'inci dakikadaki 109.85 atım/dk-1'lik kalp atım sayısı 3. Dakika sonunda 102,00 atım/dk'ya ve 5'inci dakika sonunda 99.71 atım/dk'ya düşerken amatör futbolcularda ise birinci dakika sonunda 152,06 atım/dk'dan 3. Dakika sonunda 112,35 atım/dk'ya ve 5. Dakika sonunda 105,35 atım/dk'ya inmiştir. Çoklu sprint testinin hemen bitiminde toparlanma sırasında dakika kalp atım sayısı profesyonel ve amatör futbolcularda anlamlı şekilde farklıdır ($P<0,05$ ve $p<0,001$). Bu değerler profesyonel futbolcuların amatör futbolculardan daha hızlı toparlanma yeteneğine sahip olduğunu göstermektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Profesyonel ve amatör futbolcuların çoklu sürat testindeki maksimum ve ortalama süratleri, süratlerindeki azalma oranı ve kalp ve damar sistemine tepkileri farklılık göstermektedir. Profesyonel futbolcular 15 saniye aralıklı 20 metre sprintlerde sürati koruyabilme yeteneğine sahip gözükmekte iken amatör futbolcularda daha fazla yorgunluk görülmüştür. Kategorilere göre 15-20 saniye aktif dinlenme süresi ile 4. sprintten sonra yapılan koşullarda düşüş daha fazladır. Profesyonel ve amatör futbolcularda yorgunluğun oluşmasında sprintler arasında 15 saniye dinlenme yeterlidir. Farklı kategorilerde ve yaşlardaki futbol takımları futbolcularının 20 metre süratleri için 4 tekrarlı sprintler yeterli görülebilir. Futbolcuların fiziksel ve sürat yeteneklerindeki 5,10 ve 20 metredeki değişim araştırılmalıdır. Bu ölçümler farklı mevkilerde oynayan futbolcular üzerinde de yapılmalıdır. Amatör ve profesyonel futbolcuların ivmelenme, maksimum süratleri

ve hız koruma yetenekleri incelenmelidir. Ardışık 20 metre koşularının maksimum hıza etkileri futbolda başarı ile ilişkilendirilerek araştırılmalıdır. Futbolcuların maç esnasında art arda gelişen ve sürat gerektiren pozisyonlardaki eksikliğinin ya da durumunun tespiti için uygulanmalıdır. Ardışık sürat koşuları ile antrenörler, oyuncularının süratte devamlılık durumunu değerlendirip, eksik varsa giderme veya mevcut durumu geliştirme yoluna gidebilirler. Toparlanma periyodunu amatör ve profesyonel futbolcularda 15 saniye altına indirmekle daha iyi gelişmeler elde edilebilir.

6. ÇIKAR ÇATIŞMASI VE ETİK KURUL ONAY

Çıkar çatışması: *Yazarlar tarafından çıkar çatışması olmadığı bildirilmiştir.*

Finansal destek: *Yazarlar tarafından finansal destek olmadığı bildirilmiştir.*

Etik Kurul Onayı: *Bu çalışmada Etik kurulu raporuna gerek duyulmamıştır.*

Bilgilendirilmiş Onam: *Katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır.*

7. KAYNAKÇA

- Aksoy, Y. (2012).** "Genç futbol, voleybol ve güreşçilerin sprint reaksiyon zamanı ve anaerobik güçlerinin karşılaştırılması". Ondokuz Mayıs Üniversitesi Samsun.
- Balsom, P. D., Söderlund, K., & Ekblom, B. (1994).** Creatine in humans with special reference to creatine supplementation. *Sports medicine*, 18(4), 268-280.
- Bangsbo, J. (1996).** "Physiological factors associated with efficiency in high intensity exercise." *Sports Medicine* 22(5): 299-305.
- Bangsbo, J., Nørregaard, L., & Thorsoe, F. (1991).** Activity profile of competition soccer. *Canadian journal of sport sciences= Journal canadien des sciences du sport*, 16(2), 110-116.
- Cometti, G., Maffiuletti, N. A., Pousson, M., Chatard, J. C., & Maffulli, N. (2001).** Isokinetic strength and anaerobic power of elite, subelite and amateur French soccer players. *International journal of sports medicine*, 22(01), 45-51.
- Çebi, M. (1999).** "Amatör ve Profesyonel Futbolcularda Fizyolojik Parametrelerin Karşılaştırılması". S. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Ekblom, B. (1994).** "Handbook Of Sports Medicine And Science", Football (Soccer), Wiley-Blackwell.
- Eniseler, N., H. Çamlıyer, Göde, O. (1996).** "Çeşitli Lig Seviyelerine ve Bu Liglerde Futbol Oynayan Oyuncuların oynadıkları Mevkilere Göre 30 m Mesafe İçindeki Sprint Derecelerinin Karşılaştırılması." *Futbol Bilim ve Teknoloji Dergisi* 3(2): 3-8.
- Faruk, A. (1999).** "Tekrarlı Sürat Koşularının Futbolcular Üzerinde Oluşturduğu Yorgunluğun Performans Açısından Değerlendirilmesi". Ondokuz Mayıs Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Fox, E. L., Bowers, R. W., & Foss, M. L. (1989).** The physiological basis of physical education and athletics. William C Brown Pub.
- Gatterer, H. (2007).** "Sauerstoffaufnahme während eines Fußballspiels: Eine Fallbeschreibung." *Deutsche Zeitschrift für Sportmedizin* 58(3): 83-85.
- İmamoğlu, O., Çebi, M., & Yıldız, M. (2018).** The research of consecutive sprint, jump and leg strength relationships in U15 football players. *The Journal of International Social Research*, 11(58), 913-918.
- Kızılet, T. (2006).** "Elit futbolcularda (bayan) yüklenme sonucunda kan laktat konsantrasyonu ile idrar üre konsantrasyonu arasındaki ilişki". Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü İstanbul.

- Kollath, E., Quade, K. (1993).** "Measurement of sprinting speed of professional and amateur soccer players." *Science and Football II*. London: E&FN Spon: 31-36.
- Köklü, Y., Özkan, A., & Ersöz, G. (2009).** Futbolda dayanıklılık performansının değerlendirilmesi ve geliştirilmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 142-150.
- Luhtanen, P. (1994).** "Biomechanical Aspects." *Football (soccer)*: 59-77.
- McArdle, W. D., Foglia, G. F., & Patti, A. V. (1967).** Telemetered cardiac response to selected running events. *Journal of applied physiology*, 23(4), 566-570.
- Nowacki, P. E., Cai, D. Y., Buhl, C., & Krummelbein, U. (1988).** Biological performance of German soccer players (professionals and juniors) tested by special ergometry and treadmill methods. *Science and football*, 1, 145-157.
- Odabaşı, E. (1996).** "Profesyonel futbolcularla amatör futbolcuların 4somatotip özelliklerinin karşılaştırılması" HÜ Futbol Bilim ve Teknoloji Dergisi, yıl 3, sayı 1, s: 10, 11, Ankara.
- Özdemir, F. M. (2013).** "Genç Futbolcularda Çeviklik, Sürat, Güç ve Kuvvet Arasındaki İlişkinin Yaşa Göre İncelenmesi".
- Sakallı, M. (2017).** "Süperlig Düzeyinde Oynayan Futbolcuların Bazı Fizyolojik Ve Fiziksel Performanslarının Karşılaştırılması". K.K.T.C Yakın Doğu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı. Tezi. Lefkoşa.
- Şiron, N. (2007).** "Diyarbakırspor ve Trabzonspor profesyonel futbol takımlarının fiziksel özellikleri ve sürat yeteneklerinin kıyaslanması". Dicle Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır.
- Reilly, T. (1976).** A motion analysis of work-rate in different positional roles in professional football match-play. *J Human Movement Studies*, 2, 87-97.
- Reilly, T., Atkinson, G., Edwards, B., Waterhouse, J., Farrelly, K., & Fairhurst, E. (2007).** Diurnal variation in temperature, mental and physical performance, and tasks specifically related to football (soccer). *Chronobiology international*, 24(3), 507-519.
- Reilly T., Williams A.M., (2003).** *Science and Soccer*, ISBN-13: 978-0415262323, ISBN-10: 0415262321, page 61
- Tønnessen, E., Shalfawi, S. A., Haugen, T., & Enoksen, E. (2011).** The effect of 40-m repeated sprint training on maximum sprinting speed, repeated sprint speed endurance, vertical jump, and aerobic capacity in young elite male soccer players. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, 25(9), 2364-2370.
- Wade, A. (1979).** "The FA Guide To Training And Coaching Heineman", London.
- Withers, L., Street, H. (1977).** "The freeze-preservation of plant cell cultures. Plant Tissue Culture and its Bio-technological Application", Springer: 226-244.
- Yamak, B., & Imamoğlu, O. (2019).** Comparison of Repetitive Sprint Performance for the U16 and U18 Category Soccer Players. *Universal Journal of Educational Research*, 7(2), 394-399.
- Ziyagil, M. A., & İmamoğlu, O. (2000).** Tekrarlı sprintlerin erkek ve bayan futbolcuların ortalama sürat ve dakika kalp atım sayısına etkileri. *Futbol Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 4, 3-10.

Extended Summary

Introduction

Football is a sport where repetitive sprints take place and the anaerobic energy path is used, and aerobic capacity is also basically a sport. It is obligatory for football players to do short and long distance sprints in large numbers during the matches. Sprints are used in large numbers during the changes made by the players in different positions. In a match, the football player generally runs for less than 60 seconds. Football players must be able to sprint faster than the opponent in a certain position. The player must be able to sprint quite a bit when needed. It is also important to know how different exercises, sprints and similar applications applied to football players affect the results during the training carried out with any training program and when it is necessary to load the football players. In this study, it is aimed to determine the Repetitive Sprint, recovery and rest periods in amateur and professional football players, to help the trainers in preparing a training program according to the categories, to help the trainers to determine the rest interval after loading according to the categories, and to contribute to the science of sports.

Method

In this study, 30 male football players playing in different teams in Turkey's 2 professional football leagues and 40 amateur football players who received sports training at universities and did not play in the leagues were taken as subjects.

Findings, Discussion and Results

In the study, professional football players passed the first sprint in 3.62 seconds, while amateur football players passed in 3.63 seconds. The last sprints were passed in 3.87 seconds by professional football players and 4.35 seconds by amateur football players. A significant difference was found between the running times of 5,6,7,8,9 and 10 sprints except 1,2,3 and 4 sprints (.05,p<.01). As the number of sprints increased, the sprint running times of professional football players decreased less than the sprint running times of amateur footballers. The maximum and average speeds of professional and amateur football players in the multiple sprint test, the rate of decrease in their speed and their reactions to the cardiovascular system differ. Professional football players seem to have the ability to maintain speed in 20-meter sprints with 15-second intervals, while amateur footballers have more fatigue. The maximum and average speeds of professional and amateur football players in the multiple sprint test, the rate of decrease in their speed and their reactions to the cardiovascular system differ. Professional football players seem to have the ability to maintain speed in sprints with intervals of 15 seconds, while amateur football players have more fatigue. According to the categories, the decrease is more in the runs made after the 4th sprint with 15-20 seconds of active rest. 15 seconds of rest between sprints is sufficient for the formation of fatigue in professional and amateur football players. Sprints with 4 repetitions may be sufficient for the 20-meter sprint of football team players in different categories and ages. Speed and endurance in speed can be increased with 15-20 seconds of active resting time according to categories and with the exercises done after the 4th sprint. In the formation of fatigue in professional and amateur football players, less than 15 seconds of rest should be given between sprints.

How to cite: Cetin, S., Basar, O., Cetin, H.N. (2021). The Determination of Repetitive Sprint, Recovery and Relaxation Durations of Amateur and Professional Footballers. *Journal of Sport and Recreation Researches*, 3(SI1), 52-62. Doi: 10.52272/srad.980831